

Møte fredag den 17. desember 2010 kl. 9

President: Dag Terje Andersen

Dagsorden (nr. 39)

1. Stortingets vedtak til lov om endringer i pensjonslovgivningen for stortingsrepresentanter, regjeringsmedlemmer, høyesterettsdommere, sivilombudsmanen og riksrevisor (tilpasninger til endret alderspensjon i folketrygden) (Lovvedtak 31 (2010–2011), jf. Innst. 146 L (2010–2011) og Prop. 19 L (2010–2011) lovvedtak I, III, IV, V og VIII)
 2. Stortingets vedtak til lov om endringer i pensjonslovgivningen (tilpasninger til endret alderspensjon i folketrygden) (Lovvedtak 32 (2010–2011), jf. Innst. 147 L (2010–2011) og Prop. 19 L (2010–2011) lovvedtak II, VI, VII og VIII)
 3. Stortingets vedtak til lov om endringer i utlendingsloven (gjennomføring av returdirektivet) (Lovvedtak 33 (2010–2011), jf. Innst. 137 L (2010–2011) og Prop. 3 L (2010–2011))
 4. Stortingets vedtak til lov om opphevelse av lov 30. mai 1986 nr. 23 om statens petroleumsforsikringsfond mv. (Lovvedtak 34 (2010–2011), jf. Innst. 144 L (2010–2011) og Prop. 47 LS (2010–2011))
 5. Stortingets vedtak til lov om endringer i folketrygdlova og enkelte andre lover (Lovvedtak 35 (2010–2011), jf. Innst. 1141 L (2010–2011) og Prop. 16 L (2010–2011))
 6. Stortingets vedtak til lov om endringer i lov om pensjonstrygd for sjømenn, lov om pensjonstrygd for fiskere og i enkelte andre lover (tilpasninger til endret alderspensjon i folketrygden) (Lovvedtak 36 (2010–2011), jf. Innst. 140 L (2010–2011) og Prop. 18 L (2010–2011))
 7. Stortingets vedtak til lov om endringer i einingsregisterlova og føretaksregisterlova (Lovvedtak 37 (2010–2011), jf. Innst. 94 L (2010–2011) og Prop. 5 L (2010–2011))
 8. Stortingets vedtak til lov om endringer i dekningsloven (rettsvern for avtaler om inntredelsesrett i langsiktige kraftavtaler) (Lovvedtak 38 (2010–2011), jf. Innst. 150 L (2010–2011) og Prop. 30 L (2010–2011))
 9. Innstilling fra valgkomiteen om endring i representasjonen i Nordisk Råd (Innst. 164 S (2010–2011))
 10. Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens rapport om den årlige revisjon og kontroll for budsjettåret 2009 (Innst. 138 S (2010–2011), jf. Dokument 1 (2010–2011))
 11. Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens undersøkelse av skatteetatens kontroll av selvangivelser og grunnlagsdata (Innst. 76 S (2010–2011), jf. Dokument 3:11 (2009–2010))
 12. Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om anmodnings- og utredningsvedtak i stortingssekresjonen 2009–2010 (Innst. 167 S (2010–2011), jf. Meld. St. 4 (2010–2011))
 13. Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om statsrådets protokoller for tidsrommet 1. januar–30. juni 2010 (Innst. 170 S (2010–2011))
 14. Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om endring i statsbudsjettet for 2010 under Fornyrings-, administrasjons- og kirke departementet (Innst. 136 S (2010–2011), jf. Prop. 38 S (2010–2011) kap. 1)
 15. Innstilling fra finanskomiteen om ny saldering av statsbudsjettet 2010 (Innst. 145 S (2010–2011), jf. Prop. 47 LS (2010–2011))
 16. Innstilling fra finanskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Solveig Horne, Ib Thomsen og Hanne C.S. Iversen om likestilling av litteratur (Innst. 157 S (2010–2011), jf. Dokument 8:7 S (2010–2011))
 17. Innstilling fra finanskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Jan Tore Sanner, Christian Tybring-Gjedde, Hans Olav Syversen og Abid Q. Raja om å forbedre ordningene for privat pensjonssparing og boligsparing for ungdom (Innst. 156 S (2010–2011), jf. Dokument 8:8 S (2010–2011))
 18. Referat
- Presidenten:** Bare som en informasjon fra presidenten: De første åtte sakene på dagens kart er annen gangs lovbehandling. Presidenten har til hensikt å anmode om å få behandlet dem først, slik at de senere i dag kan gå i statsråd. Da er det kanskje en fordel at vi venter i salen til vi kommer dit på dagsordenen.
- Det foreligger to permisjonssøknader:
- fra representanten Erling *Sande* om foreldrepermisjon i tiden fra og med 3. januar til og med 29. mai
 - fra representanten Torgeir *Micaelsen* om foreldrepermisjon i tiden fra og med 5. januar til og med 15. april
- Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:
1. Søknadene behandles straks og innvilges.
 2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden:
 - For Buskerud fylke: Kjell Børre *Hansen* i tiden fra og med 11. januar til og med 15. april
 - For Sogn og Fjordane fylke: Knut Magnus *Olsen* i tiden fra og med 11. januar til og med 27. mai
- Presidenten:** Representanten Michael Tetzschner vil framsette et representantforslag.
- Michael Tetzschner (H) [09:02:35]:** På vegne av representantene Trond Helleland, Ingerd Schou, Arve

Kambe, Torbjørn Røe Isaksen, Erna Solberg og meg selv har jeg gleden av å fremsette et forslag om styrking av personvernet.

Presidenten: Representanten Ib Thomsen vil framsette et representantforslag.

Ib Thomsen (FrP) [09:03:08]: På vegne av Trine Skei Grande og meg selv ønsker jeg å fremme et forslag om fremtidens nasjonalmuseum og en demokratisk behandling av Nasjonalgalleriets skjebne.

Presidenten: Representanten Trine Skei Grande vil framsette et representantforslag.

Trine Skei Grande (V) [09:03:43]: På vegne av representanten Borghild Tenden og meg sjøl vil jeg fremme forslag om tiltak for å sikre større handlingsrom og forutsigbarhet for barne- og ungdomsfrivilligheten.

Presidenten: Representanten Ulf Leirstein vil framsette et representantforslag.

Ulf Leirstein (FrP) [09:04:13]: På vegne av representanten Ketil Solvik-Olsen og meg selv har jeg gleden av å fremme forslag om å gi regjeringen fullmakt til å redusere merverdiavgift på strøm og elektrisitetsavgift i perioder med ekstraordinær høy strømpris.

Presidenten: Endelig vil representanten Hans Olav Syversen framsette et representantforslag.

Hans Olav Syversen (KrF) [09:04:46]: På vegne av representantene Geir Jørgen Bekkevold, Dagrun Eriksen, Knut Arild Hareide og meg selv har jeg gleden av å fremme et forslag om 20 tiltak for å motvirke en ny finanskrisse.

Presidenten: Samtlige representantforslag vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten foreslå at formiddagsmøtet om nødvendig fortsetter utover den reglementsmessige tid, kl. 16, til dagens kart er ferdigbehandlet.

– Ingen innvendinger er kommet mot presidentens forslag, og det anses vedtatt.

Sak nr. 1 [09:05:41]

Stortingets vedtak til lov om endringer i pensjonslovgivningen for stortingsrepresentanter, regjeringsmedlemmer, høyesterettsdommere, sivilombudsmannen og riksrevisor (tilpasninger til endret alderspensjon i folketrygden) (Lovvedtak 31 (2010–2011), jf. Innst. 146 L (2010–2011) og Prop. 19 L (2010–2011) lovvedtak I, III, IV, V og VIII)

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1991)

Sak nr. 2 [09:06:00]

Stortingets vedtak til lov om endringer i pensjonslovgivningen (tilpasninger til endret alderspensjon i folketrygden) (Lovvedtak 32 (2010–2011), jf. Innst. 147 L (2010–2011) og Prop. 19 L (2010–2011) lovvedtak II, VI, VII og VIII)

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1991)

Sak nr. 3 [09:06:08]

Stortingets vedtak til lov om endringer i utlendingsloven (gjennomføring av returdirektivet) (Lovvedtak 33 (2010–2011), jf. Innst. 137 L (2010–2011) og Prop. 3 L (2010–2011))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1991)

Sak nr. 4 [09:06:16]

Stortingets vedtak til lov om opphevelse av lov 30. mai 1986 nr. 23 om statens petroleumsforsikringsfond mv. (Lovvedtak 34 (2010–2011), jf. Innst. 144 L (2010–2011) og Prop. 47 LS (2010–2011))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1991)

Sak nr. 5 [09:06:28]

Stortingets vedtak til lov om endringer i folketrygdlova og enkelte andre lover (Lovvedtak 35 (2010–2011), jf. Innst. 141 L (2010–2011) og Prop. 16 L (2010–2011))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1991)

Sak nr. 6 [09:06:36]

Stortingets vedtak til lov om endringer i lov om pensjonstrygd for sjømenn, lov om pensjonstrygd for fiskere og i enkelte andre lover (tilpasninger til endret alderspensjon i folketrygden) (Lovvedtak 36 (2010–2011), jf. Innst. 140 L (2010–2011) og Prop. 18 L (2010–2011))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1991)

Sak nr. 7 [09:06:47]

Stortingets vedtak til lov om endringer i einingsregisterlova og føretaksregisterlova (Lovvedtak 37 (2010–2011), jf. Innst. 94 L (2010–2011) og Prop. 5 L (2010–2011))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se nedenfor)

Sak nr. 8 [09:06:57]

Stortingets vedtak til lov om endringer i dekningsloven (rettsvern for avtaler om inntredelsesrett i langsiktige kraftavtaler) (Lovvedtak 38 (2010–2011), jf. Innst. 150 L (2010–2011) og Prop. 30 L (2010–2011))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se nedenfor)

Votering i sakene nr. 1–8

Presidenten: Det foreligger ingen forslag til anmerkninger, og Stortingets lovvedtak er dermed bifalt ved andre gangs behandling og blir å sende Kongen i overensstemmelse med Grunnloven.

Sak nr. 9 [09:07:26]

Innstilling fra valgkomiteen om endring i representasjonen i Nordisk Råd (Innst. 164 S (2010–2011))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 2018)

Sak nr. 10 [09:07:36]

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens rapport om den årlige revisjon og kontroll for budsjettåret 2009 (Innst. 138 S (2010–2011), jf. Dokument 1 (2010–2011))

Anders Anundsen (FrP) [09:08:10] (komiteens leder): Jeg hadde et øyeblikk et håp om at hele Stortinget ville bli sittende under behandlingen av Riksrevisjonens rapport for 2009, men det var en eller annen annen ting som utløste spenningen her, forstår jeg.

La meg få takke komiteen for godt samarbeid rundt arbeidet med denne innstillingen. Det ligger et omfattende arbeid bak Dokument 1, både fra Riksrevisjonen side og fra kontroll- og konstitusjonskomiteens side.

Komiteen har i år stilt mer enn 50 spørsmål til statsrådene i sitt arbeid med innstillingen. Det er omtrent like mange spørsmål som ble stilt i fjor.

Under arbeidet med Dokument 1 er det selvfølgelig ofte slik at det er de mest negative forholdene som vies mest oppmerksomhet. Slik skal det også være, men det er på sin plass å minne om at det i all hovedsak foregår forsvarlig forvaltning av offentlige midler i Norge. Det er avgitt 226 avsluttende revisjonsbrev fra Riksrevisjonen, og 21 av de avsluttende revisjonsbrevene har vært med merknader. For Nav er det også i 2009 gått så ille at Riksrevisjonen ikke har kunnet bekrefte at regnskapene ikke inneholder vesentlige feil og mangler. Jeg kommer tilbake til det noe senere.

Jeg vil også si at den jobben Riksrevisjonen gjør med den årlige regnskapsrapporteringen, er viktig. Det er en av Stortingets grunnlovfestede plikter å føre kontroll med den utøvende makt. Gjennom behandlingen av Dokument 1 behandler Stortinget helheten i hvordan den utøvende makt har forvaltet de midler som er stilt til disposisjon, og hvordan en forholder seg til grunnleggende regnskapskontrollprinsipper samt utøvelsen av departementenes styringsrolle.

Jeg vil derfor takke Riksrevisjonen for et grundig arbeid som grunnlag for Stortingets kontrollarbeid på dette området.

Generelt er det fortsatt en del utfordringer knyttet til departementenes evne til å forholde seg til risikostyring som en integrert del av mål- og resultatstyringen. Det viser seg også at det fortsatt er store utfordringer med å overholde anbudsreglene, og de brytes i for stor utstrekning i en rekke etater. Flere departementer svikter svært kraftig når det gjelder helt grunnleggende IKT-sikkerhet, og det er igjen avslørt alvorlig svikt i IKT-sikkerheten, hvilket nylig resulterte i at store mengder dokumenter unnatt offentlighet fløt ut av departementenes IKT-systemer og landet i hendene på ukjente hackere. Dette er svært alvorlig, og det er ikke akseptabelt at statens IKT-systemer er så dårlig sikret at en ikke kan ha tillit til at opplysninger som er lagret, er beskyttet mot denne typen datainnbrudd.

Det er for svakt at dette ikke er ryddet opp i for lenge siden. Riksrevisjonen har påpekt disse manglene ved flere anledninger tidligere. Vi er kjent med at det er skjedd en del etter 2009, men at advarslene ikke er tatt på alvor langt tidligere, er kritikkverdig. Komiteen har for øvrig, helt uavhengig av Dokument 1, sendt brev til ansvarlig departement knyttet til de avsløringene som er kommet frem på dette området etter fremleggelsen av Dokument 1.

Jeg har saksordføreransvaret for Statsministerens kontor, Kunnskapsdepartementet og Nærings- og handelsdepartementet. Ved Statsministerens kontor fremstår alt i sin skjønneste orden. Verken Riksrevisjonen eller komiteen har hatt noen merknader knyttet til Statsministerens kontor. Det er bra.

Når det gjelder Kunnskapsdepartementet, foreligger det 48 avsluttende revisjonsbrev, hvorav tre er med merknader. Det er kritikkverdig at Samisk høyskole, Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo samt Norsk institutt for forsk-

ning om oppvekst, velferd og aldring har stilt seg slik at de har fått avsluttende revisjonsbrev med merknad. Det er i tillegg avdekket at flere universiteter og høyskoler sliter økonomisk, fordi de har brukt mer penger enn det som er bevilget til dem. Det er viktig at departementet i sin styringsdialog med universitets- og høyskolesektoren er tydelig i sin forventning til at tildelte budsjettammer i all hovedsak overholdes.

På ett område avviker komiteens holdning noe fra Riksrevisjonens. Riksrevisjonen har pekt på at mange vitenskapelig ansatte i universitets- og høyskolesektoren har en rekke biverv i tillegg til sitt arbeid for et universitet eller en høyskole. Riksrevisjonen frykter at det kan føre til at hovedoppgavene, altså universitetet eller høyskolen, får dårligere resultat av dette, og at de kan bli skadelidende. Komiteen er imidlertid enig med Kunnskapsdepartementet i at det er ønskelig at også vitenskapelig ansatte er engasjert i denne typen virksomhet, men forutsetter at det er etablert rutiner som bidrar til å hindre eventuelle rolle- og habilitetskonflikter.

Det er imidlertid verdt å merke seg at det skjer brudd på anskaffelsesregelverket i et ganske stort omfang innenfor UH-sektorens område. Det har komiteen pekt på som kritikkverdig også tidligere, og en må legge til grunn at departementet sørger for å rydde opp i disse forholdene uten videre opphold.

Jeg vil så kort omtale et forhold som komiteen behandlet særskilt under Dokument 1 for 2008 og sa den ville følge opp videre. Det gjaldt en konkret personalsak ved Universitetet i Bergen. Komiteen har fulgt denne saken videre opp i forhold til statsråden, og etter oppfølgingen er komiteen kommet til at den ikke vil følge dette videre.

Nærings- og handelsdepartementet har fått ti avsluttende revisjonsbrev uten merknad. Riksrevisjonen har imidlertid kritisert departementet for manglende oppfølging av IKT-sikkerhet. Komiteen har for egen regning tatt opp forholdet rundt saksbehandlingstiden i Patentstyret og oppfordret Riksrevisjonen til å følge opp dette nærmere i senere rapporteringer.

Jeg legger så fra meg saksordfører- og komitélederhatten et øyeblikk og tar på meg partihatten. Under behandlingen av Dokument 1 i 2008 skrev Riksrevisjonen en tilleggsrapport om forholdene i Nav. Regnskapene kunne ikke bekreftes, og situasjonen var svært alvorlig. Det ble også avholdt en egen kontrollhøring om dette under komiteens behandling. Da ble det uttrykt at en nå, altså i 2009, hadde bedre kontroll enn i 2008. Derfor er det svært alvorlig at Navs regnskap for 2009 heller ikke kan bekreftes. Dette er selve ryggraden i velferdssystemet, og Nav selv er kjent for å være alt annet enn barmhjertig overfor mennesker som rapporterer feil eller gjør andre småtabber. Det er ikke akseptabelt at en offentlig etat stiller strengere krav til sine brukere enn de gjør til seg selv. Det gir en grunnleggende tillitssvikt når Navs regnskap heller ikke denne gangen kan bekreftes. For egen del vil jeg si at en statsråd ikke kan overleve ett år til med denne formen for kritikk fra Riksrevisjonen. Det er snakk om nærmere en tredjedel av statsbudsjettet – en etat som er helt avhengig av tillit, med en statsråd som er avhengig av det samme. Dette

vil også bli omtalt ytterligere fra andre representanter fra Fremskrittspartiet.

Jeg synes også det er på sin plass å peke på et par forhold under Justisdepartementet. Det ene er at prosjektstyringen av det nye nødnettet fortsatt fremstår som bemerkelsesverdig dårlig. Det andre er knyttet til politiets IKT-systemer. Den siste tids hendelser, hvor statsråden angivelig peker på politidirektøren som en slags syndebukk med bakgrunn i den dårlige IKT-strukturen og det svake fokus på IKT i politiet, fremstår som litt underlig. Departementet har altså over tid vært klar over denne situasjonen, faktisk i flere år, og det er på det rene at nettopp politidirektøren har gjort oppmerksom på viktigheten av å fornye IKT-systemet. Statsråden har imidlertid ikke fulgt opp og prioritert annerledes, rent faktisk og ikke minst i sin retorikk utad. At POD til slutt har måttet trekke inn midler fra politidistriktene for å få til et forprosjekt på IKT-siden, er bemerkelsesverdig, og det viser for svak politisk ledelse på dette området.

Kort oppsummert viser Dokument 1 at det er mye bra i norsk forvaltning, men at det fortsatt gjøres en del helt unødvendige feil som enkelt kan rettes opp. I enkelte tilfeller viser også Dokument 1 at det foreligger vesentlig forbedringspotensial. Det er et mål at forvaltningen skal bli stadig bedre, og det er viktig for Stortinget at regjeringen gjør sitt ytterste for å sikre en effektiv forvaltning som forholder seg til de styringssignalene som sendes fra Stortinget. Også etter denne behandlingen er det en rekke forhold som er påpekt, og som jeg forventer følges nøye opp av regjeringens statsråder.

Martin Kolberg (A) [09:17:22]: I likhet med komiteens leder vil jeg begynne med noen generelle betraktninger og si først at det er en veldig god og riktig praksis som vi har i Norge og i vår parlamentariske skikk, at Riksrevisjonen årlig har en grundig gjennomgang av hele vår forvaltning. Det er et så alvorlig spørsmål at det handler om, for både storting og forvaltning, vårt omdømme og befolkningens tiltro til forvaltningen, og faktisk også til vårt demokrati.

Riksrevisjonens gjennomgang slik som den ligger, er jo da også en vesentlig forutsetning for å kunne avdekke feil og kunne peke på lovbestemte rettigheter, og at det ivaretas på en tilfredsstillende måte av vår forvaltning. Riksrevisjonens arbeid er også svært betydningsfullt som grunnlag for Stortingets mulighet til å styre og diskutere forvaltningen, slik som vi gjør i dag.

Jeg mener – i likhet med det komiteens leder, som nå allerede har sagt det, men jeg vil også si det – at den viktigste konklusjonen som Stortinget kan trekke i dag, og det er bra, er at Norge har en god forvaltning. Dokument 1 viser gjennomgående at de norske lovene følges av forvaltningen. Dokument 1 er også en dokumentasjon på at vårt demokrati fungerer. De vedtak som Stortinget gjør, blir i all hovedsak fulgt opp slik som det er bestemt. Det er en viktig konklusjon å kunne trekke på en dag som denne.

Riksrevisjonen selv, og det var også komiteens leder inne på, er en viktig del av forvaltningen, som jeg mener fyller sin oppgave på en veldig god måte. Det betyr selv-

sagt ikke – og det er en selvsagt ting å si, men det må sies i en sammenheng – at alt er bra eller er i orden. Men jeg sier dette fordi jeg synes ofte at også vi her i Stortinget – naturlig nok, og det skal vi gjøre, men dog – setter veldig mye fokus på det som ikke er i orden, mens vi ikke sier så mye om det som handler om alt som er i orden. Det er det vesentlige, og derfor har jeg begynt mitt innlegg på denne måten.

Jeg skal så i hovedsak konsentrere meg om Riksrevisjonens kontroll av Finansdepartementet og dets underliggende virksomheter, der det er avgitt ti avsluttende revisjonsbrev uten merknad og ett avsluttende revisjonsbrev med merknader til Skatteetaten spesielt. Innstillingen på dette området er i likhet med innstillingen i sin helhet gjort av en enstemmig komité.

Det er altså avgitt revisjonsbrev med merknader om Skatteetaten. Om det vil jeg si at det er alvorlig, særlig tatt i betraktning at det var samme diskusjonen vi hadde på dette tidspunktet her i Stortinget for ett år siden. Skatteetatens budsjett for 2009 ble styrket for at antallet tunge bokettersyn overfor næringsdrivende og selskaper skulle økes, slik at bekjempelsen av svart arbeid og skatteunndragelser skulle styrkes. Komiteen finner det uheldig at økt kontrollinnsats heller ikke ble nådd i 2009, og at kvaliteten på Skatteetatens regnskapskontroller faktisk er blitt redusert.

Etter komiteens oppfatning er Riksrevisjonens kritikk av Skatteetatens kontrollvirksomhet svært alvorlig. En effektiv kontroll av næringsdrivende og selskaper er helt avgjørende for et godt fungerende skattesystem. Komiteen vil derfor igjen be departementet gi arbeidet på dette viktige området høy prioritet framover, og ber om på egnet måte å bli holdt orientert om den videre utviklingen.

Komiteen viser også til at påliteligheten i Skatteetatens rapportering ikke er god nok, og at departementet erkjenner at datakvaliteten er en utfordring, som det er igangsatt arbeid for å rydde opp i. Komiteen er fornøyd med at departementet tar tak i dette, men det er også nødvendig å understreke behovet for at man nå må få fortgang i dette slik at man kan få en løsning på de problemene som vi her snakker om, og som tas opp i Dokument 1.

Revisjonen for 2009 har vist at skatteetaten har ulik praksis i saker om merverdiavgift, både hva gjelder ileggelse av tilleggsavgift og anmeldelse for manglende levering. Komiteen deler Riksrevisjonens kritikk på dette området. Departementet må sørge for et system som sikrer at skatte- og avgiftspliktige behandles likt, uavhengig av hvor i landet de bor.

For øvrig viser jeg til komiteens behandling av Dokument 3:11 Riksrevisjonens undersøkelse av skatteetatens kontroll av selvangivelser og grunnlagsdata, som vi skal behandle litt senere i dette møtet.

Så vil jeg gå over til Statens pensjonsfond. Jeg understreker at revisjon og tilsyn er avgjørende for å sikre legitimiteten og oppslutningen rundt måten Petroleumsfondet forvaltes på, en formue som skal komme både dagens og framtidige generasjoner til gode. På mange måter representerer Statens pensjonsfond viktige deler av vår nasjonalformue. Stortinget må derfor fortløpende ha god kon-

troll med forvaltningen av fondet. Komiteen er tilfreds med at Statens pensjonsfond innland forvaltes på en god måte.

Vi har merket oss at Riksrevisjonens undersøkelser i hovedsak omfatter Statens pensjonsfond utland, og jeg vil derfor knytte noen kommentarer til de funnene som er gjort i forbindelse med den revisjonen. Jeg vil også henlede Stortingets og regjeringens oppmerksomhet på at disse spørsmålene ble behandlet som en egen sak i Stortinget den 18. mars. Da var det viktigste temaet rammeverket, eller reglene for utlånsvirksomheten. I dagens debatt er godtgjøringen til eksterne forvaltere det sentrale.

Komiteen sier at den er tilfreds med at Riksrevisjonen har bidratt til å sette søkelys på godtgjøringen til de eksterne forvalterne Norges Bank benytter i forvaltningen av Statens pensjonsfond utland. Når det avdekkes at Norges Bank har inngått en avtale med en av sine eksterne forvaltere som har resultert i et honorar på 500 mill. kr, kan det vanskelig oppfattes å være i tråd med det som kalles alminnelig rettferdighet. Riktignok er det ikke avdekket noe brudd på regler eller retningslinjer – komiteen har sett det – likeledes er det oppnådd meravkastning med det som kalles for meget god margin. Likevel imøteser altså en samlet komité regjeringens vurderinger rundt dette spørsmålet i årsmeldingen om Statens pensjonsfond til våren. Vi har merket oss at det vil bli vurdert å innføre en generell regel om tak på avkastningsavhengige honorarer til eksterne forvaltere i denne sammenhengen, og komiteen er tilfreds med de signalene som er kommet på dette området.

Videre vil en samlet komité understreke betydningen av åpenhet om forvaltningen av Statens pensjonsfond utland, inklusiv den eksterne, og forventer at tiltak for å øke graden av åpenhet også vil bli en del av den meldingen som er bebudet fra regjeringen til våren. På denne måten får Stortinget og dermed offentligheten anledning til å drøfte disse viktige spørsmålene i en bredere sammenheng. Det er viktig og riktig all den tid forvaltningen av fondet, i tillegg til å ivareta viktige økonomiske interesser, også må ivareta fondets omdømme. Fondets omdømme behandles ikke direkte av Riksrevisjonen, og da heller ikke direkte av komiteen som sådan. Men jeg vil understreke på selvstendig grunnlag hvor viktig også omdømmet er for fondets renommé.

Jeg forstår det slik at fondet er inne i over 8 000 selskaper verden over, og det er klart at det er en stor utfordring til enhver tid å holde orden på den etiske siden av det å være investert i så mange selskaper. Men her går det ikke an å komme utenom at departementet har et særlig selvstendig ansvar. Det er selvsagt krevende, som jeg har sagt, å følge opp enkeltsaker, men den årlige gjennomgangen bidrar, ifølge departementet, til at selskaper som ikke tilfredsstiller de etiske retningslinjene, blir strøket av investeringslisten. Det er bra.

Men så er det også å si her fra Stortingets talerstol – som man skal si – at de som stiller med dette til daglig på bankens, på Stortingets og på regjeringens oppdrag, personlig må ha et sterkt fokus på dette løpende, slik at de har mest mulig kontroll med at våre penger, statens penger, ikke investeres i selskaper som ikke kan forsvares etisk.

Så vil jeg kommentere det som også komitélederen var inne på knyttet til IKT-sikkerheten. Jeg er selvsagt enig i den vurderingen at den må være best mulig. Er den ikke det, er det en veldig stor utfordring for oss alle og for regjeringen. Jeg vil imidlertid understreke det som komitélederen sa i en setning, men som knytter seg til at den nåværende statsråden har håndtert den saken veldig grundig og har gjort en rekke grep for å rette opp den situasjonen som vi har hatt, som selvfølgelig er uheldig og kritikkverdig. Nå har altså komiteen sendt brev til statsråden om disse spørsmålene, og komiteen vil da ha mulighet til å komme tilbake til den saken mer grundig når svarene på de brevene foreligger, og vi kan vurdere dem i komiteen, før vi eventuelt går videre med saken.

Jeg vil også slutte meg til deler av de synspunktene som komiteens leder framførte når det gjelder Nav. Det er av stor betydning at vi får orden på Nav. Vi hadde en egen sak i fjor, hvor vi gjennomgikk alle tingene. Mange ting er blitt bedre, mye er gjort – det må også sies. Men allikevel er det helt nødvendig her fra Stortingets side å trykke på den saken, slik at Nav blir det redskapet det skal være for oss alle og for dem som trenger de tjenestene som Nav har ansvaret for i det norske samfunnet.

For øvrig viser jeg til komiteens leder, som framførte de generelle synspunktene som komiteen enstemmig har på behandlingen av Dokument 1.

Per-Kristian Foss (H) [09:30:15]: La meg slutte meg til siste taler, og for den saks skyld også komiteens leders påpekning av at det meste er i orden i norsk forvaltning. Men det skulle da også bare mangle. Det forventer vi.

Det blir mye oppmerksomhet om det som svikter. Det er jeg også tilfreds med, for det er nettopp oppmerksomhet om det som svikter, særlig presseoppmerksomhet mot ansvarlige politikere, som gir endringer. Det er kanskje følt å si det, men bare Riksrevisjonens påpekning virker ikke så sterkt som det faktum at pressen også bringer videre Riksrevisjonens påpekninger. Så oppmerksomhet i seg selv kan være ubehagelig, men du verden så virkningsfullt.

Generelt har jeg to kommentarer som er sammenfallende med komitélederens påpekning også. Noe som går sakte fremover, man altfor sakte, er respekt for anbudspraksis. Det er overraskende at store deler av den ytre forvaltning, særlig f.eks. under Forsvarsdepartementet eller i Forsvaret, fortsetter, på tross av kritikk, å drive en innkjøpspraksis uten anbud.

Det andre hovedspørsmålet er det som begge foregående talere har påpekt, nemlig det faktum at Nav, som er det viktigste sosialpolitiske virkemiddel, i form av en forvaltning iallfall som en regjering har, fortsatt har store problemer. Det kan etter min oppfatning denne regjering ikke leve med i det lange løp, og nå er løpet snart slutt. Det er andre året man får meget kritiske merknader, og ikke får godkjent det hele.

Så et par merknader på enkeltområder utover dette. Jeg slutter meg i all hovedsak til saksordfører Martin Kolbergs innlegg og omtale av Statens pensjonsfond utland og de forventninger han også der spilte opp til Finansde-

partementets melding til våren. Jeg vil understreke at komiteen jo ikke retter noen kritikk mot Norges Banks forvaltning, NBIM, eller mot forvaltningen av fondet som sådan, fordi det er et revisjonsansvar for representantskapet, og det kommer man da tilbake til. Men det som er revisjonsansvaret, er jo å fokusere på Finansdepartementets styring med Statens pensjonsfond utland. Der rettes det vel i og for seg heller ingen kritikk, men det er en slags mild forventning om at retningslinjer kan fastsettes slik at de er mulig å leve med både i den politiske verden i Norge og den svært annerledes verden som et så stort fond eksisterer i internasjonalt. Noen hver av oss må vel innrømme at bonusutbetalinger på en halv milliard kroner virker svært fremmed, for å si det sånn, og da vil jeg i og for seg gjøre representanten Kolbergs presseuttalelse til min også. Vi må kanskje respektere at dette er en verden vi ikke helt er vant til i det politiske miljøet, men samtidig må retningslinjene være slik at de bidrar til å opprettholde Pensjonsfondets og Norges Banks gode renommé for å tilhøre denne verden og dette landet. Så her er det en vanskelig balansegang, det innrømmer jeg, og jeg ser med forventning frem til at finansministeren finner det riktige balansepunktet i meldingen til våren.

Et annet spesielt tema jeg vil ta opp, er IKT-praksis, eller manglende sikkerhet i forhold til regjeringens IKT-samband. Det er åpenbart ut fra den historie som her avdekkes av Riksrevisjonen, at forholdet mellom Fornyingsdepartementet og Departementenes servicesenter har vært preget av utilstrekkelig styring og utilstrekkelig informasjon tidligere. Jeg vil da legge til at jeg også er fornøyd med den nåværende statsråds oppfølging av dette, for det synes jeg har skjedd etter Riksrevisjonens kritikk, i et tempo og med en kraft som jeg er fornøyd med. Men så vil jeg legge til at det vil jo vise seg om dette holder, for ved flere anledninger tidligere har Stortinget bevilget – til og med i revidert budsjett, altså ekstraordinært – midler til å styrke datasikkerheten i regjeringens samband, men det har allikevel sviktet selv etter disse bevilgninger. Så det er viktig at man nå kommer til bunns i hva problemene består i, og at det får en oppfølging også budsjettmessig, som er tilstrekkelig.

I innstillingen på side 25 sier komiteen følgende:

«Komiteen viser til statsrådets brev av 30. november 2010 hvor hun påpeker at avdekkede svakheter umiddelbart ble tatt opp med alle departementer der det hadde blitt påvist kompromitterte maskiner. Komiteen sier seg enig med statsråden i at arbeidet med å informere departementene om utfordringene i det ugraderete nettet burde vært gjort både mer presist og i større grad.»

Det er jo en kritikk som statsråden i og for seg retter mot departementets tidligere praksis, altså at man kunne og burde vel ha informert alle departementer om at det var svikt selv om det ikke fantes hackede maskiner, her kalt kompromitterte maskiner, i akkurat det departementet. Det er jo et bidrag til selvkritikk som jeg synes fortjener ros for åpenhet, for det er ikke hver dag man opplever det. Men det er samtidig også et varsel om at skulle noe tilsvarende hende i fremtiden, bør departementene varsles om

problemene, ikke bare når de oppstår konkret, men også om risikoen som følger av at det er avdekket svakheter i datasikkerheten.

Hans Olav Syversen (KrF) [09:37:07]: Stort sett er det en samlet komité som står bak 97–98 pst. av merknadene. Det skulle gi noen klare signaler til regjeringen. Undertegnede har hatt ansvar for Justisdepartementet, og det skal jeg komme litt tilbake til. Først skal jeg komme med et par generelle bemerkninger til noen av de sakene som alt har vært løftet.

For det første: Når det gjelder IKT-sikkerheten, så er det et kritisk område. Jeg får vel også si at med den varslersaken som vi har fått i tillegg, er jeg sikker på at komiteen i stor grad imøteser det svaret vi får fra statsråden, både på det generelle og også i forhold til den konkrete saken som for så vidt startet på Statsministerens kontor. Skal det være noen mening i varslervern, må det i hvert fall også oppleves som et vern, og ikke som det motsatte.

Så til Statens pensjonsfond: Ja, satt på spissen kan man spørre seg om det er bedre at man bruker 500 mill. kr på honorarer og tjener 5 mrd. kr, enn at man bruker 50 mill. kr på honorarer og tjener 500 mill. kr. Hva er best for Norge?

Det som er problemet med denne saken, er kanskje først og fremst pedagogikken, for honorarer i 500 millionerklassen lar seg liksom ikke forsvare objektivt. Men som det er sagt: Man opererer i en sfære som er litt annerledes enn den de fleste av oss er i til daglig. Så jeg vil i hvert fall avvente den årsmeldingen som kommer via Statens pensjonsfond og til slutt blir fremmet av regjeringen før jeg har lyst til å felle noen endelig dom.

Det jeg imidlertid har større problemer med, er terskelen for når man sier at nok er nok når det gjelder bruk av enkeltforvaltere. Jeg synes ikke det er tilfredsstillende det som er gjort i denne ene saken, at man henviser til at vedkommende ikke er dømt i hjemlandet, men at vedkommende kun har fått en bot av et finanstilsyn i angjeldende land. Jeg mener at Norge får sørge for at man også legger noen selvstendige kriterier til grunn for hvilke forvaltere man bruker, og hva man anser som adekvat bruk av forvaltere, selv om det ikke foreligger en domfellelse. En litt høyere standard på det området enn de svarene vi hittil har fått i så måte, krever, tror jeg, også den norske befolkningen. Og det kommer jeg også tilbake til. Det er det jo også varslet en gjennomgang av.

Så til Justisdepartementet: Det er avgitt 17 avsluttende revisjonsbrev uten merknader og to med merknader, og de går til Politidirektoratet og Direktoratet for nødkommunikasjon. Vi må da konstatere at det er de samme virksomheter som også fikk merknader for regnskapsåret 2008. Det går på anskaffelser, det går på informasjonssikkerhet. Det går i det hele tatt på gjengangere i de to etatene og for så vidt også ganske generelt på departementene.

Når det gjelder IKT, har vi hatt diverse runder i denne salen, og i media også, knyttet til IKT-satsingen – eller, i hvert fall for de foregående år, den manglende IKT-satsingen – i politiet. Jeg regner med at det er en skjerpet statsråd og et skjerpet politidirektorat som nå går i gang

med betydelige anskaffelser til en IKT-plattform som skal være hensiktsmessig, men som også krever mye av dem som faktisk skal bestille disse varene. Med den fortiden som direktoratet har på dette området, regner jeg med at det er god grunn til å følge nøye med.

I 2010–2013 vil Justisdepartementet gjennomføre en bredt anlagt resultatreform i politiet. Målet med den må nettopp være å bidra til redusert kriminalitet, økt oppklaring og et mer nærværende politi. Det tror jeg ikke bare denne komiteen, men hele Stortinget imøteser.

Avslutningsvis vil jeg henlede oppmerksomheten på nødnettsprosjektet, som igjen er forsinket. Her snakker vi også om anskaffelser i milliardklassen, hvor det er utrolig viktig at man følger korrekte prosedyrer og sørger for at staten ikke får større utlegg enn nødvendig.

Det er åpenbart stor kompleksitet knyttet til denne type prosjekter, og vi ser jo allerede at de som skal bruke dette kommende nødnettet, stiller spørsmål ved om det blir adekvat for deres bruk. Så fra vår side regner vi med at Riksrevisjonen vil ha betydelig fokus mot dette prosjektet også fremover, som etter hvert har blitt en egen etat. Det sier vel litt om hvor omfattende det hele er blitt.

Trine Skei Grande (V) [09:43:34]: Med fri taletid og som siste parti ut er det veldig mye jeg kan slutte meg til som de andre har sagt. Jeg mener at vi har hatt en god prosess på dette, og komitélederens merknader slutter jeg meg i hovedsak til.

Jeg mener at denne prosessen beviser at vi har et betraktelig sunnere demokrati enn hva noen professorer i dag uttaler at vi har. Jeg har likevel lyst til å komme med en bemerkning fra Venstres side og en bemerkning i forbindelse med mitt saksordførerskap.

Først saksordførerskapet: Jeg har ansvar for Kulturdepartementet, som har hatt 34 revisjonsbrev og ingen med merknader. Men det er to prosjekter som Riksrevisjonen har fulgt opp. Det ene er et tema som vi har hatt her i salen tidligere, og som vi har hatt egen kontrollhøring på – nemlig Norsk Tipping. Der virker det, også ut fra Riksrevisjonens merknader, som man har begynt å få ordnet opp i ting og begynt å få ryddet opp i viktige selskapsstrukturer, men også i tankeganger om hva statlig spillvirksomhet egentlig skal være.

Det er andre gjelder det berømte prosjektet «Rockheim», der Riksrevisjonen ganske riktig har påpekt at det er noe underlig at departementet bevilget 940 000 kr til en egen markering, også kalt «føråpning», men det eneste man var før, var valget, så hele åpningen kunne fungere som et godt scoop for en kulturminister som gjerne ville ha litt hjelp på hjemmebane til egen valgkamp. Det har alle opposisjonspartiene bemerket, og jeg ser med glede at Kulturdepartementet sier at dette er et prosjekt de skal gjennomgå, og at de skal se på det. Jeg håper departementets budsjetter ikke blir brukt til noe som man lett kan tolke som valgkamparrangement for en statsråd.

Så en generell bemerkning til noe som har vært veldig viktig for oss i Venstre, nemlig fornyelse og effektivisering av offentlig sektor. Det er et viktig felt. Venstre har siden tidenes morgen i denne sal vært med på veldig

mange store, og alle de viktige velferdsreformene som vi har hatt. Da er det den som er glad i offentlig sektor, som må være med og reformere offentlig sektor, mener jeg. Det som jeg synes er skremmende, og som vi ser på felt etter felt, er at staten nå blir hengende teknologisk etter. Vi får ikke effektivisert, og vi får ikke fornyet, fordi vi blir hengende etter når det gjelder viktige IKT-systemer. Det gjelder i politiet – tidligere bemerket her – og det gjelder en skremmende åpenhet i staten, som kanskje er litt i overkant av hva faktisk også Venstre ønsker, nemlig at enhver kan gå inn på en hvilken som helst PC hvor som helst i statssystemet, virker det som.

Det siste, som Venstre også tar opp senere her i dag, er at vi har gjennomført en svær reform, Nav-reformen, mens ansatte sier at de fortsatt forholder seg til fire data-systemer. De forholder seg til DOS-systemer fra 1980-tallet. Det er et programmeringsspråk som jeg lærte da jeg gikk på videregående, og jeg var russ i 1988! Det er over 100 forskjellige plattformer innenfor disse fire systemene, og for oss som har stor fascinasjon for hva teknologien kan hjelpe oss med – og vi ser hvor mange morsomme ting vi kan få for gledens skyld på våre iPad-er og på våre datamaskiner – er det klart at det fortøner seg som helt utrolig at de ansatte som skal forvalte et så viktig system som Nav-systemet, ikke får en teknologisk plattform som er mer oppdatert, mer effektiv. Hadde Nav vært en privat bedrift, så hadde Nav skjont hvor mye de kunne spare, og hvor mye mer effektiv man kunne ha vært med et nytt datasystem. Da ville man ha tuslet bort til banken og sagt: Kjære bank, kan vi få låne penger til et nytt datasystem? Når vi får penger gjennom salderingen av budsjettet, mener Venstre at vi ikke skal sprøyte det inn i driften, men bruke det handlingsrommet – 2,8 mrd. kr som vi foreslår i dag – til å foreta et skikkelig løft på IKT-sektoren i Nav. Det tror jeg staten hadde spart inn penger på. Jeg tror det hadde vært et bedre tilbud til borgerne. Jeg tror det hadde gjort det mye morsommere å jobbe i Nav. Og jeg tror det hadde vært et stort skritt framover i fornyelse av velferdsstaten. Det å la alle sektorene i det offentlige henge etter på dette feltet, tror jeg i sum er et stort svik mot velferdsstaten. Det handler om at vi ikke får til den fornyelsen, vi får ikke den effektiviseringen, vi får ikke de dyktige folkene, og vi får ikke til de spennende jobbene hvis vi ikke er villige til å ta noen sånne store grep. Da kan det ikke være sånn at vi på felt etter felt ikke orker å ta det løftet på IKT-sektoren, når vi vet at det er det som trengs. Det er kanskje ikke sånn at man som statsråd blir glasert i gull og satt på fin sokkel når man har bevilget penger til IKT-systemer. Det er mye morsommere å stå her og si at man har bevilget penger til flere ansatte, men jeg tror faktisk at det hadde gitt mye mer uttelling om vi hadde gitt alle de dyktige ansatte et arbeidsverktøy som hadde gjort hverdagen deres mye mer rasjonell, meningsfull og gjort kvaliteten bedre. Jeg tror også, sett i forhold til den saken vi har her i dag, at mange av de bemerkningene vi får på grunn av styrings-systemene i Nav, også kunne ha blitt dramatisk forbedret om vi hadde gitt de ansatte IKT-verktøy, slik at de hadde blitt mer effektive. Dette mener jeg faktisk er en stor ut-

fordring for denne velferdsstaten, og det må vi ta på alvor i tida framover.

Marit Nybakk (A) [09:50:37]: Jeg skal i all hovedsak konsentrere meg om de to departementsområdene som jeg er saksordfører for, først og fremst Arbeidsdepartementet, spesielt da Nav, og deretter utviklingsdelen av Utenriksdepartementet.

Men la meg aller først understreke det som også flere har sagt, at vi faktisk har en veldig god forvaltning, og at alle rapporter vi har, understreker det. Og som representanten Foss sa, det skulle egentlig bare mangle, men det er ikke nødvendigvis en selvfølge i alle land. Den norske forvaltningen forvalter også den norske velferdsstaten, for ikke å si den norske velferdsmodellen, som skal sikre alle velferd, omsorg, helse, utdanning og arbeid.

Folketrygden skal sikre oss ved sykdom og arbeidsledighet og som pensjonister, og vi som folkevalgte har ansvaret for at offentlig sektor er organisert på en mest mulig effektiv måte, slik at tjenesten når brukerne. Dette sier jeg også fordi jeg kommer nærmere inn på organiseringen av Nav. Folk som trenger hjelp og service, skal møtes med respekt når de kommer til et offentlig kontor. Det er viktig at brukerne ikke møter veggen, for ikke å si døren, når de går til et offentlig kontor. De skal ikke behøve å gå til mer enn én dør. De skal komme gjennom på telefon, de skal få svar på e-post og få en rask og forsvarlig saksbehandling. Dette er ganske viktig når det gjelder offentlig forvaltning, for offentlig forvaltning består ikke bare av folk som sitter på noen kontorer langt oppe i etasjene og driver saksbehandling, offentlig forvaltning skal også tjene brukerne av den samme forvaltningen.

Så vet vi at utfordringene med å få til en god og effektiv tjenesteproduksjon i offentlig sektor vil øke i årene som kommer. Vi får flere eldre, og vi får høyere krav til kvalitet og tilgjengelighet. Forventningene til tjenesteytende etater øker både fra det politiske system – jeg vil understreke det – og fra brukerne. Kravene øker særlig til førstelinjetjenesten, til offentlig sektors ansikt utad.

Når det gjelder Nav, vil jeg i likhet med representanten Kolberg også vise til den debatten vi hadde 2. mars i denne salen, basert på Tillegg 2 fra fjorårets Dokument 1, og også til kontrollhøringen vi hadde 15. januar.

Opprettelsen av Nav var basert på en velferdspolitisk visjon, med en førstelinje i arbeids- og velferdsforvaltningen som et viktig virkemiddel for å nå målet om en helhetlig arbeids- og sosialpolitikk. Utgangspunktet var at vi skulle ha flere i arbeid og færre på trygd, det skulle være enklere for brukerne, og det skulle være større effektivitet. Derfor var det desto mer alvorlig det som ble avdekket under behandlingen av Tillegg 2 til fjorårets Dokument 1 med den stortingsbehandlingen vi til slutt hadde den 2. mars: manglende styringsparametere for sentrale deler av virksomheten, dårlig internkontroll i ytelsesforvaltningen, manglende kompetanse i førstelinjetjenesten og uklar arbeidsdeling mellom lokale kontorer og de såkalte forvaltningsenhetene der Nav-kontorene framsto som enheter som manglet breddekompetanse. Og vi opplevde økt frustrasjon hos de ansatte over ikke å kunne ta de enk-

leste avgjørelser eller drive saksbehandling. Det førte også til, ifølge de rapporter vi fikk inn, flukt fra førstelinjen til kontorer skjermet for brukerkontakt. Generelt vil jeg si, sett i forhold til offentlig sektor, at vi i en del av de utadvendte etatene ser tendenser til at ansatte gjerne vil bak kulissene istedenfor å sitte i utadvendte kontorer. Det er derfor viktig, også i Nav, at de som steller med de ytre Nav-kontorene, har kompetanse, og at de føler at de gjør en skikkelig jobb.

Riksrevisjonen kunne altså i fjorårets rapport, for 2008, ikke bekrefte at Navs regnskap ikke hadde feil og mangler. Vi snakker tross alt om 300 mrd. kr. Derfor synes jeg at det er viktig at komiteen i år kan konstatere at Riksrevisjonen mener at de mange tiltakene som ble satt inn i Arbeids- og velferdsetaten mot slutten av fjoråret, har ført til klare forbedringer, og at utviklingen er positiv.

Rapporten framhever særlig styrking av internkontrollen og ansvarsavklaring når det gjelder økonomi og sentralisering av stønadsregnskapet. Så er det selvfølgelig alvorlig at Riksrevisjonen heller ikke for 2009 kan bekrefte at etatens «regnskap er uten vesentlige feil og mangler». Det er det som står. Merknaden er riktignok ikke knyttet til regnskapstekniske forhold. Det dreier seg om usikkerhet knyttet til transaksjoner i stønads- og ytelsesforvaltningen.

Riksrevisjonen peker bl.a. på at det er svikt i internkontrollen når det gjelder utbetaling av pensjon. La meg understreke at det selvfølgelig er viktig at personer som mottar pensjon eller trygd, skal ha trygghet for at det de får, er riktig. Jeg registrerte ved framleggelsen av Dokument 1 at det ble skrevet og sagt noe om forverring av pensjonistenes livsvilkår eller livskvalitet. Jeg vil vise til at statsråd Bjurstrøm tidligere i denne salen har tilbakevist, bl.a. i spontan spørretimen 27. oktober, at det er en realitet. Hun sa bl.a.:

«Men det er ingen som ikke har fått pengene sine.

De som nå står på en egen konto, er saker der det er utbetalt for mye. Alle som ikke fikk pengene sine i rett tid, har fått morarente, 6 pst., i etterbetaling.»

Det kan vel kanskje se ut som om saken om 800 pensjonister ble blåst litt mye opp, for ikke å si ut av proporsjoner.

Da vi behandlet Nav i forrige runde, ble det diskutert om gjennomføringen av Nav kan kalles en ubalanse mellom målsettinger, ressurser og gjennomføringsevne. Det politiske system tok trolig ikke høyde for verken omfanget av eller kompleksiteten i den reformen som ble satt ut i livet. Kanskje ble ikke dette godt nok kommunisert. Kanskje ble det skapt urealistiske forventninger, noe som også ble innrømmet av flere i kontrollhøringen. Likevel skal vi ikke glemme at Nav stort sett fungerer bra, selv om det er mye som står igjen før brukerne skal få én dør, og før lokalkontorene får tilstrekkelig kompetanse til å betjene dem som kommer eller ringer.

Blant de informasjonen som tilflyter undertegnede og andre, er at det å nå fram til rette vedkommende på telefon eller å få svar på mail fortsatt virker som en slags Kafka-opplevelse. Det kan vi ikke være bekjent av. Men igjen – og igjen: Offentlig sektor må organiseres slik at tjenestene når brukerne, og slik at brukerne når førstelinjetjenesten og dem som tar avgjørelsene.

Så til slutt bare noen få ord om norsk utviklingsbistand. Det er vel ganske typisk at når det er så få merknader om bistand, tyder det også på at vi har ganske god kontroll over norsk utviklingsbistand. Det betyr også at både bistanden og utøvelsen av den har høy kvalitet. Men det er mange penger. Årets bistandsbudsjett er på over 27 mrd. kr. Derfor er det viktig at vi i debatten ikke bare fokuserer på andelen av brutto nasjonalinntekt – det er også viktig – som går til bistand. Vi må også diskutere innhold og omfang. Det er for så vidt fagkomiteens ansvar, men jeg bare nevner det ved denne korsvei. Her er det viktig å stille spørsmål bl.a. ved noe av bistanden som går til Etiopia. Det er også det viktigste i merknadene i Dokument 1, for det er nylig kommet fram opplysninger om at etiopiske myndigheter misbruker bistandsmidler. Derfor mener komiteen at det er særlig viktig å rette økt fokus mot betingelsene for stat-til-stat-bistand til Etiopia.

Helt til slutt vil jeg vise til en interpellasjonsdebatt som for noen uker siden var i denne salen om nettopp bistand til Etiopia.

Ulf Erik Knudsen (FrP) [10:00:14]: Jeg vil kommentere deler av denne saken med vekt på de departementene som jeg er saksordfører for, og det er Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet og Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet.

Først til Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet. Det er vanskelig å komme unna å nevne at Riksrevisjonen påpeker mangelfull oppfølging av enslige mindreårige asylsøkere. Dette gjelder flere forhold, herunder

- det kommunale barnevernet
- fylkesmennes tilsyn
- helsetilbudet
- rutiner for samarbeidet med Bufetat og kommunene
- feilbudsjettering av driftsutgifter

Riksrevisjonen påpeker en rekke viktige forhold i sin rapport. Eksempelvis ser en samlet komité det som uakseptabelt at kommunale barnevernstjenester ikke følger opp bekymringsmeldinger fra mottak for mindreårige asylsøkere, og at man vegrer seg for å gripe inn. Komiteen har jo korrespondert med statsråd Lysbakken i sakens anledning og er tilfreds med at det arbeides kontinuerlig med styrking av tjenestetilbudet til alle enslige mindreårige asylsøkere. Og vi merker oss at statsråden bebuder å klargjøre overfor kommunene barnevernstjenestenes ansvar og plikter overfor enslige mindreårige asylsøkere i asylmottak.

Det er også andre saker under dette departementet som bør nevnes. Vi er fornøyd med at Riksrevisjonen vil følge opp en rekke områder neste år, herunder den lange saksbehandlingstiden i fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker.

Så til Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet. Dette departementet har et overordnet samordningsansvar for IKT-politikken som innbefatter utarbeidelse av strategier, oppfølging av sektorovergrepene problemstillinger mv. Og i denne sammenheng er det åpenbart at man har noen betydelige utfordringer i statsapparatet.

Jeg skal ikke invitere til noen debatt om datalagringsdirektivet, det hadde Stortinget for kun få dager siden, men det må nevnes at man har betydelige utfordringer med hensyn til informasjonssikkerhet i den norske statsforvaltningen. Jeg vil her vise til de skarpe og tydelige merknader som komiteen fremmer, og til flere av de innlegg som allerede er holdt fra denne talerstol i dag.

Når det gjelder IKT-sikkerheten, er det helt sentralt at man må ha god orden og oversikt i arbeidet og en systematisk og planmessig tilnærming. Det er ikke akseptabelt når det viser seg at informasjon ikke er tilstrekkelig sikret. På den korrespondansen komiteen har hatt med statsråden, virker det som om statsråden har tatt problemstillingen på alvor og tatt opp de avdekkede svakheter umiddelbart med alle departementer. Så ser vi frem til at man i neste års Dokument 1 kan fremvise vesentlige bedringer på dette felt. Vi kan i alle fall love at vi skal følge opp saken. Det var det jeg hadde tenkt å si om forhold rundt de departementer jeg er ordfører for.

Så noen kommentarer om enkelte andre departementer, og først til Helse- og omsorgsdepartementet. Her vil jeg sette et spesielt søkelys på Norsk pasientskadeerstatning. Det er Fremskrittspartiets syn at saksbehandlingstiden i Norsk pasientskadeerstatning er for lang, og at arbeidet med å redusere saksbehandlingstiden må intensiveres. Det er også viktig at arbeidet med informasjon og brukerundersøkelser prioriteres. Her mener vi at det er fulgt opp for dårlig. I komiteens korrespondanse med statsråden legges det frem tall som tyder på at man er på rett vei, og det er selvfølgelig bra, men målet må være en ytterligere forkortet saksbehandlingstid.

Så til Arbeidsdepartementet, og da særlig Nav. Tidligere talere har også vært inne på dette, bl.a. komiteens leder, og også representantene Nybakk og Skei Grande. Arbeids- og velferdsetaten var sentral i Dokument 1-behandlingen i fjor. Man hadde også en egen høring om saken. Det fremkom at situasjonen var det man på folkelig norsk kan kalle begredelig. Noen bedringer ser man, men det er på ingen måte akseptabelt når Riksrevisjonen heller ikke for 2009 kan bekrefte at Arbeids- og velferdsetatens regnskap er uten vesentlige feil og mangler.

Noen av de felt hvor det påpekes feil, mangler og usikkerhet er

- stønads- og ytelsesforvaltningen
- pensjonsområdet
- innberetning av oppgavepliktige ytelser til ligningsmyndighetene
- ved flere avstemninger

Komiteen har merket seg at statsråden ser meget alvorlig på denne situasjonen, og at hun mener at utfordringene i Nav krever ekstraordinær oppfølging fra departementet på styringssiden. Det har hun helt åpenbart rett i. Det er f.eks. svært alvorlig når folk ikke får riktig pensjon. Det er nå viktig at Nav rydder opp og sørger for at pensjonister og andre får de ytelser de har krav på.

Til slutt litt om kultur. Når man er innom Kulturdepartementet, er det vanskelig å komme utenom Det nasjonale opplevelsessenteret for pop og rock – Rockheim. Saksordfører Skei Grande har jo skrevet en meget god

merknad på området og har også omtalt i sitt innlegg de kritikkverdige forhold som er påpekt av Riksrevisjonen. Og «føråpningen», som ble gjort av tidligere kulturminister Trond Giske, kommer i ettertid i et ganske så merkelig lys. Fremskrittspartiet vil selvfølgelig slutte seg til de merknader som saksordføreren har kommet med i denne sammenheng.

Helt til slutt: Jeg merker meg at det er mange tilhørere her i dag fra Riksrevisjonen. Jeg må si at jeg nok en gang har blitt imponert over det solide arbeidet Riksrevisjonen gjør.

Øyvind Vaksdal (FrP) [10:06:29]: Først til UD. Riksrevisjonen er kritisk til at Utenriksdepartementet over flere år ikke har hatt tilfredsstillende kontroll og rutiner på oppfølgingen av utenriksstasjonene. Kontroll- og konstitusjonskomiteen ser alvorlig på dette og har i brev til utenriksministeren uttrykt bekymring, der særlig regelverket for budsjett disponering og inntektsområdet er nevnt, og utfordrer ham på når rutineene ved utenriksstasjonene og kontrollen med disse blir intensivert.

I sitt svar hevder utenriksministeren:

«Arbeidet med å sikre god intern kontroll og riktig kvalitet på regnskapene ved alle disse stasjonene har høy prioritet, og departementet har iverksatt flere tiltak for å sikre nødvendig forbedring på de områder Riksrevisjonen har avdekket svakheter.»

Arbeidet med å sikre riktig håndtering av gebyrinntekter for visum og pass er ifølge utenriksministeren spesielt prioritert. Og en rekke utenriksstasjoner tilbyr nå en løsning som gir publikum mulighet til å søke om og betale for visum via Internett. Disse inntektene blir kanalisert direkte til UD, som forestår kontroll og regnskapsføring. Svakheter ved utenriksstasjonenes regnskapsføring settes ifølge utenriksministeren høyt på dagsordenen, også i forhold til stasjonssjefene, som har et overordnet ansvar for regnskapsførselen. Man har i tillegg til dette videreutviklet kursopplegget for regnskapsførere ved våre utenriksstasjoner. Tilbakemeldingene fra UD om dette er bra, men vi forventer å se konkrete resultater av de igangsatte forbedringer ved neste kontroll.

Riksrevisjonen har i tillegg til dette avdekket svakheter knyttet til styringsdialogen med underliggende virksomheter, kontroll av logger og tilgangsrettigheter og dokumentasjon. Også her hevder UD at man har iverksatt tiltak som vil forbedre situasjonen på de områder som er påpekt. Det er særdeles viktig at vi har både god styring og kontroll på informasjonssikkerhetsområdet.

Innenfor bistands- og utviklingsområdet påpeker Riksrevisjonen at man til tross for mange gode intensjoner om bekjempelse av korrupsjon kan konstatere at antikorrupsjonsarbeidet i liten grad er en del av den løpende dialogen med tilskuddsmottakerne. Dette er uholdbart. Vi forventer at utviklingsministeren nå tar fatt i dette og sørger for at fokuset i langt større grad blir rettet mot korrupsjon, og at dette nå skal bekjempes på en langt mer aktiv måte. Det er også avdekket at UD ikke følger opp manglende uttalelser fra bistandsprosjektene revisor med hensyn til misligheter og korrupsjon, og at prosjektene revisjonsrapporter

avviker fra de inngåtte avtaler. Også dette er uholdbart, og det forventes at arbeidet med å bringe disse forhold i orden kraftig intensiveres.

Så over til Samferdselsdepartementet. Også her påpeker Riksrevisjonen mangler i departementets etatsstyring av informasjonssikkerheten i underliggende etater. Man har bl.a. ikke gitt føringer for hvordan samfunns- og virksomhetskritisk infrastruktur skal sikres, verken når det gjelder Statens vegvesen eller Jernbaneverket. Samferdselsministeren hevder at hun vil vurdere den videre oppfølging av saken, bl.a. om det skal stilles konkrete krav til vei og jernbane når det gjelder informasjonssikkerhet i tildelingsbrevet til Statens vegvesen og Jernbaneverket for 2011. Det forventes langt mer aktive grep for å bringe disse forhold i orden, og en enstemmig komité forutsetter at det stilles slike krav til underliggende etater.

Riksrevisjonen påpeker også at man siden 2006 har anmerket manglende rutiner for kvalitetssikring og etterkontroll av lønnsdata i Statens vegvesen, og at dette fortsatt ikke er tilfredsstillende. Tilbakemelding fra departementet er at man nå endelig har utarbeidet nye rutiner for lønnsdata, og vi forutsetter at disse umiddelbart blir implementert i etaten.

I Riksrevisjonens rapport påpekes det at Statens vegvesens rutiner rundt grunnerverv har vært mangelfulle, noe som ifølge departementet skyldes implementeringen av forvaltningsreformen. Vi sendte derfor spørsmål om det også var andre forbedringer eller endringer som var utsett eller satt på vent på bakgrunn av denne reformen. Det viste seg at forvaltningsreformen også hadde medført at det var betydelig mer tidkrevende å få på plass bindende standarder for det som tidligere var øvrig riksveg. Dette kunne man tidligere fastsette ved instruks fra Vegdirektoratet eller departementet, mens man nå ikke kan instruere fylkeskommunene eller Oslo kommune. Slike standarder må nå fastsettes ved forskrift, noe som kompliserer prosessen, og gjør den langt mer tidkrevende.

Riksrevisjonens rapport viser også at Statens vegvesen hadde et mindreforbruk på 941 mill. kr, og Jernbaneverket hadde et mindreforbruk på 929 mill. kr. Årsaken til dette skal være at arbeidet er skjøvet ut i tid, og at enkelte prosjekter har hatt altfor dårlig framdrift. Når vi vet det skrikende behovet vi har for forbedringer, både i jernbanen og i veinettet, må vi sørge for at disse viktige områder både har organisering og rutiner som sikrer framdriften i de planlagte prosjektene. En forventer at samferdselsministeren tar aktive grep for å få dette i orden.

Det som dessverre er et gjennomgående problem for de fleste departementer, er mangel på oppmerksomhet rundt og rutiner for informasjonssikkerhet, noe som flere andre allerede har vært inne på. Det ser dessverre ut som regjeringen ikke har tatt dette alvorlig nok. Informasjonssikkerheten må ha nødvendig fokus i alle departement. Til og med i Forsvarsdepartementet, der man kanskje skulle tro at dette var i orden, har Riksrevisjonen funnet betydelige mangler. Det avdekkes at Forsvaret ikke er å jour med å identifisere, klassifisere og prioritere informasjonsaktiva, og at det ikke utarbeides tilstrekkelige risikoanalyser på informasjonssikkerhetsområdet. På bakgrunn av dette

sendte vi spørsmål til statsråden om når vi kunne forvente at disse forhold, som kunne kompromittere viktige data, ble brakt i orden. I sitt svar hevder forsvarsministeren at hun vil stille krav til etatene i forsvarssektoren om å gjennomføre risikoanalyser i 2011, og i etatsstyringsprosessen for 2011 ha et spesielt fokus på etterlevelse av gjeldende lovverk relatert til informasjonssikkerhet. Jeg forventer at man både i departementet og i Forsvaret tar tak i disse problemstillingene på en mye mer aktiv måte. Jeg kan knapt se noen annen sektor der informasjonssikkerhet må og skal ha høyere fokus.

Statsråd Sigbjørn Johnsen [10:13:55]: Innledningsvis har jeg lyst til å understreke det som flere talere har vært inne på, at vi i Norge har en god forvaltning med gjennomgående høy kvalitet og flinke og kompetente ansatte og medarbeidere. Samtidig vil jeg understreke det poenget som representanten Nybakk også var inne på, nemlig at denne forvaltningen, og den jobben som forvaltningen gjør, er ganske avgjørende for tilliten til og oppslutningen om velferdsmodellen vår. Jeg har jo hatt gleden av å se denne modellen fra ulike kanter, både som stortingsrepresentant, statsråd og fylkesmann, og noe av det som er gjennomgående og viktig i denne modellen vår, er rettsikkerhet og likebehandling. Det er to grunnleggende verdier som forvaltningen skal bygge på. Derfor er den debatten vi har i dag viktig, for det er en debatt som dreier seg om krysningspunktet mellom kontroll, politisk debatt, utførelse og gjennomføring, som skal ha som formål å gjøre en god forvaltning enda bedre.

Jeg skal kommentere to forhold som berører Finansdepartementets område, og det første jeg skal bruke noen ord på, er forvaltningen av Statens pensjonsfond utland og de kommentarer som har kommet i den sammenhengen. Vi legger jo sterk vekt på fra regjeringens side – og med sterk oppslutning fra Stortinget – at forvaltningen av Statens pensjonsfond skal være både langsiktig og ansvarlig, slik at petroleumsformuen skal komme både dagens og framtidens generasjoner til gode. Det er viktig det komiteen understreker, at revisjon og tilsyn skal være med på å sikre legitimitet og bred oppslutning rundt den måten disse midlene blir forvaltet på.

Komiteen kommer med viktige presiseringer når det gjelder arbeids- og rollefordelingen mellom de ulike tilsyns- og kontrollorgan som er etablert. Det vises i innstillingen til at Riksrevisjonen skal påse at Finansdepartementet forvalter fondet i tråd med Stortingets forutsetninger og vedtak, mens representantskapet, basert på det arbeidet som ekstern revisor gjør, skal se etter at Norges Banks forvaltning skjer innenfor de retningslinjer som departementet har trukket opp. Internrevisjon i Norges Bank skal påse at interne retningslinjer som er gitt av hovedstyret innenfor bankens mandat, blir fulgt opp. Det er viktig at det blir trukket klare linjer som tydeliggjør ansvaret til de enkelte nivåer i styringskjeden. Og klare linjer er viktig for å sikre et både godt og robust kontroll- og tilsynssystem.

Komiteen viser til at den er tilfreds med at Riksrevisjonen har bidratt til å sette søkelys på godtgjøring til de eksterne forvaltere som Norges Bank benytter i forvaltning

gen av SPU. Samtidig er det verdt å understreke at Riksrevisjonen i det tilfellet ikke har avdekket brudd på regler eller retningslinjer. Jeg har, som en kommentar til saken da den kom, sagt at jeg i forbindelse med årsmeldingen for 2010, som vil bli lagt fram for Stortinget til våren, vil ha en gjennomgang av systemet med eksterne forvaltere og herunder også vurdere tiltak, eksempelvis mulighetene for å sette tak på godtgjørelsen til eksterne forvaltere. Men den saken kommer vi tilbake til, og Stortinget vil få bred anledning til å drøfte dette spørsmålet når meldingen kommer. Og som en del av forberedelsen til stortingsdebatten og arbeidet med meldingen har jeg selvsagt merket meg det som er sagt også i denne debatten.

Jeg har også merket meg at komiteen viser til at Riksrevisjonen stiller spørsmål ved regnskapsregelverket for SPU. En enstemmig komité peker på at SPU ikke er en egen juridisk enhet og derfor ikke har et eget regnskap eller revisor. Regnskapsrapporteringen for SPU er derfor formelt sett et utdrag av Norges Banks regnskaper. Dette er en nyttig presisering av forholdet mellom ekstern revisor, som reviderer bankens regnskap, og Riksrevisjonen.

Jeg er også enig i den påpekning som ble gjort, at det er viktig med størst mulig grad av åpenhet rundt forvaltningen av SPU, og at forvaltningen også selvsagt må ivareta fondets omdømme. Omdømme er jo viktig for den allmenne oppslutningen som folk skal ha omkring fondets forvaltning og fondets ve og vel. Vi vil også komme tilbake til spørsmålet om åpenhet i forbindelse med meldingen til våren.

La meg også si at SPU skal ivareta verdier i vid forstand, ved både å skaffe god avkastning på fondets midler og samtidig ivareta viktige etiske verdier i forbindelse med forvaltningen. Grunnen til at jeg understreker det, er at fondet er folkets eiendom, og det er også viktig at forvaltningen av fondet gjenspeiler de verdier som folk respekterer, og som folk står for. Det er viktig for oppslutningen om fondet framover.

Så er det også slik at forvaltningen av fondet og de etiske retningslinjer er bredt forankret; de ble enstemmig vedtatt i Stortinget da de var til behandling for noen år siden. Vi gjorde en evaluering av fondets etiske retningslinjer i 2008, og gjennomgående er de robuste og gode. I lys av det har vi lagt opp til en omfattende strategi for ansvarlig investeringspraksis. Det skjer f.eks. gjennom et bredt internasjonalt samarbeid for å finne fram til beste praksis på området, målrettede investeringsprogrammer, forsknings- og utviklingsoppdrag, eierskapsutøvelse og tiltak som handler om observasjon av selskaper og utelukkelse av selskaper. Vi fra Finansdepartementet legger stor vekt på det som dreier seg om eierskapsutøvelse, og det er også inne i forvaltningen fra Norges Banks side. Jeg sier dette for å varsle at jeg i forbindelse med årsmeldingen for 2010 også vil ha en bred gjennomgang av det etiske arbeidet i forvaltningen av SPU. Jeg vil da komme tilbake til det i forbindelse med årsmeldingen og den debatten Stortinget skal ha om årsmeldingen.

La meg få lov til å knytte noen kommentarer til Skatteetaten. Skatteetaten er en viktig etat. Det er den fordi den er i kontakt med så mye folk. De aller fleste av oss vil

i løpet av livet ha kontakt med Skatteetaten. Samtidig er Skatteetaten viktig for å samle inn midler som skal finansiere fellesskapets viktige oppgaver. Det er jo slik at vi er avhengig av at det er stor oppslutning om det arbeidet Skatteetaten gjør, og ikke minst av at det er oppslutning om skattesystemet og de, skal vi si, formål, som skattesystemet skal tjene. Så kan vi være uenige om innretningen av deler av skattesystemet og satser og slike ting, men det er viktig at legitimiteten til skattesystemet og innkrevningen av skatt er sterk blant befolkningen.

Hvis vi ser på det som har skjedd i 2009, og som også er påpekt i innstillingen, er det slik at antallet tyngre kontroller i skatteetaten gikk ned, mens samlet aktivitet på kontrolliden gikk opp. Det har også ført til at en har avdekket større beløp enn tidligere når det gjelder det å unndra seg beskatning, eller ikke å få beløp og inntekter fram til beskatning. Det er en klar økning i kontrollvirksomheten når det gjelder merverdiavgiftsoppgaver, og skattekrimenheter som er ved de enkelte regionkontorene som Skatteetaten har, er bygd ut. Så langt i 2010 viser det fortsatt positiv utvikling på dette området.

Jeg kan forsikre saksordføreren og komiteen om at vi følger dette tett opp. Kontroll er høyt prioritert fra Finansdepartementets side, og dette er et sentralt tema i de styringssamtaler som vi har med Skatteetaten.

I dag vil regjeringen fremme forslag om endringer i revisjonslovgivningen, noe som også vil få følger for skatteetaten, og det er regjeringens intensjon at vi bl.a. i den sammenheng også skal styrke kontrollarbeidet som Skatteetaten skal utføre, ytterligere.

Likebehandling av skattytere og rettssikkerheten til de enkelte skattytere er et helt sentralt tema også i den styringsdialogen Finansdepartementet har med Skatteetaten. Det som dreier seg om arbeidet med regelverksutvikling, forenkling og kontrolliden ved det, er et fast tema i de samme samtaler som vi har med Skatteetaten.

Så vil jeg også legge til at i en nylig offentliggjort undersøkelse om oppgavemengden som skattytere blir stilt overfor, skårer altså Norge helt på topp i internasjonal sammenheng når det gjelder enkelhet og rapporteringssystemet fra bedrifter f.eks. inn til Skatteetaten. Det er et viktig signal, men det fører jo ikke til at vi skal hvile på våre laurbær, for vi vil utvikle oss ytterligere også på det området.

Jeg har merket meg representanten Kolbergs syn i forbindelse med det representanten sa om Skatteetaten. Dette er selvsagt synspunkter og merknader som jeg skal ta med meg i det videre arbeidet vi skal ha for å utvikle Skatteetaten til å bli en enda bedre etat.

Etter mitt syn jobbes det bra i Skatteetaten. Det er en etat som nyter høy tillit. Men også Skatteetaten kan bli bedre. Som jeg sa innledningsvis, er den debatten som vi har i dag, viktig i det arbeidet vi alle skal ha, slik at vi også kan strekke oss etter noe og få en forvaltning som blir enda bedre i framtiden, og som skal utbygge ytterligere den gode kvaliteten som i dag er i norsk forvaltning.

Statsråd Rigmor Aasrud [10:26:03]: Mange talere har vært innom viktigheten av informasjonssikkerhet her

i dag. God informasjonssikkerhet blir jo stadig viktigere etter hvert som IKT spiller en stadig større og viktigere rolle i nesten alt vi foretar oss. Folk må kunne ha tillit til at staten løser dette på en god måte. Samtidig tror jeg at vi må erkjenne at dette er et krevende fagområde. Trusler utvikler seg hele tiden i takt med teknologien og måten den brukes på. Sikkerhetstiltak som fungerer godt og trygt i dag, kan i morgen vise seg å være helt utilstrekkelige. Derfor er det bra at Riksrevisjonen er opptatt av IKT-sikkerhet, og jeg vil få understreke at jeg tar svært alvorlig de forholdene som Riksrevisjonen har tatt opp når det gjelder mangelfull IKT-sikkerhet på mitt departements område. Jeg er glad for at flere i debatten har registrert at jeg har tatt tak i dette.

Jeg har også merket meg de merknadene som komiteen har på området. Det faktum at komiteen ikke bare omtaler dette i forbindelse med FADs omtale, men også har løftet spørsmålet om IKT-sikkerhet fram som et sentralt tema i sine generelle merknader, forteller meg at dette er noe komiteen er svært opptatt av. Jeg deler komiteens oppfatning om «behovet for at denne utfordringen tas på alvor og at de berørte departementer følger opp Riksrevisjonens påpekninger og gjennomfører nødvendige tiltak for å bedre IKT-sikkerheten vesentlig».

Tiden tillater ikke at jeg går inn på alle detaljer, verken når det gjelder mitt departements arbeid med å samordne informasjonssikkerheten, eller når det gjelder den konkrete saken knyttet til de forholdene som Riksrevisjonen omtaler med hensyn til datasikkerheten i DSS, men jeg viser i den forbindelse til de svar jeg har gitt komiteen, og selv sagt til det svaret som jeg skal få anledning til å utdype i forhold til det brevet som komiteen har sendt meg.

Saken knyttet til IKT-sikkerhet i det ugraderte nettet i DSS, som de drifter på vegne av 13 departementer, har jo fått stor oppmerksomhet. Det gjenspeiler seg også i komiteens merknader. Sikkerheten i datasystemet har ikke vært god nok. Derfor er det allerede gjennomført tiltak for å bedre sikkerheten, men det vil være behov for å gjøre mer. I tillegg til mine svar til komiteen vil jeg i dag legge til at vi har engasjert en ekstern kvalitetssikrer som skal vurdere om gjennomførte og planlagte tiltak er tilstrekkelig. Den jobben har startet. Nasjonal sikkerhetsmyndighet sjekker status for dagens sikkerhet på datasystemene. Rapporten fra Nasjonal sikkerhetsmyndighet vil foreligge om kort tid. Den vil bli et viktig grunnlag for departementets videre arbeid med informasjonssikkerheten i departementenes datasystemer. Rapporten vil ikke bli offentlig i sin helhet, men på grunnlag av tilbakemeldinger underveis i prosessen er det allerede gjennomført noen strakstiltak for å styrke sikkerheten. Jeg vil dessuten se nærmere på måten departementet mitt styrer og følger opp DSS på. Departementet har frist denne uken til å rapportere til mitt departement om oppfølging av de forhold som Riksrevisjonen påpeker når det gjelder forebyggende IT-sikkerhet, og vi setter i gang arbeidet med å revidere de nasjonale retningslinjene for informasjonssikkerhet.

Bare la meg få lov å si at det er en krevende måte å kommunisere dette på, for hver gang vi kringkaster identifiserbare sårbarheter, kan jo det utnyttes av ondsinnede

aktører. Derfor håper jeg at vi finner en egnet måte å gi Stortinget slik informasjon på. Det får vi komme tilbake til.

La meg også få lov å kommentere noe av den bemerkningen som har vært knyttet til Navs og Arbeids- og velferdsetatens regnskaper. Saksordføreren har veldig godt gått gjennom hvilke påpekninger som har vært gitt av Riksrevisjonen knyttet til Navs regnskaper, og jeg har merket meg komiteens merknader og ser meget alvorlig på situasjonen. På den andre siden registrerer jeg med tilfredshet at etatens arbeid med internkontroll har resultert i det Riksrevisjonen i sin rapport kaller et «kontrolløft» i saksbehandlingen.

Riksrevisjonen mener at utfordringen i Arbeids- og velferdsetaten krever ekstraordinær oppfølging av departementets styring. Det er jeg enig i. Oppfølgingen av etaten og reformaktivitetene er derfor tettere enn det som er vanlig i styringen av statlige virksomheter. Det har bl.a. vært hyppige styringsmøter mellom Arbeids- og velferdsdirektoratet om Nav-reformen og andre temaer som har krevd særskilt oppfølging, i hele reformperioden fra 1. juli 2006. I tillegg kommer de ordinære styringsmøtene.

Som ledd i departementets oppfølging har det vært engasjert ekstern bistand knyttet til oppfølging av Nav-reformen, IKT-pensjonsprogrammet og arbeidet med å forbedre regnskapskvaliteten i etaten.

Innsatsen for å bedre og bygge ut internkontrollen i Arbeids- og velferdsetaten har den siste tiden stått sentralt i departementets styring av etaten. Tiltakene som er iverksatt for å bedre internkontrollen, inngår i en langsiktig kontrollstrategi for perioden 2009–2015. Strategien omhandler både etablering av nøkkelkontroller, etterkontroller for å avdekke feilutbetalinger og misbruk, IKT-utvikling for å understøtte effektiv kontroll og organisatoriske tiltak som understøtter kontrollstrategien. Ved utgangen av 2010 er det etablert nøkkelkontroller som samlet representerer 90 pst. av utbetalingene fra etaten.

Fra oktober 2010 er ansvaret for økonomiforvaltningen i etaten samlet i én styringslinje. Et eget prosjekt for sentralisering av regnskap er gjennomført parallelt med en opprydding i kontoplan og forbedringer av avstemmingsrutiner. Jeg legger til grunn at dette arbeidet vil bidra til kvalitetsheving i etatens regnskapsarbeid.

Departementet vil legge vekt på følgende tiltak i tiden framover:

- videreføre arbeidet med å bedre internkontrollen
- utvikle et kvalitetssystem og et kunnskapsgrunnlag for å stille objektive og målbare krav til kvaliteten på saksbehandlingen i etaten
- gjennomføre en IKT-modernisering i Arbeids- og velferdsetaten

Departementet har fulgt den IKT-strategien som ble lagt i St.prp. nr. 46 for 2004–2005, og som Stortinget sluttet seg til. Det pågår nå et arbeid med å kvalitetssikre konseptvalg for IKT-moderniseringen. Vi er ferdig med fase I i det arbeidet, og fase II påbegynnes nå. Men det er viktig for meg å understreke at vi må lage gode, gjennomarbeidede og kvalitetssikrede planer når vi skal begynne med

en så stor investering som en ny IKT-plattform i Arbeids- og velferdsetaten er. Disse tiltakene er langsiktige, og det vil ta noe tid før de får full effekt. Stortinget vil på egnet måte bli orientert om status og framdrift.

Hallgeir H. Langeland (SV) [10:34:20]: Eg vil starta med å takka riksrevisoren og Riksrevisjonen for den jobben og innsatsen dei har gjort så godt i dette året, og ønskje dei god jul.

Eg vil visa til ein studietur som komiteen hadde til Australia og New Zealand. Der møtte me riksrevisjonen i Australia. Dei hadde då eit årleg møte saman med kontrollkomiteen sin der dei drøfta kva saker politikarane ønskte at riksrevisjonen skulle jobba med. Kanskje er det ein idé at me òg gjer det i Noreg, slik at ein får den kontakten mellom oss som politikarar og den revisjonen som me ønskjer oss.

Så har eg eit ønske til. Det er knytt opp mot ein ting som eg spurde om då me var i Australia hos riksrevisjonen. Det var nemleg sånn at forsvarsdepartementet der òg hadde mange saker. Riksrevisjonen var kontinuerleg i forsvarsdepartementet. 20 saker hadde dei dette året. Førre året hadde dei 30 saker. Så spurde eg kva grunnen til dette var. Hovudgrunnen, sa riksrevisjonen, er attkjøpsregima, som gjer at ansvaret blir uklårt. Derfor er det eit ønske frå meg at Riksrevisjonen går inn i den problematikken knytt opp mot attkjøpsavtalar. Den australske riksrevisjonen sa at australiarane heldt på med å byggja eit helikopter som riksrevisjonen meinte aldri kom til å koma i lufta på grunn av dette attkjøpsregimet.

Så til ei anna viktig sak. Då eg kom på Stortinget i 1997, kunne ein tena pengar på alt i Pensjonsfondet. Det var ingen retningslinjer. I prinsippet tente altså Pensjonsfondet, eller Oljefondet som me kalla det då, pengar på f.eks. mineproduksjon. Dess meir miner me produserte, dess meir klasebomber me produserte, dess meir pengar tente me på det. Men ikkje berre det: Me kunne tena pengar på proteseproduksjon òg, for produksjonen av dei gjekk òg opp så lenge fleire blei lemlesta av dei minene som me tente pengar på.

No har Stortinget, etter lang tids jobbing frå SV si side, vedteke etiske retningslinjer for dette fondet, og det er eit stort fleirtal for det. Det er berre Framstegspartiet som vil ha den gamle modellen, som kan gje slike resultat som eg nemnde. Dei ønskjer ikkje at det skal vera etiske retningslinjer for denne politikken, men alle andre ønskjer det. Då er det forunderleg at me ikkje òg skal kunna ha det på meklarsida, at me ikkje skal ha nokre retningslinjer for den kapitalen desse meklarane skal ha, der nokon kan «stikka av» med skattebetalarane sine pengar. At nokon får ein halv milliard kroner i inntekt for å driva som meklar, det forstår ikkje folk. Så eg er glad for at statsråden no seier at dette skal han sjå nærmare på. Me skal koma tilbake til debatten om tak bl.a. til våren, når meldinga blir lagd fram. Det er eg fornøgd med, men eg reknar med at regjeringa tek grep, slik at me ikkje får den situasjonen som me hadde i år. Og så er eg veldig glad for at Riksrevisjonen avslørte dette, slik at me som politikarar kan gripa fatt i dette.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 10. (Votering, se side 2019)

Sak nr. 11 [10:37:52]

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens undersøkelse av skatteetatens kontroll av selvangivelser og grunnlagsdata (Innst. 76 S (2010–2011), jf. Dokument 3:11 (2009–2010))

Martin Kolberg (A) [10:38:16] (ordfører for saken): Som Stortinget selvfølgelig registrerer, har vi for så vidt allerede drøftet dette spørsmålet i forbindelse med behandlingen av Dokument 1 for 2010–2011, men la meg likevel legge fram komiteens syn på denne saken mer konkret og helt spesielt.

Det er en enstemmig innstilling fra komiteens side, som også dokumenterer en ganske stor enighet mellom Stortinget, komiteen og regjeringen ved statsråden, slik som jeg hørte det framgikk av statsrådens innlegg i forbindelse med behandlingen av Dokument 1.

Jeg har likevel noen betraktninger knyttet til dette. Vi registrerer jo at det er stor enighet om at alle data som er knyttet til fastsettelsen av skatter og avgifter, selvfølgelig må være veldig korrekte og riktige. Vi bruker i komiteen uttrykket «registrerer at Riksrevisjonens undersøkelse konkluderer med at Skatteetatens kontroll av grunnlagsdata og selvangivelser bør bli bedre». Jeg hørte nøye på hva statsråden sa i den forrige debatten, og han understreket det samme som en samlet komité gir uttrykk for på dette området.

Det er helt klart for oss at ordningen med forhåndsutfylte selvangivelser er en veldig god ordning, som i sum gir ganske stor trygghet for at de dataene som er der, er riktige og kanskje bedre enn før, men dog: Når det er Skatteetaten som fyller ut selvangivelsene for landets borgere, er det selvfølgelig av stor viktighet at staten, som her påtar seg et stort ansvar, sørger for at de dataene som ligger i de forhåndsutfylte selvangivelsene, er mest mulig korrekte.

Som det da framgår, er det veldig viktig at kvaliteten på Skatteetatens saksbehandling er bra, for dette berører oss alle. Som også statsråden sa: Vi møter Skatteetaten jevnt og trutt gjennom hele livet. Skatteetaten nyter stor respekt i befolkningen, men det er selvfølgelig veldig viktig at vi i fellesskap sørger for – i den nye tid – at Skatteetaten opprettholder sin autoritet på alle områder.

Som det framgår av innstillingen og av meldingen fra Riksrevisjonen, så mottok Skatteetaten 54 millioner grunnlagsdata fra eksterne virksomheter i inntektsåret 2008. Da sier det seg selv at kontrollen med disse dataene må veies opp mot effektiv ressursbruk, og kontrollen av selvangivelser og grunnlagsdata må ses i forhold til ressursbruken til andre typer kontroller. Derfor sier jeg at komiteen på dette punktet har merket seg at departementet ikke er tilfreds med at Skatteetaten ikke har lyktes i å dreie en større del av ressursbruken over på ligning av selskaper og næringsdrivende, og komiteen er enig med Riksrevisjonen i at Skatteetaten bør prioritere kontrollen av disse.

Spørsmålet er også hvorvidt det finnes andre virkemidler enn kontroll av de enkelte data. Dette behandles også. Undersøkelsen viser bl.a. at informasjon og veiledning til eksterne oppgavegivere kan være hensiktsmessig og en god måte å håndtere dette på. Komiteen har dessuten merket seg at Skatteetatens dialogmøter med banker, forsikringsselskaper og andre oppgavegivere er meget positive.

Som det er blitt sagt av flere – også av finansministeren – er prinsippet om likebehandling helt bærende i statsforvaltningen, og det må selvfølgelig også gjelde for skatteforvaltningen. Det er utvilsomt uheldig, og strider mot den alminnelige rettferdighetsoppfatning, hvis like saker behandles ulikt. Riksrevisjonen sendte i forbindelse med undersøkelsen ut seks saker til skattekontorene, i en såkalt vignettundersøkelse, for å se hvorvidt det var store variasjoner i saksbehandlingen.

Jeg understreker her fra Stortingets talerstol at det dessverre viste seg at like saker kan bli behandlet ulikt i Skatteetaten. Komiteen understreker, i likhet med Riksrevisjonen, at dette er veldig uheldig. Jeg registrerte med tilfredshet at statsråden også viet dette punktet oppmerksomhet, og jeg har stor tillit til at departementet også på dette området arbeider veldig seriøst for at dette skal bli bedre.

Det er en enstemmig innstilling som jeg legger fram for Stortinget.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 11. (Votering, se side 2019)

Sak nr. 12 [10:44:06]

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om anmodnings- og utredningsvedtak i stortings sesjonen 2009–2010 (Innst. 167 S (2010–2011), jf. Meld. St. 4 (2010–2011))

Marit Nybakk (A) [10:44:29] (ordfører for saken): Det såkalte Frøiland-utvalget fra mars 2001 ble særskilt bedt om å utrede betydningen for etterkontrollen av Stortingets forhåndsinstrukser til regjeringen, og implikasjonene når det gjelder ansvarsfordelingen mellom Stortinget og regjeringen. Utvalget definerte forhåndsinstrukser som

«formelle stortingsvedtak, truffet ved votering i plenum, der Stortinget pålegger regjeringen å gjøre noe (eller ikke gjøre noe), i saker som det i utgangspunktet er opp til regjeringen å avgjøre».

En stor del av dette er anmodningsvedtak, som det heter, mente utvalget.

Kontroll- og konstitusjonskomiteen behandlet Frøiland-utvalgets innstilling i Innst. S. nr. 210 for 2002–2003, og viste der til at regjeringen fra og med 1999 ble pålagt å oversende en egen melding til Stortinget om oppfølgingen av Stortingets anmodnings- og utredningsvedtak.

I henhold til nåværende forretningsorden i Stortinget § 12 andre ledd nr. 9 b under kontroll- og konstitusjonsko-

miteens arbeidsfelt tilligger det komiteen å behandle regjeringens årlige melding om anmodnings- og utredningsvedtak. Det forutsettes at regjeringen i den årlige meldingen skal redegjøre for hva den har gjort, eller tenker å gjøre, med vedtakene som altså er fattet i Stortinget. Erfaringene med meldingene, er så vidt jeg kan bedømme, ganske positive så langt.

Årets melding er oversiktlig, og den er tydelig. Det går fram av meldingen at antallet anmodningsvedtak nådde en topp i perioden 2002–2003 med 247 vedtak. Vi kan bare spekulere på hvorfor. Til sammenlikning er det i den perioden vi behandler i dag, bare åtte anmodningsvedtak. Antallet sank kraftig fra stortings sesjonen 2004–2005 til sesjonen 2005–2006. Det er vel kanskje ikke så merkelig tatt i betraktning at vi nå har en flertallsregjering, og at det er det som er årsaken til at det er betydelig færre anmodningsvedtak.

Jeg har merket meg at regjeringen i meldingen legger vekt på at Stortinget alltid skal få en tydelig tilbakemelding om regjeringens oppfølging av de enkelte anmodningsvedtak, og at tilbakemeldingen gis i proposisjoner eller i meldinger. For øvrig er det ikke fattet noen utredningsvedtak i sesjonen 2009–2010. Av anmodningsvedtakene fra 2009–2010 kan ett kvitteres ut, mens de øvrige opprettholdes i påvente av oppfølging. Komiteen registrerer også at av tolv saker fra 2008 og 2009 er fortsatt åtte under oppfølging.

Komiteen har for øvrig innhentet kommentarer fra de ulike fagkomiteene. Det er også en del av den prosedyren som er her i huset når det gjelder behandlingen av Meld. St. 4.

La meg til slutt understreke det som en enstemmig kontroll- og konstitusjonskomité sa ved behandlingen av Frøiland-utvalget, nemlig at vedtak som klart og entydig er en beslutning som krever en bestemt handling, bare kan endres ved et nytt vedtak i Stortinget. Dersom regjeringen ikke kan, eller ikke vil, følge opp et vedtak, må den legge fram ny sak for Stortinget med forslag til nytt vedtak.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 12. (Votering, se side 2019)

Sak nr. 13 [10:48:20]

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om statsrådets protokoller for tidsrommet 1. januar–30. juni 2010 (Innst. 170 S (2010–2011))

Presidenten: Komiteens leder, representanten Anders Anundsen, har en taletid på inntil 30 minutter.

Anders Anundsen (FrP) [10:48:44] (komiteens leder): Den ser jeg frem til å benytte meg fullt ut av. – Nei, dette skal gjøres særdeles kort.

Komiteen har gjennomgått statsrådets protokoller for perioden 1. januar–30. juni 2010, i samsvar med de bestemmelser i Grunnloven og Stortingets forretningsorden som instruerer oss om å gjøre det.

Det har ikke vært noen dissenser i regjeringen i denne aktuelle tidsperioden, og det er heller ikke noen merknader fra komiteens side hva gjelder utnevning av embetsmenn i perioden. Komiteen har også gjennomført forskriftskontroll, og vi har også gjennomgått oversikten over forskrifter gitt ved delegert fullmakt som rutinemessig oversendes fra departementene. Det er mange slike forskrifter, og på bakgrunn av den gjennomgangen som vi har tatt for dette halvåret, er det ikke grunnlag for merknader. Komiteen vil tilstrebe å velge ut enkelte slike forskrifter for nærmere gjennomgang ved senere behandlinger av statsrådsprotokollene.

På det drøye minuttet er den enstemmige innstillingen fremlagt. Siden det ikke er noen merknader, er det vel også passende å ønske regjeringen god jul.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 13. (Votering, se side 2019)

Sak nr. 14 [10:50:18]

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om endring i statsbudsjettet for 2010 under Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet (Innst. 136 S (2010–2011), jf. Prop. 38 S (2010–2011) kap. 1)

Martin Kolberg (A) [10:50:43] (ordfører for saken): Jeg skal legge fram en enstemmig innstilling fra komiteen om en tilleggsbevilgning på budsjettet for i år på 3 mill. kr i forbindelse med installasjon av et helt nødvendig brannslukningsanlegg på Kongsseteren. En branninspeksjon der har vist at det er helt nødvendig å lage et nytt stasjonært brannslukningsanlegg, og komiteen slutter seg til regjeringens syn når det gjelder denne bevilgningen.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 14. (Votering, se side 2019)

Sak nr. 15 [10:51:26]

Innstilling fra finanskomiteen om ny saldering av statsbudsjettet 2010 (Innst. 145 S (2010–2011), jf. Prop. 47 LS (2010–2011))

Presidenten: Etter ønske fra finanskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegget fra statsråden innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Torgeir Micaelsen (A) [10:52:16] (komiteens leder og

ordfører for saken): Som vanlig på høstsesjonens siste dag skal vi «gjøre opp boet», bl.a. brannslukkingsutstyret på Kongsseteren. Det kommer nå til betaling. Selv om dette ikke er noe nytt budsjettokument, er det et viktig dokument – en teknisk revisjon, om man vil – for budsjettåret 2010.

Proposisjonen om ny saldering av statsbudsjettet for 2010 inneholder forslag om endringer på statsbudsjettet og redegjørelse for endringer som er vedtatt av Stortinget eller foreslått i proposisjoner fra regjeringen hittil i år. I tillegg fremmes det forslag om å oppheve lov om Statens petroleumsforsikringsfond og endringer i lov om Statens pensjonsfond som følge av forslag om å avvikle Statens petroleumsforsikringsfond.

2010 har vært et kontrastfylt økonomisk år. Ettervirkningene av finanskrisen preger fortsatt mange land i verden, og mange av våre nærmeste samarbeidsland er i en svært vanskelig situasjon med både høy arbeidsledighet og høy statsgjeld. Det betyr i mange land dramatiske kutt i offentlige budsjetter. Mange opplever også smertefulle omstillinger med påfølgende demonstrasjoner, uro og sosiale spenninger.

Forskjellen mellom den situasjonen vi er i i Norge, og den situasjonen vi ser mange steder i Europa, kan på mange måter være overveldende. Det går godt i Norge, og norsk økonomi er solid. Men faren for nye kriser vil jeg si ikke er over, også Norge kan bli innhentet av nye økonomiske tilbakeslag. Er det imidlertid noe finanskrisen har vist oss, så er det at de mekanismene vi har bygd opp rundt norsk økonomisk politikk, og som har et bredt flertall i Stortinget, fungerer godt.

Nysalderingen befester inntrykket av at det går bra, faktisk langt bedre enn regjeringen hadde forutsett i fjor høst, og enda bedre enn det både regjeringen og Stortinget hadde forutsett i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett før sommeren. Endringer i forbindelse med nysaldert budsjett innebærer nå ytterligere reduksjoner i det såkalte strukturelle oljekorrigerte underskuddet i forhold til tidligere prognoser. Det anslås nå til 119,6 mrd. kr, altså 5,2 mrd. kr lavere enn i nasjonalbudsjettet for 2011. Dette bekrefter vel at vi kan si at norske myndigheter har styrt landet trygt gjennom finanskrisen. Det gir trygghet for at vi kan videreutvikle de fellesskapsløsningene og det velferdssamfunnet vi har i Norge.

Den anslåtte bruken av oljeinntekter – bare for å kommentere det kort, for det er en vesentlig del av norsk økonomisk politikk – ligger nå 14 mrd. kr over det vi kaller forventet realavkastning av kapitalen i Statens pensjonsfond utland ved inngangen til året. Reduksjonen som jeg nå har beskrevet, skyldes i stor grad økte varige skatteinntekter fra fastlandet, som i hovedsak følger av høyere skatter fra næringslivet enn det vi anslo i nasjonalbudsjettet for 2010. I tillegg er det en del reduserte utgifter – i hovedsak gjelder det lavere utgifter til folketrygden enn det som vi tidligere har lagt til grunn.

Bare helt kort til slutt et par grep som regjeringen foreslår som jeg vil kommentere spesielt. Når det gjelder statens utbytteinntekter, foreslås de satt ned med 4,2 mrd. kr i forhold til anslaget i nasjonalbudsjettet. Dette skyldes en

tilbakeføring av mottatt utbytte fra Statkraft. Det er i tråd med offentliggjøringen fra Næringsdepartementet i november i år om at Statkrafts egenkapital skal styrkes med totalt 14 mrd. kr. Dette kan gjøre at Statkraft kan realisere en storstilt investeringsplan og igjen befestet sin kraft som motoren for utvikling av miljøvennlig fornybar energi både i Norge og internasjonalt. Jeg vil si at vi også her fra regjeringspartiene kan si at vi følger opp ambisjonen fra Soria Moria II-erklæringen om at Statkraft skal settes i stand til å være nettopp dette.

Endringer i utgifter og inntekter utenom skatter og utbytte bidrar samlet sett til å redusere det oljekorrigerte underskuddet. I det regnestykket er det også innarbeidet at regjeringen foreslår å øke rammetilskuddet til kommunene med 1 mrd. kr i 2010 for bl.a. å legge til rette for en styrking av arbeidet med en verdig eldreomsorg. Det er en økning på 25 pst. i forhold til anslåtte frie midler i 2010. Det styrker kommunesektorens finansielle situasjon og gjør kommunene bedre i stand til å gjøre de oppgavene bl.a. innenfor eldreomsorg som de er satt til.

Jeg vil avslutte med å takke finanskomiteen for godt samarbeid i høst. Vi har vedtatt et omfattende statsbudsjett og mange andre viktige saker her i Stortinget. Jeg vil også benytte anledningen til å ønske god jul, hvis jeg ikke skal ha ordet senere i debatten, og ønske god debatt om nysalderingen.

Ulf Leirstein (FrP) [10:57:37]: La meg begynne med å ta opp de forslagene som Fremskrittspartiet fremmer i innstillingen, enten alene eller sammen med andre partier.

Nysalderingen vekker fra tid til annen litt debatt. Det er interessant, en del av det som ligger i nysalderingen også for inneværende år. Det er faktisk sånn, som også komiteens leder var inne på, at man har bedret budsjettbalansen med nesten 100 mrd. kr på ett år. Det går altså mye bedre i Norge enn regjeringen la til grunn i sitt vedtatte budsjett for 2010. Bare siden revidert er balansen bedret med over 44 mrd. kr.

Det får meg til å reflektere litt over den debatten vi hadde for litt over et år siden, da vi diskuterte statsbudsjettet for 2010 og de alternativene som kom – når man altså ser hvor store endringer det kan bli i løpet av et år. Spesielt er det interessant å merke seg all den kjeften som Fremskrittspartiet ofte får knyttet til våre skatte- og avgiftskutt – at det ville være en katastrofe for landet om man fikk gjennomført store skatte- og avgiftskutt. Denne nysalderingen er et bevis på at man tvert imot hadde hatt god råd til store skatte- og avgiftskutt og latt folk beholde mer av sine penger. Allikevel ville man ha gått med et gigantoverskudd på statsbudsjettet. For 2010 er anslaget nå et overskudd på 163 mrd. kr. Det sier noe om hvilken situasjon Norge er i, kontra de aller, aller fleste andre land på denne planeten.

Jeg synes også det er veldig interessant å merke seg at regjeringen reduserer anslaget for bruk av sykepengene med 3,3 mrd. kr. Da vi hadde debatten om statsbudsjettet for 2011, foreslo Fremskrittspartiet å redusere anslag for en del av postene på trygdebudsjettet, osv. Da ble vi angrepet av representanter for regjeringspartiene for at når vi redu-

serer anslagene, tar vi angivelig og kutter i trygdeordninger eller kutter i dagpenger eller kutter i overføringer til folk flest.

Det vi gjorde, var å redusere anslag. Vi hadde tro på egen politikk. Når regjeringen også nå legger fram reduserte anslag på disse postene, antar jeg det er fordi man forventer å bruke mindre penger, og ikke fordi man kutter i ordningene. Så jeg håper i hvert fall at debatten om anslag når det gjelder denne typen utgifter på statsbudsjettet, ikke neste gang eventuelt også blir et angrep på Fremskrittspartiet for at man kutter i ordningene. Det er ikke det vi diskuterer. Vi diskuterer hvor anslagene skal være. Det er gledelig at denne typen utgifter over statsbudsjettet faktisk går ned.

Fremskrittspartiet fremmer noen forslag i nysalderingen som vi mener er på sin plass. Det viktigste grepet vi tar, er fortsatt å fokusere på den situasjonen som veldig mange eldre pleietrengende opplever i våre 430 kommuner. Veldig mange får ikke det pleietilbudet de har krav på. Det hjelper lite med en forskrift og garantier fra regjeringen når mange norske kommuner i disse dager i sine budsjettbehandlinger faktisk kutter budsjettene. Derfor har Fremskrittspartiet vært opptatt av at det bør komme mer penger. Vi fremmer også forslag i forbindelse med nysalderingen om at det kan overføres til neste år. Vi ønsker en øremerket bevilgning til eldreomsorgsatsing i norske kommuner både når det gjelder drift av eldreomsorg, drift av sykehjemsplasser og investeringstilskudd, slik at det blir bygd flere plasser. Til sammen er det 2 mrd. kr i våre forslag her.

I tillegg har vi foreslått at politiet skal styrkes med 180 mill. kr for inneværende år. Det er fordi 180 mill. kr tas fra driftsbudsjettet til politiet og øremerkes IKT-satsing. For neste år er det blitt sagt at man skal ta 250 mill. kr av politiets driftsbudsjett og øremerke IKT-satsing. Det betyr færre politibetjenter, færre operative politifolk i tjeneste, fordi man bruker av driftsbudsjettet for å gjøre nødvendige investeringer for å oppgradere IKT-utstyr. Når vi nå mest sannsynlig for inneværende år går med overskudd på 163 mrd. kr, burde man faktisk ta seg råd til at den IKT-satsingen som er nødvendig i politiet, tas som en egen bevilgning, og at de pengene som var bevilget til drift, kan gå til drift for politiet.

Avslutningsvis har jeg lyst til å peke på det forslaget Fremskrittspartiet fremmer sammen med de øvrige opposisjonspartiene, om å bevilge 30 mill. kr til organisasjoner som Fattighuset og Frelsesarmeen – organisasjoner som ikke minst i denne førjulstiden gjør en kjempejobb. Det er veldig viktig for veldig mange av de fattigste, de som er dårligst stilt i dagens samfunn, og som trenger hjelp. Det er viktig at vi gir dem denne håndsrekningen gjennom nysalderingen med forslag som Fremskrittspartiet er glad for at opposisjonen står samlet om.

Presidenten: Da har representanten Ulf Leirstein tatt opp de forslag han refererte til.

Jan Tore Sanner (H) [11:02:58]: La meg også, i likhet med komiteens leder, konstatere at nysalderingen viser at

mye går bra i Norge. Det skal vi glede oss over, samtidig som vi skal minne oss selv om at vi også er i en privilegert situasjon, og at vi må ta vare på det gode utgangspunktet vi har.

Lite gleder en Høyre-mann mer enn at man går med overskudd. Det at vi går ut av dette året også med betydelig overskudd, er bra, for det kan skape trygghet for fremtiden.

Vi er opptatt av at nysalderingen ikke skal være en ordinær budsjetttrunde. Når vi holder budsjett disiplin i den ordinære budsjetttrunden og i revidert nasjonalbudsjett, er det viktig at man også klarer å holde det i nysalderingen, som er den siste justeringen før jul.

Nysalderingen viser en betydelig forskjell i det strukturelle, oljekorrigerte underskuddet. Fra vi behandlet nasjonalbudsjettet i fjor høst og frem til i dag, har det strukturelle, oljekorrigerte budsjettunderskuddet blitt redusert med 30 mrd. kr. På den ene siden er det selvfølgelig gledelig, for det viser at det har gått bedre i norsk økonomi enn vi antok. Samtidig registrerer vi fra Høyres side at det foregår en faglig debatt om aktivitetskorrigeringen. Vi mener det er viktig at Finansdepartementet også er åpen for den debatten, og viser vilje og evne til å gå inn i den diskusjonen. Det er vesentlig for tilliten til aktivitetskorrigeringen at den treffer så noenlunde, og at det ikke blir vanlig med så store avvik som det vi ser i år. Vi erkjenner selvfølgelig at etterdønningene etter finanskrisen gjør tidene mer usikre, og at det derfor kan være vanskelig å treffe helt.

Når det gjelder regjeringens forslag, støtter vi i det alt vesentlige det. Vi går imot tilbakeføringen av utbyttet til Statkraft. Vi mener det er en uryddig håndtering at man skal betale tilbake et utbytte. Vi har i stedet økt egenkapitalen tilsvarende. Vi mener det er en riktigere måte å styrke Statskrafts posisjon på istedenfor å justere utbyttet frem og tilbake.

På ett punkt fremmer Høyre også alternative forslag, og det knytter seg til situasjonen for private og ideelle institusjoner innenfor helse, omsorg, rehabilitering, rus og psykiatri. Det er en alvorlig situasjon når det gjelder svært mange av disse tilbudene, ikke minst for alle brukerne, når vi ser at mange nå må nedbemanne, andre legges ned. Det vises fra regjeringens side til at dette skyldes anbudsprosessene. Jeg synes nok kanskje at regjeringen fremstår som litt blårossaktig i sin argumentasjon når det gjelder anbudssystemet. Samtidig vet vi at her ligger det også en ideologisk føring bak, nemlig at man ønsker å prioritere det offentlige egne tilbud.

Fra Høyres side mener vi selvsagt at anbud er vesentlig også innenfor dette området, men det må kombineres med forutsigbarhet for ideelle og private institusjoner, og anbudsprosessen må også innebære at man verdsetter det mangfoldet i tilbudet som disse bidrar til.

Svært gode tilbud bygges nå ned. Oslo Hospital har vært trukket inn. Men vi ser det nesten i samtlige av landets fylker at tilbudet som er bygd opp over svært lang tid, nå bygges ned. Derfor fremmer Høyre forslag om at de som har mistet sin kontrakt med helseforetakene, skal få forlenget sine kontrakter frem til regjeringen har gjennomgått selve anbudssystemene og vi kan få et mer bæ-

rekräftig system, som gjør at vi både kan ivareta behovet for åpne og etterprøvbare prosesser, samtidig som vi bygger inn verdien av mangfold og bidrar til at flere kan få et godt tilbud. For det er jo situasjonen, at samtidig som private og ideelle bygger ned, vet vi at helsekøene øker og at behovene øker, og da mener vi at det er fullstendig galt at man skal ture frem med ideologiske ideer om at man skal ha mindre mangfold og mer offentlighet.

Inga Marte Thorkildsen (SV) [11:08:24]: Jeg skal knytte noen kommentarer til noen temaer som er berørt, og noen temaer som ikke har blitt berørt.

Det første gjelder Statkraft. Fra SVs side vil jeg gjerne understreke den gleden som også ble uttrykt fra komiteens leder, over at Statkraft nå settes i stand til å være en virkelig motor for utbygging av ny fornybar energi. Det er gledelig. SV er veldig opptatt av at vi skal bruke statens selskaper aktivt nettopp for å vise retning og sørge for at vi får dratt med oss det private næringslivet, slik at flere tør å satse innenfor områder som vi syns er viktige. Ny fornybar energi er helt åpenbart et slikt område. Det henger sammen med klimaproblemene, men det henger også sammen med behovet for å bygge ut ny kraft, bl.a. i områder som i dag har underskudd. I tillegg til det setter vi altså beskrankninger for Statkrafts aktiviteter når det gjelder forurensende gasskraft, og det er også positivt.

Jeg vil også trekke fram styrking av kommunenes budsjetter som veldig viktig. Det er også noe som SV klart stiller seg 100 pst. bak.

Så er det slik at opposisjonen til dels har fremmet forslag om å styrke bl.a. fattiges organisasjoner. Det syns vi er positivt. I budsjettet for 2011 har vi også lagt inn en styrking av fattiges organisasjoner. Særlig vil jeg nevne dette med sosialt entreprenørskap, men også muligheten for barn og unge til å ta del i friluftslivet gjennom at vi har gitt et tilskudd til bl.a. friluftslivsorganisasjonene for å sikre at flere kan komme seg ut i skog og mark. Det er viktig utjamningspolitikk også.

Og utjamning er et stikkord som jeg vil trekke inn. For det er klart at det å gi økt støtte til fattiges organisasjoner, er bra. Men man må samtidig også se at hvis man legger til rette for en utvikling der forskjellene mellom sosiale grupper i samfunnet blir økende, øker også fattigdomsproblemene. Det er ikke da sikkert at det holder med å gi en liten økning til de fattiges organisasjoner, det kan hende at man må komme med betydelige midler. Derfor vil jeg bruke anledningen til nok en gang å advare mot de forslagene som særlig Fremskrittspartiet og Høyre står bak, som det å fjerne formuesskatten, og også forslag om andre usosiale endringer i skattesystemet. Det kan da være verdt å merke seg at vi i år har fått den gledelige nyheten at forskjellene i Norge nå faktisk minker. Vi har hatt en trend gjennom veldig mange år der forskjellene har økt. Den tendensen har regjeringa snudd, og det skal vi støtte videre opp om.

Også fra finanskomiteens side bør vi holde et høyt fokus på gjeldsproblematikk. Rett før jeg kom opp her på talerstolen, hadde jeg et møte med Foreningen Fattignorge, og noe de er spesielt opptatt av, er selvfølgelig at det

er et sterkt økende problem dette med gjeld som folk ikke klarer å betjene. Vi har bl.a. den situasjonen at kommunene ikke er i stand til å gi folk skikkelig hjelp. Vi har til og med fått eksempler på folk som i løpet av den tida de har stått i kø og ventet på å få gjeldsrådgivning, har fått økt sin gjeld betydelig. Det problemet må vi ta tak i. I tillegg må vi ta tak i dette med tilgangen til kredittkort, holdningen til bruk av kredittkort, forbrukslån og klart også de høye strømutgiftene som veldig mange vil slite med. Hvordan skal vi sikre at folk får muligheten til å håndtere sin private økonomi? Dette er det viktig at vi diskuterer i det neste året.

Så til temaet helbredelse ved alternativt statsbudsjett, som representanten Ulf Leirstein indirekte var innom. Han ba tynt om at vi måtte ha forståelse for hvordan Fremskrittspartiet har lagt opp sine budsjetter. Det har vi ingen forståelse for, fordi det rett og slett ikke er mulig å trylle seg fram til et friskere folk bare ved å overta makta. Jeg tror ikke noe på at hvis Fremskrittspartiet og Høyre hadde – teoretisk – kommet til makta fra 1. januar 2011, ville vi sett at f.eks. en fjerdedel av enslige i dette landet plutselig hadde blitt gift. Så lykkelige tror jeg ikke de hadde blitt over at Siv Jensen eventuelt hadde tatt over statsministerstolen.

Jeg vil også bare nevne forslaget om å fjerne bomselskapenes gjeld nå, i en situasjon der vi har så store problemer knyttet til luftforurensing at f.eks. unger i denne byen er nødt til å holde seg inne, og for ikke å snakke om i Bergen: Barneleger rykker ut på Dagsrevyen og ber barnefamilier om å flytte derfra. Det syns jeg er rimelig overmodig.

God jul, forresten.

Presidenten: Takk for det.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [11:13:45]: Nysalderinga av statsbudsjettet 2010 er en nyttig gjennomgang av det som er den økonomiske statsfinansielle situasjonen. Finanskomiteen har jo tidligere drøftet budsjettet for 2010 tre ganger – både høsten 2009, i forbindelse med revidert våren 2010 og i oktober 2010 i forbindelse med budsjettet for 2011. Det er, som mange har vært inne på, stadig bedre tall som viser bedre statsfinanser. Det er mange som ser hen til Norges tall når det gjelder utviklingen.

Nå er det nysalderingen som viser ytterligere bedre tall. Vi er altså i den situasjonen at fra statsbudsjettet 2010 og til nå er det strukturelle, oljekorrigerede underskuddet redusert med om lag 30 mrd. kr. Som det står i innstillingen, er det ekstraordinære, store endringer, og det gir jo grunn til en del refleksjoner.

Det som er hovedårsaken til langt mindre underskudd, er kombinasjonen av liten arbeidsledighet, lavere trygdeutgifter og det som veldig få snakker om, synes jeg, nemlig en stor reallønnsvekst for mange arbeidstakere som har en sterk posisjon i arbeidslivet.

Men det er ikke alle som har en sterk posisjon i arbeidslivet. Derfor må ikke minst regjeringa ha en veldig bevissthet overfor disse gruppene, for nå er endringene så store at også konsekvensene raskt vil bli store med

tanke på et økonomisk jambyrdig samfunn. Derfor er det sentralt at regjeringa i sitt arbeid for gjennomføring av den økonomiske politikken i 2011 fokuserer sterkt på bl.a. lønnsoppgjør, inntektsoppgjør og skattepolitikken, slik at en kan sikre at den jambyrdige utviklinga blir forbedret.

For øvrig er det krevende når lønns- og inntektsnivået i Norge mer enn tidligere utvikler seg annerledes enn i våre konkurrentland. Det er nå ikke vanskelig å treffe på svensktalende arbeidstakere i Norge, som er et bilde på hva som skjer, nemlig at en søker til Norge fordi det her er både arbeid og godt betalt arbeid. Dette er heller ikke vanskelig å erfare fra bedrifter i Norge, som opplever en stadig tøffere konkurranse med svenske bedrifter, fordi kostnadsnivået i Sverige på få år har endret seg dramatisk i vår disfavør.

Den internasjonale finanskrisa snakkes det mye om. Jeg synes at altfor få snakker om den fasen som den internasjonale finanskrisa nå raskt går inn i, nemlig en statsgjeldskrise som er langt, langt mer alvorlig enn finanskrisas første fase, etter Senterpartiets vurdering. Den må i en rekke land sjølsagt møtes med redusert offentlig forbruk og økte skatter og avgifter. Men det som er det mest krevende, er at en nå er i en situasjon hvor stadig flere signaler går ut på at en rekke land med store vanskeligheter, antakeligvis, vil kunne betjene sin gjeld, og at vi vil stå overfor en situasjon hvor en må inn på ulike former for nedskrivning av statenes gjeld. Dette vil være en helt ny situasjon, som lett vil kunne føre til en dramatisk, ustabil situasjon. Jeg vil si det så sterkt: Dette spørsmålet bør snarest diskuteres i Stortinget fordi dette sjølsagt får konsekvenser for vår konkurransesituasjon og for vår egen økonomiske politikk, når vi vet at vi har betydelige investeringer i obligasjoner ute i Europa, bl.a.

Til slutt: En konkret post i nysalderinga er «Forskuttering av midler til vegformål». Der står det:

«Samferdselsdepartementet har til nå ikke regnet forskuttering med bompenger inn i de samlede forskutteringene som omfattes av fullmaktsgrensen. Samferdselsdepartementet legger opp til å endre denne praksisen, og vil komme tilbake til forslag om heving av fullmaktsgrensen i 2011.»

Det er bra og nødvendig. Bevilgninger og forskuttering er det nødvendig å se i sammenheng, slik at behovet for investeringer som gjelder vegformål, ivaretas på en god måte.

Hans Olav Syversen (KrF) [11:18:50]: Jeg synes, i likhet med foregående taler, at det er vel verdt å dvele et par minutter ved hvilken situasjon dette landet for tiden er i, kontra storparten av andre europeiske land, i hvert fall mange av de vesteuropeiske. Spania, Portugal, Hellas og Irland kan være noen land å nevne som sikkert misunner oss det vi driver med her i dag, som viser at vi har en sterk økonomi, som går enda bedre enn det man forutsatte for 2010.

Men, som også representanten Lundteigen var inne på, de strukturelle endringene som skjer i Europa, kommer til å få betydning også for Norge. Og jo raskere vi ser hvilke utfordringer det er, ikke minst når det gjelder vår konkur-

ransutsatte økonomi, jo bedre vil det være. Dette fortjener vel egentlig en helt egen debatt.

Jeg vil derfor bruke de få minuttene vi har i denne debatten, til, for det første, å ta opp de forslag vi fremmer i innstillingen, og kort begrunne dem. Vår tilleggsbevilgning når det gjelder Nav, begrunnes rett og slett i at mange av disse kontorene nå er i en sterkt presset situasjon. Den sterkt pressede situasjonen betyr at det er færre som får hjelp. Så foreslår vi bl.a. en økning i Enovas budsjett. Enøkiltakene har tørket opp, bokstavelig talt, slik at Enova nå er tomme for midler som kan bidra til energieffektivisering.

Så er det de organisasjonene som særskilt arbeider med de fattige. Inga Marte Thorkildsen var litt usikker på om det ble noe særlig bedre av en bevilgning på 30 mill. kr. Vel, jeg er i hvert fall helt sikker på at det ikke blir noe verre. Jeg vet med trygghet at i hvert fall de organisasjonene vi her snakker om, har meget god bruk for de pengene som dette vil generere. Det er vel nok å se på rapportene fra Frelsesarmeen og Fattighuset for å se at de kan komme godt med allerede i 2010.

Til slutt et viktig poeng, som også Jan Tore Sanner var inne på, nemlig forholdet til statens/det offentlige samarbeidspartner innenfor helse- og sosialsektoren. Oslo Hospital er blitt den store symbolsaken som viser at politisk styring er nødvendig for å bevare et differensiert helse-tilbud, et tilbud som treffer en viktig pasientgruppe, men som dagens Helse-Norge ikke greier å ivareta. Vi har hatt denne debatten lenge, men jeg må bare tilstå at jeg i hvert fall har det juleønsket – hvis jeg får gi uttrykk for det – at regjeringen bruker tid og krefter på dette, får en løsning og tar politisk grep. Det er faktisk det som trengs. For meg er det en gåte at det er helt urimelig – ifølge rød-grønn tankegang – å sette bestemor ut på anbud, mens når det gjelder rusavhengige, barnevernsbarn, psykiatriske pasienter, er det tut-og-kjør-politikken som rå, og det med betydelig negative konsekvenser for dem som rammes.

Poenget her er ikke først og fremst at man skviser ut ideelle. Poenget, f.eks. når det gjelder Oslo Hospital, er at Helse Sør-Øst faktisk ikke kan tilby et adekvat behandlingstilbud når man har fjernet Oslo Hospital fra en avtale som de ønsker. Og hva sier man så? Da får man se på om man bør øke budsjetttrammen. Men det innebærer at de som har vunnet anbudet, har vunnet det på falske premisser. De har vunnet anbudet på en premiss om at de skal behandle pasienter som er av en helt annen kategori enn dem som faktisk er ved Oslo Hospital i dag. En må gjerne skylde på Helse Sør-Øst og foretakene i så måte, men til syvende og sist er det et politisk ansvar. Det har vi sett altfor lite til at regjeringen ønsker å ta i den saken.

Presidenten: Representanten Hans Olav Syversen har tatt opp de forslagene han refererte til.

Borghild Tenden (V) [11:24:07]: Jeg tar ordet for å redegjøre for et av Venstres forslag i innstillingen.

Det er gledelig at kostnadene knyttet til sykepengeutgifter er redusert med nesten 3 mrd. kr i forhold til det nivået vi tidligere antok at det kom til å være på i

2010. Venstre foreslår at disse pengene brukes til et kraftfullt teknologiløft i Nav. Det er gjentatte ganger dokumenter og påpekt at dagens utdaterte datasystem er hovedårsaken til de mange problemene Nav har hatt i oppstartsfasen, og som organisasjonen fremdeles sliter med. Innenfor Nav finnes det tre forskjellige dataplattformer og hundre ulike systemer innenfor disse igjen.

Jeg mener at dette ikke er akseptabelt og foreslår derfor et kraftfullt løft for å gjøre noe med dette nå. En slik engangsinvestering nå vil trolig spare etaten for betydelige årlige ressurser som går til vedlikehold og sikkerhetsoppgradering av et svært gammelt og lite funksjonelt system.

Jeg understreker at forslaget om økte bevilgninger ikke skal inngå i ordinær drift, men i en målrettet investering i fremtiden. Ved å slutte å bruke datasystemer fra 1980-tallet vil de Nav-ansatte spare masse tid og ressurser som i stedet kan brukes til målrettet veiledning og hjelp for de mange som trenger etatens assistanse.

Direktør i Nav Finnmark Inge Hill, sier det f.eks. slik i avisen Finnmarken:

«Vi må forholde oss til fem-seks datasystem. Der saksbehandlere må skifte mellom ulike datasystemer. Hvis vi hadde hatt et datasystem, ville vi hatt en mye mer effektiv måte å jobbe på.»

Det er avgjørende viktig at dette ryddes opp i snarest mulig. Ingen er tjent med en ineffektivitet i Nav – ikke de ansatte, og ikke de som de ansatte er satt til å hjelpe. Konsekvensene av ikke å gjøre det vises allerede. IKT-investeringene må komme, og dersom det skal skje innenfor dagens økonomiske rammer, vil det gå ut over annen aktivitet. Det har vi allerede sett eksempler på ved at det blir redusert med 160 stillinger i førstelinjetjenesten.

Representanten Geir Pollestad fra Senterpartiet sa i forbindelse med Stortingets behandling av budsjettproposisjonen fra Arbeidsdepartementet – Innst. 15 S – tirsdag den 7. desember 2010 følgende:

«Til slutt vil jeg komme inn på IKT-systemet i Nav. Det er en utfordring. Vi skulle ha kommet lenger enn det vi har gjort, men budsjettet bærer bud om at en er i gang med prosessen.»

Jeg vil gjerne utfordre finansministeren på denne påstanden. Er vi i realiteten i gang med denne prosessen? Og er det en god prosess dersom penger til nødvendige investeringer går på bekostning av førstelinjetjenesten i Nav, slik alt tyder på blir følgene av det budsjettet som nå er vedtatt for 2011? Resultatet av det vedtatte budsjettet for 2011 er jo at Nav må kutte 161 mill. kr til drift neste år, noe som igjen fører til kutt i bemanningen. Konsekvensene er naturlig nok at aktiviteten blir dempet i førstelinjetjenesten og at flere brukere ikke får hjelp.

Nav på Sørlandet har f.eks. ikke penger til å sette inn vikarer ved sykdom eller fødselspermisjon. Misnøye med at statlige stillinger og overføringer kuttes uten at arbeidsoppgavene blir færre, førte for kort tid siden til at Nav-sjefene i Kristiansand og Kvinesdal sa opp jobbene sine. Det er flere tilsvarende eksempler andre steder i landet på at forholdene i Nav ikke kommer til å bli nevneverdige bedre i årene som kommer.

Venstre har ingen tradisjon for å bruke nysalderingen til omkamp og fremme en rekke forslag til nye bevilgninger. Vi gjør det heller ikke denne gangen, men vi foreslår en viktig engangsinvestering slik at Nav faktisk blir det viktige redskapet et samlet storting ønsker at det skal bli. Jeg tar med dette opp Venstres forslag i innstillingen.

Presidenten: Representanten Borghild Tenden har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:28:39]: Først vil jeg slå et lite slag for selve nysalderingsproposisjonen. Det er et meget leseverdig dokument. Jeg regner med at alle i finanskomiteen har lest det. Men det vil også gjelde for alle andre, for det gir en utmerket oversikt over hva vi driver med i den økonomiske politikken, og hva vi bruker penger på. Dermed har jeg anbefalt proposisjonen. Den bør lagres slik at den er lett tilgjengelig.

Inntrykket er, som flere har vært inne på, at norsk økonomi er i veldig god stand. Vi har en sterk økonomi i Norge som på mange måter skiller seg ut fra det som er situasjonen i mange land rundt oss. La meg bare få lov til å knytte noen kommentarer til det nå på tampen av budsjettåret 2010.

Min generasjon har stort sett opplevd en sammenhengende vekst i økonomien og en opptur nærmest uten stans. Det har vært en ubrutt velferds- og velstandsøkning gjennom min generasjons tid. Dette er ikke noe som har kommet over natta; det har blitt til over lang tid og er et resultat av både målrettet arbeid og innsats fra mange mennesker i både historisk tid og i nåtid. Det understreker et av de helt sentrale poengene i den økonomiske debatten: hvor viktig det er å videreføre det jeg kaller generasjonskontrakten – det at generasjoner jobber målbevisst for hverandre og jobber målbevisst for å sørge for at vi også kan trygge velferden i årene framover. Det er ikke naturgitt at dette automatisk vil fortsette. Det er store utfordringer nasjonalt – den demografiske revolusjonen, som vi kan omtale det som, klimautfordringer m.m. Det er også viktig at generasjonskontrakten nå utvides utover det rent økonomiske perspektivet, og at klima- og miljøperspektivet blir inkludert.

Vi har store naturressurser i Norge som vi drar nytte av, men det er også slik i Norge som det er i de fleste andre land, at det er arbeidskraftens verdi, utviklingen i arbeidskraften, som avgjør hvordan framtiden blir. Utviklingen av framtidens velferd blir avgjort i arbeidslivet.

Jeg har også lyst til å si at det er viktig at vi ser det store i det små, at vi som politikere bidrar til å bygge opp under stoltheten og verdigheten til alle de mennesker som holder samfunnshjulene i gang, alle de små hjul som sørger for at det store hjulet er i bevegelse hele tiden, disse mennesker som hver dag på sin plass gjør en innsats for oss alle, men som sjelden eller aldri kommer i avisen.

La meg også si noen få ord om internasjonal økonomi. Bildet er veldig variert. I framvoksende økonomier er det en sterk vekst. Kina er her helt i teten, med en vekst på i underkant av 10 pst. Det går bra i land som Tyskland og Sverige i Europa, men bildet i Europa er mye mer variert.

I Amerika er veksten fortsatt svak. Selv om veksten tar seg opp igjen, er det en bekymring rundt den store ledigheten som vi har både i OECD-området og i land ellers, og ekstra bekymring er det grunn til å ha omkring utviklingen i ledigheten blant unge mennesker. Jeg tror det er behov for en mer samlet internasjonal innsats og strategi for å ta tak i de utfordringer som ungdomsledigheten reiser, slik at vi unngår at beskrivelsen om den tiden vi nå er inne i, også blir en beskrivelse om ungdomsgenerasjonen som den tapte generasjonen. Dette er en av våre største felles utfordringer framover.

Som flere talere har vært inne på, er vi del av et globalt skjebnefellesskap. Selv om det går bra i Norge, er det viktig at vi også løfter blikket og ser oss selv i en større internasjonal sammenheng. Det er det viktig å tenke over, ikke minst i den tiden vi nå går inn i, der vi har muligheter til å lufte tanker om slike ting.

Jeg vil takke finanskomiteen for et godt samarbeid og ser fram til nye debatter om økonomi i tiden som kommer.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ulf Leirstein (FrP) [11:33:57]: La meg aller først få ønske god jul til finansministeren og takke for det samarbeidet vi har hatt i løpet av det året vi nå legger bak oss. Vi setter veldig pris på den dialogen som finansministeren har med oss i finanskomiteen, og ønsker lykke til videre.

Så til spørsmålet. Nå er det jo slik, som jeg var inne på i innlegget mitt tidligere i dag, at budsjettbalansen er bedret med nesten 100 mrd. kr i forhold til det budsjettet som ble vedtatt for 2010. Ut fra et budsjett på rundt 1 000 mrd. kr er det 10 pst. vi snakker om – det er en ganske stor andel av dette budsjettet som er i bedringens tegn. Gjør det at finansministeren reflekterer noe over hvordan budsjetteringssystemet og måten man regner på i Finansdepartementet, slår ut, når det kan bli så store svingninger i løpet av et år?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:34:44]: Vi hadde jo en interessant debatt her i går om både budsjettssystem og budsjetteringssystem. Det er klart at det som er krevende når det gjelder anslag i økonomien, er at i tider da økonomien svinger mye, blir det å råke anslagene mer krevende. Så det er for så vidt viktig at vi har det med oss i denne diskusjonen.

Men først og fremst er det slik at de resultatene vi nå ser, i 2010, er et resultat av at det går bedre i norsk økonomi. Vi har fått en sterk vekst i de underliggende skatteinntektene. Vi ser nå, mot slutten av året, at det blir en reell nedgang i uttellingen både til sykelønn og til asylsøkere. En engangseffekt av at vi legger ned Statens petroleumsforsikringsfond, som vil virke innover i 2011, er viktig, og det er først og fremst det som styrker budsjettbalansen.

Jan Tore Sanner (H) [11:36:02]: Jeg legger til grunn at finansministeren deler mitt syn om viktigheten av tillit til budsjettssystemet og til Finansdepartementets anslag, og jeg legger til grunn at finansministeren tar inn over seg det jeg sa, og merknadene våre i innstillingen.

Min replikk knytter seg til det temaet som finansministeren tok opp, nemlig verdigheten til mennesker som står på hver dag, og alle de små hjulene. En viktig del av de små hjulene i vårt samfunn er de frivillige ideelle organisasjonene, private aktører, som gir et fantastisk tilbud innenfor rus, psykiatri, rehabilitering – innenfor mange områder. Vi ser nå at mange av disse tilbudene bygges ned, samtidig som behovene øker. Vil finansministeren nå raskt komme tilbake med endringer i systemet som gjør at vi kan sikre både de private og de ideelle organisasjonene, som gir et så fantastisk godt tilbud til så mange mennesker i vårt samfunn?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:37:08]: Først vil jeg bare si til representanten Sanner at Finansdepartementet hele tiden vil jobbe med stadig å kunne gi bedre anslag, bedre prognoser. Det er et pågående arbeid. I den sammenhengen har jeg merket meg det som representanten Sanner sa.

Så er det slik at for denne regjeringen er både frivillig sektor og ideell sektor viktig. Det har jo også framkommet gjennom den styrkingen som vi har gitt, bl.a. gjennom bevilgninger, momsrefusjon mv., som er viktig for frivillig sektor. Så vil jeg også understreke at frivillig sektor spiller en stor rolle, og skal fortsatt spille en viktig rolle når det gjelder arbeid blant rusmisbrukere og andre, fordi dette utfyller det offentlige tilbudet på en god måte. Jeg kan forsikre representanten Sanner om at dette er et område som har stor oppmerksomhet i regjeringen, og vi vil selvsagt også, når vi har noe å melde, komme til Stortinget med det.

Hans Olav Syversen (KrF) [11:38:19]: Bare en kommentar til den forrige replikken. Jeg håper det er noe man vil melde fort. Jeg tror ingen er i tvil om, hvis man leser stortingsflertallet, at det er en sterk utålmodighet også i de rød-grønne partiene for å få endret den jeg vil kalle ganske passive tilnærmingen som regjeringen har hatt på området hittil.

Så til det som finansministeren tok opp, som en kan kalle litt fremadskuende blick på økonomien. En viktig sak som vel antakelig kommer i 2011, er jo ny uførepensjon. Hvor viktig mener finansministeren at en reformert uførepensjon er, i tilknytning til det behovet han pekte på, for en sunn og sterk økonomi?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:39:14]: Når det gjelder frivillig sektor, vil jeg også vise til det som skjedde i forbindelse med budsjettet for 2011, og det som da ble gjort fra stortingsflertallets side i budsjettinnstillinger for å styrke innsatsen i forhold til de frivillige. De skal fortsatt spille en viktig rolle, både ut fra det behovet som vi ser, men også at de skal gi et godt kvalitativt tilbud.

Uførefor reformen er viktig som en tilpasning til og oppfølging av pensjonsreformen. Det er to ting som jeg vil understreke. Det ene er at det er viktig at en ser på den utfordringen som det store antallet som er utenfor arbeidslivet, representerer. Så arbeidslinja, som vi kaller det, det at så mange som mulig av de som er på uføretrygd, eller

de som er midlertidig ute av arbeidslivet, får en mulighet i arbeidslivet. Det er en grunnplanke i hele uførefor reformen.

Det andre er selvsagt å sikre at de som er uføre og blir uføre, får en trygghet for inntekt og en trygghet for fremtiden. De to hovedhensynene mener jeg at vi skal være i stand til å oppfylle i uførefor reformen.

Borghild Tenden (V) [11:40:31]: Finansministeren var inne på klima og miljø i innlegget sitt. Mitt spørsmål går på de omfattende budsjetteringene knyttet til kjøp av klimavoter. Venstre har påpekt det i fire budsjetter på rad og også i forhold til det inneværende budsjett, og det vi ser, er at det er budsjettert med 1,2 mrd. kr til kjøp av klimavoter. I beste fall får man brukt 135 mill. kr. Dette er penger som vi mener kunne vært brukt helt annerledes.

Mitt spørsmål til statsråden er: Hvorfor driver man en sånn type symbolbudsjettering, slik Venstre ser det, og har finansministeren tenkt å gjøre noe med det?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:41:12]: Først så glemte jeg i mitt innlegg å svare på noe som representanten Tenden tok opp i hovedinnlegget sitt om forholdet til Nav og innføring av ny teknologi i Nav. Der er det slik at vi nå skal gjennomføre konsekvensutredninger knyttet opp mot det, og regjeringen vil komme tilbake til Stortinget med den saken så fort de utredningene er gjennomført.

Når det gjelder kjøp av klimavoter, er det en viktig del av regjeringens politikk for å overoppfylle Norges mål i forhold til Kyoto-avtalen. Det som er krevende, er å ha en god budsjettering av hva som blir behovet i det året som kommer. Det skyldes både at det skjer ting i klimavotemarkedet, og også at kjøp kan bli utsatt. Vi skal gjøre det vi kan for å prøve å gi så gode anslag som mulig i budsjettet, men det har vært preget av at det har vært noe vanskelig å budsjettere det reelle behovet. Det er årsaken til at vi har sett store endringer igjennom året på den budsjettposten.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [11:42:28]: Regjeringen velger å bruke 1 mrd. kr ekstra på kommuneøkonomien i forbindelse med saldert budsjett, og det gjør man fordi man har fått større inntekter enn beregnet. Da blir mitt spørsmål til statsråden: Grunnen til at man ikke f.eks. har brukt mer penger på eldreomsorgen tidligere – for manglene er jo der ute i kommunene – er det mangel på penger? Hvorfor bruker man 1 mrd. kr, og ikke 2 mrd. kr eller 5 mrd. kr? 1 mrd. kr er jo 1 pst. av de økte inntektene man har fått. Hva er grunnen til at man plutselig finner rom for 1 mrd. kr nå, og ikke har funnet det tidligere?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:43:14]: Nå er det slik at denne regjeringen har satset betydelig på å øke inntektene i kommunesektoren. Hvis en ser på økningen siden 2005, er den formidabel. Det har gitt grunnlag for en sterk vekst i det kommunale tjenestetilbudet i løpet av de årene, også på eldreomsorgsområdet, og det skal fortsatt satses sterkt på dette i tiden framover. I budsjettet for 2011 er det også lagt inn en betydelig vekst i kommunenes økonomi, men vi så det slik i forbindelse med nysalderingen at det er et stort udekket behov i kommunene på en del områ-

der, og det er grunnen til at vi foreslår å bevilge 1 mrd. kr ekstra i 2010.

1 mrd. kr er fryktelig mye penger, men jeg ser jo at det kan være ulike oppfatninger om hvor mye 1 mrd. kr er, og at det kanskje skulle vært mer, men vi mener alt i alt at denne regjeringen sikrer kommunesektoren i Norge en god og sterk inntektsutvikling.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.
Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 15.
(Votering, se side 2020)

Sak nr. 16 [11:44:29]

Innstilling fra finanskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Solveig Horne, Ib Thomsen og Hanne C.S. Iversen om likestilling av litteratur (Innst. 157 S (2010–2011), jf. Dokument 8:7 S (2010–2011))

Presidenten: Etter ønske fra finanskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg fra statsråden innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på takerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Dag Ole Teigen (A) [11:45:21] (ordfører for saken): Forslaget fra mindretallet i komiteen om merverdiavgiftsfritak for e-bøker er identisk med et forslag som ble debattert våren 2010. De ulike partiene ser ut til å konkludere på samme måte som da vi debatterte forslaget i mai. Det meste som ble sagt i debatten den gang, er nok fortsatt gjeldende.

Norge er et lite språksamfunn med en lang tradisjon for å frita det trykte ord for merverdiavgift. Spørsmålet om hvordan e-bøker passer inn i dette bildet, har skapt mye debatt. Finansministeren er opptatt av arbeidet med å sikre like avgiftsbestemmelser for norske og utenlandske e-bøker. Det er et arbeid regjeringspartiene støtter opp om. Opposisjonen ønsker innlemming av e-bøker i momsfrirket som gjelder for litteratur. Det forslaget får ikke flertall i komiteen. Jeg viser til merknadene og innstillingen der partiene kommenterer forslaget.

Mitt syn er at denne typen debatter passer best i en større sammenheng om hvordan vi ønsker at Norge skal fordele ressursene sine som helhet, og hvordan vi skal innrette ordninger for støtte. Når det gjelder momssystemet, er mitt syn at det for det første ikke bør være for mange satter og unntak. I så fall blir det komplisert å styre og tolke regelverket, og samfunnet vil bruke ressurser for å tilpasse seg systemet. For det andre bør Stortinget ha styring med hvordan vi prioriterer støtte til gode formål i forhold til hverandre, og vi bør ha en formening om hvor stor støt-

te ulike tiltak bør ha. Dette er enklere å få til med direkte budsjetttilskudd enn med avgiftsfritak. For det tredje betyr en ordning med momsfrirket at bransjen får større gevinst av ordningen når handelen går bra, enn når handelen går dårlig, og behovet for støtte kanskje er sterkere. På samme måte får utgivelser større støtte dess mer populære de er. Det er altså de populære, brede utgivelsene momsfrirket først og fremst støtter opp om. Det er et poeng som er tilsvarende ett som er debattert i lys av Mediestøtteutvalgets innstilling som kom i går. For det fjerde gjelder et generelt momsfrirket for utgivelser både på norsk, engelsk og andre språk. Hvis formålet er å fremme norsk litteratur, finnes det dermed kanskje mer målrettede metoder. Det finnes gode argumenter for likebehandling av bøker og e-bøker, men dette er også virkninger av momsfrirket, som jeg tror det er viktig å tenke godt gjennom, hvis vi går inn for endringer.

Jeg er glad for den teknologiske utviklingen som gir oss muligheter til å lese e-bøker. Moderne teknologi skaper en rekke nye muligheter. Jeg vil gjerne delta i en diskusjon om hvordan vi kan likebehandle ulike teknologier, tilrettelegge for forfattere og fremme norsk skriftkultur. Men jeg mener det er en debatt som bør ses i en bred sammenheng, og der det ikke er gitt at det momsfrirket som var riktig på 1960-tallet, er det beste virkemidlet for å fremme elektroniske løsninger i dag.

Ib Thomsen (FrP) [11:48:20]: Hva er en e-bok? Det er en ny plattform for det skrevne ord og litteraturen. Det er mulig å lese en bok på lesebrett og iPad. Forslag om likebehandling av e-boken med papir- og lydboken har vært fremmet før i salen her og blitt nedstemt. Men det kan virke som noe gammeldags og lite framtidsrettet ikke å likestille litteraturen – likestille papirbok, lydbok og e-bok med parallelle utgivelser.

Vi prøver å følge med i tiden, men vi har mange eksempler på at det ikke alltid er tilfellet her i salen. Vi kommer ofte bakpå, og i ettertid diskuterer vi hva vi burde ha gjort. Men hvorfor ikke gjøre det nå?

Jeg er redd for at vi kommer til å miste det norske språket, i hvert fall at det får konkurranse. Jeg er redd for at vi får problemer for norsk litteratur – norske forfattere, norske forleggere, norske bokhandlere, som er ekspertisen. Norsk litteratur og det norske språket trues.

E-boken er den nye plattformen, en leseplattform der man kan laste ned, som jeg sa – et lesebrett og en iPad. Det er en moderne distribusjonsform. Man skal ikke være en snåsamann eller prinsesse for å se at det norske språket vil møte sterk konkurranse fra det engelske språket, som også er en markant aktør innenfor dette viktige kulturfeltet.

Det gjør ikke noe at Stortinget følger med i tiden. Bransjene – og da mener jeg bokhandlerbransjen, forleggerbransjen – har fortalt hvor viktig dette er nettopp for å likestille dette litterære organet. En stortilt lansering av norske e-bøker er blitt lagt på is, noe som jeg synes er beklagelig i disse juletidene. Det er nettopp nå man kunne ha lastet lesebrettene og iPad-ene sine fulle av gode norske bøker.

Dette er kulturpolitikk, ikke avgiftspolitik. Påstanden

min er at det ikke vil koste staten fem øre. Norge er det land i Europa der man leser mest. Man vil bare flytte lesingen fra papirbok til e-bok, altså til det nye lesebrettet. Det er en uforståelig forskjellsbehandling av trykte og elektroniske utgaver, og begrunnelsen er at man skal ha inntekter, man skal ha flere avgifter. Dette vurderes av økonomene i Finansdepartementet, mens sentrale kulturverdier står i fare, og kulturministeren er plassert på sidelinjen. Dette vil være starten på en nedbygging av det litterære Norge.

I går la Mediestøtteutvalget fram sin innstilling når det gjelder aviser. Nå ser man hvor dette bærer hen for norsk litteratur. Utvalget har innstilt på at det skal være moms på alt som er digitalt. Deler av utvalget vil også ha moms på papiraviser – 8 pst. på alt. Men det er bare starten på at det også vil bli moms på litteraturen. Jeg skal ikke sette mange kroner på at dette også vil være et aktuelt tema neste år, og at vi da diskuterer nesten det samme eller kanskje akkurat det samme, og det er nettopp at papirboken likestilles med e-boken – at den får moms. Så dette er et vendepunkt for litteraturen.

Jeg vil ta opp det forslaget som Fremskrittspartiet har sammen med Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre.

Presidenten: Representanten Ib Thomsen har tatt opp det forslaget han refererte til.

Arve Kambe (H) [11:52:34]: Høyre er med på forslaget om å innføre avgiftsfritak, momsfritak, på e-bøker, på samme måte som vi har det i dag for papirbøker.

Høyre fokuserer på det språklige og det kulturelle aspektet, ikke det avgiftspolitiske aspektet når vi snakker om moms på e-bøker. Årets julegave i 2010 blir sannsynligvis iPad. Det harmonerer med lanseringen av en norsk e-bokportal. Flere får muligheten for å laste ned. Det man ser, er at det er den unge generasjonen som først tar i bruk disse virkemidlene. Stortinget bør vite at flere og flere av de unge heldigvis i større og større grad også leser bøker på engelsk og gjerne på andre språk, og begrunnelsen historisk sett for å la norsk litteratur være billig har nemlig vært at ingen i Norge skal bruke pris som argument for ikke å kjøpe bøker.

Særlig e-bøker er nok avhengig av å ha en lavere pris enn andre bøker. Problemet for norske e-bøker er at vi har betydelig færre brukere å dividere kostnaden på enn land med brukere som leser engelsk, amerikansk, tysk eller de store asiatiske språkene. Derfor har det vært et poeng for Høyre å videreføre den kulturbeskyttelsen som momsfritaket innebærer også i den digitale plattformen.

Det er en skjebnens ironi at bøker på papir, som forurenser gjennom transport og trykkeri, har momsfritak, mens bøker som en kan laste ned ved et tastetrykk, skal det betales 25 pst. moms på. Det er ganske merkelig at regjeringen har en slik innfallsvinkel her.

For å styrke det norske språket også i framtiden må språkpolitikken være teknologinøytral. E-bøker er billigere, de er raskere, de er mer fleksible, de øker tilgjengeligheten, de er mer miljøvennlige, og de oppdateres kontinuerlig istedenfor at en må vente på neste opplag.

Dessuten er det slik at bøker på papir er momsfrie, lyd-

bøker – som til en viss grad er med på den teknologiske utviklingen her – er momsfrie, men plutselig når det kommer på e-bok, er det avgiftsentusiastene i Finansdepartementet som har overtatt. Det tyder på at utviklingen kanskje går litt for fort for regjeringen kulturpolitisk.

Vi så at Mediestøtteutvalget i går ikke kom med bare én anbefaling, men det kom med mange anbefalinger når det gjelder moms. Det er en hel haug med forslag – ulike momssatser på aviser, e-aviser, nettaviser eller hva det måtte være. Det viser at regjeringen er i tvil om hva man faktisk ønsker med den kulturpolitiske momsen. Det ser man i forhold til Mediestøtteutvalget. Jeg kommer også til å utfordre finansministeren i replikkutvekslingen etterpå om regjeringens syn på dette.

Høyre ønsker å støtte det forslaget som vi har vært med på i finanskomiteen, om at bøker i e-format selvsagt unntas moms.

Borghild Tenden (V) [11:56:20]: Jeg var saksordfører da vi behandlet et tilsvarende forslag fra Fremskrittspartiet i mai i år. Samtlige opposisjonspartier gikk den gang, som i innstillingen i dag, inn for å likebehandle bøker og litteratur i momssystemet, enten det leses i en fysisk bok, høres gjennom en lydbok eller oppleves på et elektronisk lesebrett. Det er etter mitt og Venstres syn det eneste logiske, og det er et viktig prinsipielt standpunkt.

Ved siste behandling argumenterte også regjeringspartiene svært sprikende. Arbeiderpartiet argumenterte utelukkende ut fra hensynet til statskassen, SV forsøkte seg på en spagat, der man var litt for og litt imot å likestille all litteratur, og Senterpartiet viklet seg inn i et langt resonnement om hva som var definert som en vare, og hva det er som er definert som en tjeneste i momsregelverket.

Jeg har merket meg at verken SV eller Senterpartiet tar ordet i denne saken i dag. Jeg ser at alle regjeringspartiene nå har falt ned på Arbeiderpartiets argumentasjon om at det er hensynet til statskassen som er det bærende argumentet.

I den forbindelse kunne det være interessant å høre hva det egentlig er som rettfærdiggjør dagens momsfritak for fysiske bøker og lydbøker. Den argumentasjonen som framføres mot momsfritak på elektronisk litteratur, kunne akkurat like gjerne vært framført mot momsfritaket på fysiske bøker og lydbøker. For eksempel fremføres det i innstillingen mot forslaget at den beløpsmessige støtten fra staten gjennom fritak vil være vesentlig høyere til populære utgivelser med et stort salg enn snevrere utgivelser som selger lite. Det er jo akkurat det som skjer under dagens regime.

Vi har hatt flere runder rundt regjeringens forslag om å innføre moms på elektroniske tjenester levert fra utlandet, som skal tre i kraft 1. juli. Etter mitt og Venstres syn er dette et forslag som ikke har noen annen funksjon enn å få inn økte inntekter til statskassen og å gjøre ting dyrere og mindre tilgjengelig for norske borgere. En rekke ting fremstår fortsatt som uklare, ikke minst hvordan regjeringen har tenkt å sanksjonere bedrifter og nettsteder som ikke vil innbetale moms til den norske statskassen, men som allikevel vil tilby elektronisk litteratur momsfritt. Når

man er inne på denne rare definisjonsforskjellen mellom hva som er en vare eller ikke er det: Kan finansministeren forklare meg logikken i at det skal være momsfritak dersom man f.eks. gir bort et fysisk plastgavekort til en bokhandel for kjøp av bøker, mens det skal være moms dersom man gir bort et fysisk plastgavekort til iTunes eller andre nettsteder som tilbyr elektroniske varer? For det er jo det det er – varer – selv om regjeringen definerer det aldri så mye som en tjeneste.

Det kunne være interessant, i og med at jeg sannsynligvis ikke får replikk, å høre finansministerens vurdering av hvordan det går med det arbeidet. Det er mitt stalltips at det ikke kommer til å være oppe og stå 1. juli – heldigvis hadde jeg nesten sagt.

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:59:53]: Dette er jo en sak som, når en hører debatten, dreier seg om flere ting. Det dreier seg selvsagt om kulturpolitikk, som noen er inne på. Men det dreier seg også i høyeste grad om å skaffe fellesskapet inntekter, og jeg mener at det ikke er noe lite edelt formål å ha gode systemer som sørger for at fellesskapet får inntekter til mange av de oppgaver som fellesskapet skal løse.

Det er i dag et fritak for trykte bøker, og det innebærer en indirekte støtte på om lag 1,3 mrd. kr, slik at spørsmålet om fritak for e-bøker er et spørsmål om ytterligere støtte. E-bøker og papirbøker er ikke identiske produkter, og e-bøker vil nok ha et noe annet bruksområde enn trykte bøker, slik at det må forventes at salg av e-bøker ikke bare vil erstatte salg av trykte bøker. Nå skal ikke jeg vikle meg inn i en lang, teknisk debatt, men det ligger mange muligheter i å utvikle selve lesebrettet til et produkt som går langt utover det å bare lese en bok.

Det som jeg tror er viktig uansett i hvilken form støtten gis, om det er momsfritak eller på andre måter, er at den må gis så effektivt som mulig, og at en sørger for at hver krone, så å si, går til å fremme det ønskede formålet.

Når det gjelder selve momssystemet, bør det nok være slik at en har et bredt momsgrunnlag, det må være enklest mulig, og det må være færrest mulig satser. I den undersøkelsen som jeg viste til i en debatt tidligere i dag, om sammenlikningen mellom Norge og andre land når det gjelder enkelheten i rapporteringen til skatte- og avgiftsmyndighetene, scorer vi høyt på den direkte beskatningen, men vi scorer mye dårligere på forholdet til merverdiavgiftssystemet, og jeg er overbevist om at en av årsakene til det er at systemet i Norge er noe mer komplisert fordi det er flere satser, og at det er et smalere grunnlag.

Det fritaket vi nå har for trykte bøker og aviser, er over 40 år gammelt. Det ble etablert i en tid som ser litt annerledes ut enn i dag. Å definere en fysisk bok, eller en avis, har selvsagt også opp gjennom tiden reist en del avgrensingsproblemer, men det har vært til å håndtere. Et utvidet fritak til å gjelde e-bøker vil skape nye og større avgrensingsproblemer, og jeg tror det vil være betydelig vanskeligere å skille e-bøker og e-aviser fra annet digitalt innhold.

Så er det også slik at merverdiavgiftsdirektivet i EU sier klart at redusert sats kan benyttes på bøker som varer,

men ikke på elektroniske tjenester, herunder nedlasting av e-bøker. Denne forståelsen er bekreftet av EU-kommisjonen i svar på parlamentarisk spørsmål i E-3109/2010 14. juni 2010. Så det vi står framfor i Norge, er ikke en særnorsk utvikling, men det er en del av en internasjonal utvikling.

Så er det vist til at Mediestøtteutvalget avga sin innstilling i går, og det er riktig som det også er sagt i debatten, at det er mange ulike syn. Det viser vel at det er betydelig tvil også der ute om hva som bør være det framtidige systemet. Nå skal denne NOU-en ut på en omfattende høring, og jeg mener at det vil være naturlig å ta en mer grundig og helhetlig debatt om momssystemet og mediestøttesystemet i forbindelse med at regjeringen kommer til Stortinget med en vurdering av det som ligger i Mediestøtteutvalget, herunder også det som kommer fram i høringsprosessen. Jeg tror det er fornuftig at en får en slik bred og helhetlig debatt.

Presidenten: Det blir åpnet for replikkordskifte.

Ib Thomsen (FrP) [12:04:43]: Dette er en ny kulturpolitikk. Dette er også en ny måte å behandle litteraturen på. Jeg forstår nå at finansministeren har lest gjennom Mediestøtteutvalgets innstilling og sett at alle er enige om det at man skal legge moms på alt digitalt. De ser på og vurderer om det også skal legges på papiraviser. Så det jeg skjønner, er at finansministeren ønsker å likebehandle papirbøker og e-bøker, og da ser jeg at man også nå legger moms på papirbøker. Er det slik at statsråden ved neste års budsjett vil legge fram et forslag om at det også blir moms på papirbøker? Jeg tenker det er en fordel også å forberede bransjen på dette.

Statsråd Sigbjørn Johnsen [12:05:40]: Jeg tror det er altfor tidlig å forskuttere en debatt på bakgrunn av Mediestøtteutvalgets innstilling. Av fysiske grunner, for å si det sånn, har jeg ikke hatt tid til å lese Mediestøtteutvalgets innstilling, men jeg har hatt mulighet til å se på en del av omtalen i dagens aviser m.m. Jeg tror det er viktig nå at vi legger opp til en helhetlig drøftelse av det som Mediestøtteutvalget går gjennom, og at vi også legger til rette for en bred diskusjon i Stortinget.

Så har jeg også lyst til å si at jeg jo er en ihuga tilhenger av det norske språket og de gode dialekter, og det er viktig å understreke at det fritaket vi i dag har for bøker, gjelder både norsk og utenlandsk tekst. Et eventuelt fritak på e-bøker vil også måtte omfatte det samme. Så jeg tror at utfordringen med å bevare og ta vare på og utvikle det norske språket, nok går langt videre enn en diskusjon om eventuelt momsfritak.

Arve Kambe (H) [12:06:51]: Jeg vil starte med å ønske finansministeren god jul. Så håper jeg at finansministeren får en bok til jul, og av hensyn til giveren får man håpe det er en papirbok, slik at giveren kommer billigst mulig fra det.

Ellers vil jeg også gratulere med dagen i forhold til revisjonsplikten. Der har virkelig finansministeren gjort en

god jobb med å parkere både SV og LO. Det håper jeg han fortsetter med i det nye året.

Anniken Huitfeldt har stått på talerstolen her i Stortinget og sagt at slaget om moms på e-bøker ikke er avgjort i regjeringen. Når vi hører finansministeren, når vi leser statsbudsjettet, og ikke minst når vi hører statssekretæren til finansministeren, er rett og slett mitt spørsmål til finansministeren: Har Anniken Huitfeldt rett i at saken om moms på e-bøker ikke er avgjort av regjeringen?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [12:07:53]: Først når det gjelder revisjonsplikten: Selv om det ikke er et tema for denne diskusjonen, er det et godt, samlet forslag fra hele regjeringen som alle regjeringspartiene stiller seg bak, og det har vært gjort en viktig innsats fra alle regjeringspartiene for å få fram det forslaget vi nå har. Så har jeg fått sagt det.

Som jeg sa, når en skal diskutere Mediestøtteutvalgets innstilling og de høringsuttalelsene som kommer, betyr det jo – det ligger i sakens natur – at det vil være en diskusjon innad i regjeringen om hva som skal være hovedlinjene i politikken framover. Det er noe som både finansministeren og kulturministeren selvsagt vil forholde seg til når vi får den diskusjonen. Men mitt syn er at det er viktig at Norge har systemer også når det gjelder avgifter på e-bøker, som for så vidt er det en ser internasjonalt. Det er viktig at vi tar hensyn til den internasjonale utviklingen, og det var jo også noe av hensynet bak det lovforslaget som ble fremmet og vedtatt i forbindelse med finansinnstillingen.

Borghild Tenden (V) [12:09:05]: I mitt innlegg snakket jeg om at elektronisk tjeneste levert fra utlandet skal være oppe og gå innen 1. juli. Så mitt enkle spørsmål er: Hvordan er fremdriften? Blir det sånn?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [12:09:25]: Det forslaget ble jo vedtatt i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet, og regjeringens plan og framdrift er at dette skal skje fra 1. juli. Så det er ingen ting p.t. som tilsier at vi skal endre den planen. Vi skal også sørge for å ha en framdrift i saken som gjør at det er mulig å innføre det fra 1. juli.

I det arbeidet vi skal drive med videre framover nå, vil vi selvsagt også skjele til det som skjer internasjonalt, for dette er også – som jeg sa i stad – en del av en internasjonal utvikling, der en ser at det er viktig å sikre avgiftsgrunnlaget, fordi en stadig større del av omsetningen vil skje via nettet og via elektroniske medier, noe som ingen hadde tenkt på i Norge da momssystemet ble innført i 1967.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet omme. Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 16. (Votering, se side 2025)

Sak nr. 17 [12:10:24]

Innstilling fra finanskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Jan Tore Sanner, Christian Tybring-Gjedde, Hans Olav Syversen og Abid Q. Raja

om å forbedre ordningene for privat pensjonssparing og boligsparing for ungdom (Innst. 156 S (2010–2011), jf. Dokument 8:8 S (2010–2011))

Presidenten: Etter ønske fra finanskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegget fra statsråden innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på takerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Gerd Janne Kristoffersen (A) [12:11:33] (ordfører for saken): Saken vi nå skal behandle, er fremmet av representanter fra alle opposisjonspartiene. Det foreligger en anmodning om å legge fram et forslag til å endre ordningen for individuell pensjonssparing – IPS – med fradrag i alminnelig inntekt for årlige innbetalinger på inntil 40 000 kr, og en anmodning om å endre ordningen med boligsparing for ungdom – BSU.

Hele komiteen mener det er positivt at en sparer penger for å trygge pensjonisttilværelsen økonomisk. Det er også positivt at unge mennesker som har anledning til det, sparer til egen bolig. Men vi har ulike oppfatninger av skattefavourisering av ulike spareformer og hvorvidt det stimulerer til mer sparing samlet sett.

Komiteens flertall er enig med statsråden når han i sitt brev til komiteen gir uttrykk for at det er gode prinsipielle argumenter mot å skattefavourisere bestemte spareformer. Forskning viser at slik skattefavourisering ikke fører til mer sparing totalt sett, men at det først og fremst påvirker sammensetningen av allerede eksisterende sparing.

De viktigste virkemidlene for å trygge pensjonisttilværelsen økonomisk er for øvrig folketrygden og de obligatoriske tjenstepensjonene. Muligheten folk har til å spare utover det som settes av i de kollektive ordningene, varierer, men de med de høyeste inntektene har de største mulighetene. IPS er en spareordning først og fremst for dem som har midler til å sette av utover de kollektive ordningene. IPS ble fjernet i 2007, men gjeninnført i 2008 i forbindelse med pensjonsforliket. En heving av fradragbeløpet i ordningen må etter flertallets mening også vurderes ut fra et fordelingsmessig synspunkt.

Unge mennesker som etablerer seg i boligmarkedet, har det lettere om de har spart penger på forhånd. Derfor er BSU-ordningen god for dem som har mulighet til å legge penger til side med tanke på boligkjøp. Flertallet er derfor tilfreds med at taket for ordningen ble hevet til 150 000 kr i forrige periode. Flertallet er enig med forslagsstillerne i at bolig er viktig for nordmenn. Det er også det største spareobjektet vi har. Å legge til side til kjøp av bolig er positivt, men det går faktisk også an å spare penger uten at en får skattefradrag. Om ordningen med BSU skal gjøres enda gunstigere, er også en vurdering med fordelingsmessige hensyn i seg. Det er ikke sikkert at vi når dem

med de største utfordringene med å etablere seg i boligmarkedet ved å gjøre BSU-ordningen enda bedre for dem som har muligheter til å benytte seg av ordningen. Dette må være en del av den totale vurderingen.

Vi er ikke uenig i at sparing er positivt. Tvert imot skulle flere ha begrenset det private forbruket og spart mer. Men, som sagt, det er alltid flere hensyn som skal tas om hvorvidt en skal skattestimulere enkelte spareordninger. Jeg går ut fra at ordningen med IPS og grensen for fradrag ved den ordningen blir vurdert i forbindelse med det videre arbeidet med å tilpasse de private pensjonsordningene til ny alderspensjon, som trer i kraft fra 1. januar 2011.

Jeg har først og fremst gjort rede for flertallets syn i saken. Andre vil redegjøre for forslagsstillernes syn. Jeg anbefaler herved innstillingen.

Line Henriette Hjemdal hadde her overtatt presidentplassen.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [12:15:37]: Svært få land har like stor offentlig sparing som Norge. Statens pensjonsfond er på nær 3 500 mrd. kr. Dette tilsvarer mer enn 600 000 kr per nordmann.

Offentlig sparing på det nivået Norge bedriver, har uante konsekvenser, rett og slett fordi det aldri har vært prøvd før. Vil vår voksende nasjonalformue bli brukt til fremtidige alderspensjoner, slik begrunnelsen for opprettelsen av fondet var? Eller vil vi kun benytte avkastningen av fondet til å kjøpe oss ut av utfordringer andre land må løse gjennom verdiskaping og økonomisk vekst? Utviklingen de senere år er ikke spesielt oppløftende i så måte. Et voksende antall mennesker er blitt frivillig eller ufri-villig ekskludert fra arbeidsmarkedet og gjort til rentenister gjennom ulike stønadsordninger. Stadig færre er med, med andre ord.

En samlet opposisjon fremmer i dag to forslag som markerer en viktig ideologisk forskjell mellom posisjon og opposisjon. Forslagene innebærer en mulighet for hver enkelt til å ta større ansvar for sin egen økonomiske fremtid. Fremskrittspartiet mener det bør være et mål å øke den private sparingen, og at vi bør innføre ordninger som stimulerer slik sparing. En forbedret ordning for individuell pensjonssparing hvor skattesystemet benyttes aktivt, er en slik stimulans. Sparing til egen pensjon er i seg selv verdifullt, nettopp fordi det vil bidra til å gjøre færre pensjonister ensidig avhengig av folketrygdens ytelser.

Boligsparing for ungdom er en annen positiv spareordning, som gjør ungdom mer ansvarsbevisste, mer selvstendige og mer økonomisk uavhengige. BSU gir ungdom en mulighet til å ta ansvar. Opposisjonen ber derfor gjennom dette forslaget regjeringen om å fremlegge et forslag til forbedringer, både hva gjelder årlig sparebeløp og maksbeløp, og at fradragprosenten og aldersgrensen vurderes hevet.

De siste årene har AS Norge gått med betydelig overskudd. Slikt overskudd har ofte blitt betegnet som ensidig positivt – ikke minst i den foregående debatten vi hadde, var det slik. Men det er ikke sikkert. Hva betyr det egentlig at et land går med overskudd? Et land selger ingenting. Et

land har i utgangspunktet ingen inntekter. Men et land kan eie naturressurser, og et land kan bruke skattebetalernes penger, låne penger eller trykke penger for å kjøpe opp private bedrifter. Men et overskudd i statsregnskapet betyr at staten har mer penger tilgjengelig enn et flertall på Stortinget mener er nødvendig eller forsvarlig for å drifte Norge. Pengene tar staten primært inn i ulike skatter og avgifter. I en privat bedrift ville ikke dette vært komplisert. Et overskudd ville enten gått til å styrke bedriftens egenkapital, betale ned gjeld eller blitt utbetalt i utbytte til eierne.

Men hvem eier Norge? Det er rimelig åpenbart at Norge eies av landets innbyggere. Vi har alle en aksje i vårt eget land. Man kunne da tenkt seg en annen løsning enn stadig å akkumulere kapital på statlige hender, f.eks. kunne man la flere få beholde mer av sine egne inntekter gjennom skattelettelse, man kunne redusert bedriftsbeskatningen eller fjernet eller redusert avgifter. På den måten kunne vi gjort Norge til et foregangsland for verdiskaping, med rammebetingelser andre land vanskelig vil kunne konkurrere med. Men det gjør vi ikke. Vi sparer gjennom aksjekjøp i våre konkurrentlands bedrifter. Det er ikke en strategi som vil bidra til å gjøre norske bedrifter og norsk arbeidskraft konkurransedyktig i fremtiden. Det er for så vidt heller ikke hensikten. Men kanskje burde man legge om strategien noe, slik at det nettopp er vår fremtidige konkurransekraft som prioriteres.

Skattestimulert sparing, både til alderspensjon og bolig for ungdom, er uansett én måte å overføre kapital på fra statens hender tilbake til de rettmessige eierne av pengene.

Jeg tar med dette opp forslagene som hele opposisjonen står samlet om.

Avslutningsvis vil jeg ønske alle stortingskollegaer og ikke minst finansministeren en riktig god jul og takke for samarbeidet.

Presidenten: Representanten Christian Tybring-Gjedde har tatt opp de forslagene han refererte til.

Gunnar Gundersen (H) [12:20:02]: De forslagene som er framsatt i dokumentet, har også vært diskutert i budsjettssammenheng. Der har Høyre vist hva vi mener ved å foreslå IPS-beløpet økt, og at den øvre grense for årlig sparebeløp og prosentsetning på skatt når det gjelder BSU, skulle heves.

Når det gjelder denne debatten, biter jeg meg merke i måten man bruker ordet «prinsipiell» på, at det er en prinsipiell motstand mot å stimulere visse spareformer. Det synes vi vi bestrider mye av ved den argumentasjonen som ligger bak, for det er klart at her har vi to spareformer som stimulerer til langsiktighet. Det er ikke sånn at man sparer i noen av disse for å dra på ferie om et år, og sånn sett har disse spareformene en stor verdi. De er også veldig treffsikre. Det er klart at BSU er blitt veldig aktualisert gjennom Finanstilsynets krav til bankene om at det skal være 10 pst. egenkapital ved boligkjøp. Det er et krav som Høyre synes er fornuftig, for det er klart at det er et kraftig bidrag til å stabilisere boligmarkedet at man faktisk krever egenkapital. Men da må man også justere ordningene, slik at de blir reelle i forhold til det boligmarke-

det ungdom faktisk møter. Det er klart at du kommer ikke langt med 150 000 kr hvis det er en ung familie som skal etablere seg og er førstegangskjøper i boligmarkedet.

Når det gjelder pensjon, er jeg enig med foregående taler i at det ideologiske skillet går mellom om man bare skal satse på at staten vil ta seg av oss gjennom de ordninger som er der, eller om man også skal stimulere til at hver enkelt tar ansvar for sin egen alderdom og den kvaliteten man faktisk vil ha på den alderdommen, når den kommer. Der er det et markert skille i måten man håndterer spørsmålet på.

Til slutt har jeg lyst til å kommentere næringsnøytralitet, for jeg synes det er en markert næringsnøytral tilnærming til hele spørsmålet i denne sammenhengen. Vi vet alle at næringsnøytralitet faktisk var noe som ble funnet opp av Stoltenberg under Stoltenberg I-regjeringen, men det brukes ofte i skjellsordsammenheng mot Høyre. Da kan man jo ikke unngå å legge merke til at det blir vekselvis bruk av næringsnøytralitet, for her – i den saken vi nå behandler – passer det altså veldig godt å komme tilbake til en litt næringsnøytral argumentasjon.

Da er det litt underlig – til slutt – at man ikke responderer på i hvert fall den delen av pensjonsforslaget som går på symmetri i beskatningen. Jeg tror verken flertallet eller finansministeren har kommentert at en del av forslaget går ut på at det skal være samme skattebehandling av det beløpet du betaler inn, som det du får ut. Det er jo det minste man burde kunne kreve en aksept for fra regjeringens side.

Jeg tror kanskje det er nettopp litt mangel på prinsipper som opinionen reagerer på for tiden, og det får regjeringen få lov til å tenke over gjennom jula.

Jeg vil slutte meg til forrige taler og takke kollegaer i finanskomiteen og også finansministeren for samarbeidet gjennom året og ønske alle en riktig god jul.

Inga Marte Thorkildsen (SV) [12:24:16]: Noen korte merknader også fra SVs side. Vi står jo bak innstillinga.

Jeg vil bare understreke at vi har jo faktisk styrket BSU-ordninga. Men det er klart at det også er et dilemma knyttet til det, som vi også har understreket, nemlig at det gjerne er de som er bemidlet, som benytter seg av denne type ordninger. Særlig når det gjelder privat pensjonssparing, vet vi jo – det er det gjort analyser av – at det er de mest privilegerte delene av befolkninga som benytter seg av en sånn ordning. For eksempel viser jo finansministeren i brev til komiteen til at den forrige ordninga, nemlig IPA-ordninga, ble benyttet av dem som desidert har mest, og da vi avvirket den i 2006, viste det seg at om lag 60 pst. av skatteskjerpelsen tilfalt de 20 pst. av befolkninga med høyest bruttoinntekt. Så dette har også en sosial side. Det spørsmålet som vi må stille oss, er jo: Hvor stor andel av fellesskapets ressurser skal vi prioritere brukt til å subsidiere dem som er mest privilegert? Det er et spørsmål som vi bør ta alvorlig.

Så til Christian Tybring-Gjedde, som – som vanlig, vil jeg si – tok munnen ganske full fra talerstolen og spisset sitt budskap. Han sa at stadig færre er med, og at vi har gjort folk til rentenister som er avhengig av ulike stønader – det er liksom ikke måte på hvor ille det går med oss

her i Norge. I debatten om nysalderinga var det jo flere som påpekte nettopp det motsatte, nemlig at vi kan være rimelig fornøyde med den økonomiske situasjonen i dette landet, spesielt hvis vi ser oss rundt, men at vi er i en situasjon som allikevel er veldig alvorlig fordi vi er avhengig av landene rundt oss. Det er, som bl.a. representanten Lundteigen var inne på, en økende statsgjeld rundt omkring, og vanlige mennesker opplever at de må finansiere det gildet som finanseliten har kost seg med gjennom mange år.

Jeg vil bare understreke at i Norge er det faktisk sånn at sysselsettingsandelen er en av de største i verden. Og jeg vil også si til representanten Tybring-Gjedde at noe av det som bl.a. bidrar til at det er så mange mennesker som er med, som deltar og er i arbeidslivet, er bl.a. at vi har ført en aktiv likestillingspolitikk, som altså Fremskrittspartiet alltid har vært imot. Så situasjonen ville ha vært ganske annerledes dersom det hadde vært representanten Tybring-Gjedde som hadde hatt hånda på rattet.

Det samme gjelder også i spørsmålet om hva slags arbeidsliv vi skal ha. Er det noe vi vet, er det i hvert fall at et mer brutalt arbeidsliv, der arbeidstakernes rettigheter er sterkt svekket, bidrar til at veldig mange mennesker ender opp på stønader istedenfor å kunne stå lenger i jobb. Og økt bruk av midlertidighet, en sterk økning i bruken av konkurranseutsetting, anbud og privatisering er også noe av det som får veldig mange til å ende opp på stønader. Så der tror jeg kanskje at jeg ville ha dempet meg et par hakk.

Til slutt vil jeg også bidra med lykkønsninger. Jeg ønsker alle i komiteen en god jul og takk for et veldig godt samarbeid.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [12:28:21]: Saken gjelder et forslag fra en samlet opposisjon, både om forbedring av ordningen for privat individuell pensjonssparing og om boligsparing for ungdom. Vi som tilhører regjeringspartiene, merker oss at det er ingen prioritering i forslaget, og det er jo sjølsagt opposisjonens privilegium å ikke gå så djupt inn i det, så der er vi jo i ulike situasjoner.

Først noen synspunkter på sparing. Jeg vil være veldig tydelig på at med dagens rentenivå på innskudd i bank, dagens prisstigning og dagens skattlegging av renteinntekter og bankformue er det svært ugunstig å spare. Det må vi aldri glemme, det er det som ligger i bønn, og det er det som alle norske innbyggere forholder seg til i sitt møte med virkeligheten. Samtidig er det svært fristende å låne for dem som har inntektsevne til å betjene økende gjeld. Dette er et problem. Sånn skal det ikke være i en normal-situasjon ut fra Senterpartiets syn. Det skal lønne seg å spare, og det skal koste å låne. Det er en grunnleggende holdning som vi er nødt til å ha innafor en blandingsøkonomi, som vi slutter oss til. Imidlertid er det jo vanskelig, ja ganske umulig å realisere dette prinsippet under dagens internasjonale økonomiske situasjon. Derfor blir det enda mer viktig å ha vilje til å korrigere dette forholdet noe. Dette bør være bare sunn fornuft. Og her er det ungdommens atferd som er viktigst. Boligsparing for ungdom blir stimulert med skattelette. Dette er et viktig signal til ungdom som blir mye omsnakket i ungdomsmiljøer, mye mer

enn det vi kanskje er klar over. Den omsnakkinga fører også til en diskusjon om samfunnsforhold som ut fra min kjennskap til ungdomsmiljøer er veldig positiv.

Senterpartiet er en varm tilhenger av Boligsparing for ungdom, og jeg vil understreke at skattelette i form av BSU gir store endringer i holdningene hos mange ungdommer. 150 000 kr er ikke noe stort beløp i det boligmarkedet som ungdommen møter i dag.

Det er altså for Senterpartiet viktigst å stimulere til sparing blant ungdom. Eldre har mange flere muligheter til å spare, så det er ikke så stort behov for ytterligere stimulans for de gruppene.

Helt til slutt vil jeg takke for samarbeidet i finanskomiteen og samarbeidet med finansministeren, og ønske alle en fredelig jul.

Borghild Tenden (V) [12:32:07]: Mye er sagt, juleferien står for døren, og vi behandler Stortingets siste sak i høstsesjonen. Også jeg skal fatte meg i korthet. Det blir litt i samme spor som representanten Gundersen.

Som i forrige sak argumenterer regjeringspartiene og finansministeren prinsipielt når de hevder at skattefavourisering i svært liten grad påvirker den samlede private sparingen, og at det derfor ikke har noen hensikt å utvide beløpsgrensen. Da blir det logiske spørsmålet også her: Hvorfor avviker ikke partiene og regjeringen disse ordningene, og hvorfor er flertallet tilfreds med at taket i BSU-ordningen ble hevet fra 100 000 kr til 150 000 kr i forrige periode, dersom dette var et tiltak som ikke var, for å sitere dem selv, «særlig virkningsfullt»? Det hadde vært mye bedre å si det som det er: Dette koster penger i form av noe reduserte skatteinntekter. Derfor er vi imot. Derfor prioriterer vi ikke dette.

Jeg og Venstre har i de siste budsjettbehandlingene vært spesielt opptatt av to ting, som jeg håper finansministeren kan ta opp i sitt innlegg etterpå. For det første: Hvorfor er det bare 20 pst. fradrag for sparing i BSU-ordningen, mens det er 28 pst. fradrag for de fleste andre ordninger, som f.eks. fradrag for fagforeningskontingent, renteutgifter osv. Hva er logikken og det prinsipielle i denne forskjellsbehandlingen? Venstre har i sine alternative statsbudsjetter foreslått å heve denne grensen til 28 pst. – så også i vårt alternative statsbudsjett for 2011. Jeg er veldig glad for det representanten Lundteigen nettopp sa fra denne talerstol. Jeg deler mange av hans synspunkter.

For det andre: På grunn av det nye pensjonsskattesystemet har ordningene med privat pensjonssparing blitt langt mindre fordelaktige, og mange finansinstitusjoner har varslet at de vil utvikle sine ordninger og tilbud på grunn av dette. Dette var en bieffekt av Stortingets vedtak som i hvert fall ikke jeg hadde stor nok oppmerksomhet rundt. Det må jeg selvsagt bare ta på min kappe. Så er jeg veldig usikker på, og vet ikke, hvor mye fokus finansministeren hadde akkurat på det, og i hvilken grad han var klar over dette.

Så vil også jeg takke for et veldig godt samarbeid og takke finansministeren for at han kommer hyppig hit til Stortinget og svarer på alle våre spørsmål og utfordringer. Tusen takk!

Ha en god og fredelig jul, alle sammen – også presidenten!

Presidenten: Takk for det!

Statsråd Sigbjørn Johnsen [12:34:53]: Det å delta i debatter i Stortinget, det å møte både tidligere og nye kollegaer i Stortinget, er noe av det som gjør jobben interessant, i tillegg til alle andre ting. Jeg setter alltid stor pris på både å delta i diskusjonen og å få spørsmål, selv om jeg en gang i blant kan synes at det blir vel mange, særlig når det nærmer seg 2 000. Men det er jo også en del av hverdagen og virkeligheten, og slik skal det være.

Jeg har lyst til å knytte noen få kommentarer til sparing. Jeg tror vi fort kan bli enige om at sparing er viktig, også privat sparing. Det hersker ingen uenighet om akkurat det spørsmålet. Vi har jo en veldig lang tradisjon og sterk kultur for i Norge at vi skal spare. Selv ble jeg helt fra barnsben av lært opp til hvor viktig det var å sette til side noen kroner. Jeg har vel også sagt fra denne talerstolen tidligere at det var et stort øyeblikk da jeg tømte sparebøssa mi for første gang og fikk ført inn de få kronene i bankboka for første gang. Så denne tradisjonen for å spare er viktig. Det er en viktig del av den norske kulturen.

Selv om det ikke har vært oppe i denne saken, er også dette noe av bakgrunnen for det engasjementet regjeringen har, og som jeg oppfatter at hele Stortinget stiller seg bak: å ta opp dette med EU-myndighetene, knyttet til den diskusjonen som pågår om innskuddsgarantidirektivet, som nå er på trappene i EU. Selv om det ikke har vært stemt over det i Stortinget så langt, oppfatter jeg at jeg har full backing med hensyn til å passe på at vi har en god innskuddsgaranti i Norge, og at det er mange ting som trekker i retning av at Norge også bør ha det i framtiden.

Så vil jeg si at det er viktig at også vår generasjon kan føre videre gode holdninger til sparing til dem som kommer etter oss. Vi sparer jo også på mange forskjellige måter. Mesteparten av sparekapitalen til det norske folk er plassert i bolig. Boligsparing i Norge er veldig høy. Mange sparer i bank, mange sparer i aksjer. I den nye pensjonsreformen vil også muligheten for den enkelte til å spare gjennom arbeidsinnsatsen øke, både gjennom grunnsikringen i pensjonsreformen og det at alle nå har en obligatorisk tjenstepensjon som er knyttet opp mot arbeidsinnsatsen.

Vi har en IPS-ordning, og vi har en boligspareordning for ungdom. Regjeringen har ingen planer om å avskaffe de ordningene. Samtidig ser jeg at det selvsagt vil være en diskusjon om beløpsgrenser, prosenter og hvor gode de ordningene skal være. Regjeringen har valgt ikke å prioritere økninger i disse grensene, i forhold til mange andre ting som det er viktig å prioritere i statsbudsjettet. Jeg synes det er viktig, når vi diskuterer sparing, også å stille oss spørsmålet: Har det de effekter vi mener det bør ha – hvordan er nettoeffekten av sparingen, hvordan er fordelingseffekten av slike ordninger? Så tror jeg det er en viktig side ved dette at selv om grensen for boligsparing for ungdom er 150 000 kr, er det jo ikke noe forbud mot å spare mer, få en større saldo, eller å spare mer enn det

årlige fradragsbeløpet, selv om det ikke er skattefavorisering på akkurat det. Dette er sikkert også et tema som vi vil komme tilbake til ved ulike anledninger i stortingssalen. Jeg ser fram til det. Det er vel heller ikke så lenge siden vi håndterte forslag knyttet opp mot ordningen – i forbindelse med statsbudsjettet for 2011.

Så selv om jeg sa det i forrige innlegg, kan jeg gjenta det nå: Jeg takker nok en gang for samarbeidet og ønsker samtlige medlemmer av komiteen, og Stortinget, god jul – jeg legger også til et godt nytt år og at hver og en av oss prøver å bidra til at det blir så bra som mulig, der vi har muligheter for det.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [12:40:01]: Jeg ønsker å løfte dette opp på et mer ideologisk nivå. Norge er stor på sparing på offentlige hender, vi er relativt beskjedne på privatsparing. Statens pensjonsfond er altså på 3 500 mrd. kr, og det kan dobles innen en eller annen gang i fremtiden. Finansministeren har tidligere uttalt at det klokt å ha «pæng på bok», og det er for så vidt de fleste enig i. Man skulle da tro at jo mer penger på bok man har, jo klokere er det.

Mener finansministeren at jo større Statens pensjonsfond blir, jo bedre er det for Norge, jo større Statens pensjonsfond blir, jo lysere fremtid er det for Norge, og jo større Statens pensjonsfond blir, jo mer bærekraftig vil Norges finansielle situasjon være?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [12:40:57]: Svaret på alle tre spørsmålene er i grunnen ja. Så vil jeg innledningsvis si at vi får trekke fra litt for kjentfolk: Vi er ikke riktig på 3 500 mrd. kr ennå, men ca. 3 200. Men hvis en ser på det som fondets formål også skal tjene, nemlig de voksende pensjonsuttellinger som vi ser i framtiden, er det også viktig å sammenligne de framtidige pensjonsforpliktelser som representanten Tybring-Gjedde og undertegnede og alle andre har i framtiden, med størrelsen på fondet. De framtidige pensjonsforpliktelsene er godt over 5 000 mrd. kr, så Pensjonsfondet har en veldig viktig rolle i det å sikre generasjonskontrakten, som vi har pratet om ved mange anledninger. Slik sett tror jeg at for de unge generasjoner som kommer, vil vår evne til å forvalte Pensjonsfondet på en god måte antakeligvis bety mye mer enn det å øke grensen for boligsparing for ungdom med noen tusenlapper.

Gunnar Gundersen (H) [12:42:11]: Jeg tror vi skal være enige om at pensjonsfond og sparing aldri kommer til å erstatte behovet for å holde befolkningen aktiv i arbeid, så uansett er det den beste løsningen. Og sånn sett er jeg enig i deler av finansministerens innlegg. Jeg vil også returnere ønsket om et godt nytt år.

Jeg synes i hvert fall det var oppløftende signaler at sparing er nyttig, som jeg tror han sa. Det kan jo gi håp om at man gjør den samme snuoperasjonen som man nå har gjort med revisjonsplikten i små selskaper. Hvis man ser på Finanstilsynets krav, er det mye som tilsier at man bør forbedre BSU-ordningen videre.

Et spørsmål til en liten avklaring: I brevet til komiteen sier statsråden:

«Skattefradraget er videre høyere for dem med høyere inntekt enn for dem med lavere inntekt.»

Det er jo en gjennomsnittsbetraktning. Jeg vil gjerne ha bekreftet at ordningen er gunstigst for dem med lav inntekt – så lenge det er over minimum for fradrag.

Statsråd Sigbjørn Johnsen [12:43:17]: Hvis en ser på fordelingsvirkningen, kan en selvsagt se på fradraget. Men det er også viktig å se på det antallet som benytter seg av spareordningen. Og da er det slik at hvis en ser på inntektsfordelingen her, så framstår disse ordningene som mer favorable for dem som har høyere inntekt. Det har sammenheng med både hvor mye en sparer årlig, og på hvilket inntektsgrunnlag det slår inn. Det er slik at om lag 70 pst. av dem som sparte over 15 000 kr årlig, hadde en bruttoinntekt på over 400 000 kr. Så det er en virkning av både utnyttet sparebeløp, og inntekt, som bidrar til denne fordelingseffekten. Det er viktig å ha det med seg i den vurderingen.

Borghild Tenden (V) [12:44:15]: Først sier jeg god jul, og så begynner jeg igjen – jeg beklager det.

Men jeg er veldig opptatt av at det innenfor BSU-ordningen er 20 pst. fradrag for sparing. Det å få unge til å spare, synes jeg er veldig, veldig viktig. Så kan vi sammenligne med fradrag for fagforeningskontingent, renteutgifter, osv., som jeg nevnte i innlegget mitt.

Kan vi forvente at det skjer noen endringer her?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [12:44:44]: Fagforeningskontingent, renter og desslike får jo den fradragsprosenten som er tilsvarende prosentskattesatsen på nettoinntekt eller alminnelig inntekt. At en har satt prosenten til 20 på BSU, har vel en historisk forklaring. Jeg var ikke i salen da den grensen ble satt, men svaret på spørsmålet er at regjeringen har ingen planer om å øke 20 pst.-en.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 17.
(Votering, se side 2026)

Dag Terje Andersen gjeninntok her presidentplassen.

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Da ser det ut til at vi er klare til å gå til votering over sakene nr. 9–17 på dagens kart.

De første åtte sakene har vi allerede votert over. Det var annen gangs behandling av lovsaker.

Votering i sak nr. 9

Komiteen hadde innstilt:

Med virkning fra 1. januar 2011 og fram til nytt valg av

medlemmer og varamedlemmer til Nordisk Råd foretas, velges:

Rigmor Andersen Eide som medlem
Dagfinn Høybråten som varamedlem

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 10

Komiteen hadde innstilt:

Dokument 1 (2010–2011) – Riksrevisjonens rapport om den årlige revisjon og kontroll for budsjettåret 2009 – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 11

Komiteen hadde innstilt:

Dokument 3:11 (2009–2010) – Riksrevisjonens undersøkelse av skatteetatens kontroll av selvangivelser og grunnlagsdata – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 12

Komiteen hadde innstilt:

Meld. St. 4 (2010–2011) – om anmodnings- og utredningsvedtak i stortings sesjonen 2009–2010 – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 14

Komiteen hadde innstilt:

I statsbudsjettet for 2010 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
1	51	H.M. Kongen og H.M. Dronningen Særskilte prosjekt ved Det kongelige hoff, for høyes med fra kr 1 500 000 til kr 4 500 000	3 000 000

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 15

Presidenten: Under debatten er det satt fram 16 forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Ulf Leirstein på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre
- forslagene nr. 2–4, fra Ulf Leirstein på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre

- forslagene nr. 5–10, fra Ulf Leirstein på vegne av Fremskrittspartiet
 - forslagene nr. 11–15, fra Hans Olav Syversen på vegne av Kristelig Folkeparti
 - forslag nr. 16, fra Borghild Tenden på vegne av Venstre
- Det votes først over forslag nr. 16, fra Venstre.
Forslaget lyder:

«På statsbudsjettet for 2010 bevilges under:

Kap	Post	Formål	Kroner
605	45	Arbeids- og velferdsetaten Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 800 000 000»

Votering:

Forslaget fra Venstre ble med 92 mot 3 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 12.56.00)

Presidenten: I og med at ingen hadde noen bekjennelse å komme med til den forrige avstemningen, votes det nå over forslagene nr. 11–15, fra Kristelig Folkeparti.

Forslag nr. 11 lyder:

«På statsbudsjettet for 2010 bevilges under:

Kap	Post	Formål	Kroner
605	45	Arbeids- og velferdsetaten Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	200 000 000»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen prolongere eller på nytt inngå avtaler med alle institusjoner drevet av ideelle aktører som har hatt avtaler med de regionale helseforetakene og med Bufetat, men som har tappt anbud, og som enten

fortsatt driver videre med redusert tilbud eller som er i ferd med å avvikle driften. Det forutsettes at avtalene skal gjelde fra 1. januar 2011 til 1. juli 2011.»

Forslag nr. 13 lyder:

«På statsbudsjettet for 2010 bevilges under:

Kap	Post	Formål	Kroner
732	70	Regionale helseforetak Særskilte tiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 72, 73, 74 og 75</i>	100 000 000»

Forslag nr. 14 lyder:

«På statsbudsjettet for 2010 bevilges under:

Kap	Post	Formål	Kroner
855	22	Statlig forvaltning av barnevernet Kjøp av private barnevernstjenester	40 000 000»

Forslag nr. 15 lyder:

«På statsbudsjettet for 2010 bevilges under:

Kap	Post	Formål	Kroner
1825	70	Omlagging av energibruk og energiproduksjon Tilskudd til elektrisitetssparing i husholdninger, <i>kan overføres</i>	100 000 000»

Votering:

Forslagene fra Kristelig Folkeparti ble med 92 mot 6 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 12.56.36)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 5–10, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 5 lyder:

«I statsbudsjettet for 2010 gjøres følgende endring:

Kap	Post	Formål	Kroner
440	1	Politidirektoratet, politi- og lensmannsetaten Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 441, post 1, kan overføres, økes med ..</i> fra kr 8 966 813 000 til kr 9 146 813 000»	180 000 000

Forslag nr. 6 lyder:

«I statsbudsjettet for 2010 gjøres følgende endring:

Kap	Post	Formål	Kroner
571	69	Rammetilskudd til kommuner Styrking av eldreomsorgen, drift av institusjonsplasser, øremerket, <i>kan overføres, økes med</i>	1 000 000 000»

Forslag nr. 7 lyder:

«I statsbudsjettet for 2010 gjøres følgende endring:

Kap	Post	Formål	Kroner
586	64	Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser Investeringsstilskudd, <i>kan overføres, økes med</i> fra kr 633 725 000 til kr 1 633 725 000»	1 000 000 000

Forslag nr. 8 lyder:

«I statsbudsjettet for 2010 gjøres følgende endring:

Kap	Post	Formål	Kroner
1323	70	Bompengeprosjekter Sletting av bompengeselskapenes gjeld på vei-prosjekter pr. 31. desember 2009, <i>kan overføres, økes med</i>	17 000 000 000»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en sak som skal gi grunnlag for vedtak om statlig gjeldsovertakelse og/eller gjeldssletting for bompengefinansierte prosjekter vedtatt av Stortinget i 2010, samt eventuell ny bompengegjeld opptatt i 2010 for andre bompengefinansierte prosjekter.

Stortinget ber derfor regjeringen vurdere en løsning der staten trer inn som debitor i bompengeselskapenes gjeld pr. 31. desember 2010, og derved overtar den fastlagte nedbetalingen på vegne av trafikantene.»

Forslag nr. 10 lyder:

«I statsbudsjettet for 2010 gjøres følgende endring:

Kap	Post	Formål	Kroner
5800	50	Statens pensjonsfond utland Overføring fra fondet, reduseres med	25 223 472 000
		fra kr 153 780 000 000 til kr 126 556 528 000»	

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 76 mot 22 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 12.56.53)

Presidenten: Det voterer over forslagene nr. 2–4, fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre. Forslag nr. 2 lyder:
«Stortinget ber regjeringen sørge for at utredningsarbeidet som et samlet storting ba om i Innst. 294 S (2009–2010), og som regjeringen har varslet for å løse

de akutte problemstillingene som ideelle og nonprofit-baserte institusjoner møter, igangsettes straks og at en sak om dette fremmes for Stortinget senest i revidert nasjonalbudsjett for 2011.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at statens eksisterende avtaler med ideelle, nonprofitinstitusjoner og andre private tiltak, blir forlenget inntil Stortinget har behandlet en sak om disse institusjoners rammevilkår.»

Forslag nr. 4 lyder:

«På statsbudsjettet for 2010 bevilges under:

Kap	Post	Formål	Kroner
732	70	Regionale helseforetak Særskilte tilskudd, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 72, 73, 74 og 75</i>	500 000 000»

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre ble med 58 mot 40 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 12.57.11)

Presidenten: Forslag nr. 1, fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre tas opp til votering. Forslaget lyder:
«I statsbudsjettet for 2010 gjøres følgende endring:

Kap	Post	Formål	Kroner
621	70	Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering Frivillig arbeid, <i>kan overføres, økes med</i> fra kr 48 648 000 til kr 78 648 000»	30 000 000

Votering

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble med 52 mot 45 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 12.57.31)

Komiteen hadde innstilt:

I statsbudsjettet for 2010 gjøres følgende endringer:

Kap	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
1605	1	Senter for statlig økonomistyring: Driftsutgifter, <i>nedsattes med</i> fra kr 315 300 000 til kr 310 400 000	4 900 000
1618	21	Skatteetaten: Spesielle driftsutgifter, <i>forhøyes med</i> fra kr 124 300 000 til kr 140 000 000	15 700 000
	22	Større IT-prosjekter, <i>kan overføres, nedsattes med</i> fra kr 218 700 000 til kr 167 600 000	51 100 000
1632	61	Kompensasjon for merverdiavgift: Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner, <i>overslagsbevilgning,</i> <i>forhøyes med</i> fra kr 13 700 000 000 til kr 14 500 000 000	800 000 000
1645	70	Statens finansfond: Tilskudd til drift, <i>nedsattes med</i> fra kr 10 000 000 til kr 2 500 000	7 500 000
1650	1	Statsgjeld, renter mv.: Driftsutgifter, <i>forhøyes med</i> fra kr 30 900 000 til kr 35 900 000	5 000 000
	89	Renter og provisjon mv. på innenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning,</i> <i>nedsattes med</i> fra kr 20 414 600 000 til kr 20 214 500 000	200 100 000
2309	1	Tilfeldige utgifter: Driftsutgifter, <i>nedsattes med</i> fra kr 10 881 755 000 til kr 170 000 000	10 711 755 000
2315	1	Lønnsregulering for arbeidstakere i det statlige tariffområdet: Driftsutgifter, <i>forhøyes med</i> fra kr -120 693 000 til kr 0	120 693 000
2800	50	Statens pensjonsfond utland: Overføring til fondet, <i>forhøyes med</i> fra kr 220 389 000 000 til kr 271 739 500 000	51 350 500 000
Inntekter			
4610	11	Toll- og avgiftsetaten: Gebyr på kredittdokumenter, <i>forhøyes med</i> fra kr 240 000 000 til kr 255 000 000	15 000 000

Kap	Post	Formål	Kroner
	85	Overtredelsesgebyr - valutadeklareringsgebyr, nedsettes med fra kr 5 000 000 til kr 0	5 000 000
4618		Skatteetaten:	
	1	Refunderede utleggs- og tinglysingsgebyr, for høyes med fra kr 50 000 000 til kr 60 000 000	10 000 000
4634		Statens innkrevingsentral:	
	85	Misligholdte lån i Statens lånekasse for utdanning, for høyes med fra kr 200 000 000 til kr 250 000 000	50 000 000
	86	Bøter, inndragninger, for høyes med fra kr 1 200 000 000 til kr 1 250 000 000	50 000 000
	87	Trafikantsanksjoner, for høyes med fra kr 65 000 000 til kr 75 000 000	10 000 000
	88	Forsinkelsesgebyr, Regnskapsregisteret, for høyes med fra kr 200 000 000 til kr 250 000 000	50 000 000
4638		Salg av klimavoter:	
	1	Salgsinntekter, for høyes med fra kr 690 000 000 til kr 775 000 000	85 000 000
5309		Tilfeldige inntekter:	
	29	Ymse, for høyes med fra kr 50 000 000 til kr 225 000 000	175 000 000
5491		Avskrivning på statens kapital i statens forretningsdrift:	
	30	Avskrivninger, nedsettes med fra kr 689 205 000 til kr 689 005 000	200 000
5501		Skatter på formue og inntekt:	
	70	Toppskatt mv., nedsettes med fra kr 29 300 000 000 til kr 28 200 000 000	1 100 000 000
	72	Fellesskatt, for høyes med fra kr 142 900 000 000 til kr 169 200 000 000	26 300 000 000
5506		Avgift av arv og gaver:	
	70	Avgift, for høyes med fra kr 1 400 000 000 til kr 2 300 000 000	900 000 000
5507		Skatt og avgift på utvinning av petroleum:	
	71	Ordinær skatt på formue og inntekt, for høyes med fra kr 48 000 000 000 til kr 59 200 000 000	11 200 000 000
	72	Særskatt på oljeinntekter, for høyes med fra kr 71 600 000 000 til kr 95 800 000 000	24 200 000 000
	74	Arealavgift mv., nedsettes med fra kr 1 700 000 000 til kr 1 500 000 000	200 000 000
5508		Avgift på utslipp av CO ₂ i petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen:	
	70	Avgift, nedsettes med fra kr 2 500 000 000 til kr 2 200 000 000	300 000 000
5509 (NY)		Avgift på utslipp av NO _x i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen:	
	70	Avgift, bevilges med	10 000 000
5511		Tollinntekter:	
	70	Toll, for høyes med fra kr 2 033 000 000 til kr 2 509 000 000	476 000 000
5521		Merverdiavgift:	
	70	Avgift, for høyes med fra kr 189 658 000 000 til kr 196 500 000 000	6 842 000 000
5526		Avgift på alkohol:	
	70	Produktavgift på alkoholholdige drikkevarer, nedsettes med fra kr 11 927 000 000 til kr 11 330 000 000	597 000 000
5531		Avgift på tobakkvarer:	
	70	Avgift, nedsettes med fra kr 8 218 000 000 til kr 7 583 000 000	635 000 000
5536		Avgift på motorvogn mv.:	
	71	Engangsavgift på motorvogn mv., for høyes med fra kr 16 000 000 000 til kr 19 500 000 000	3 500 000 000

Kap	Post	Formål	Kroner
	72	Årsavgift, for høyes med	60 000 000
		fra kr 8 600 000 000 til kr 8 660 000 000	
	73	Vektårsavgift, nedsettes med	26 000 000
		fra kr 360 000 000 til kr 334 000 000	
	75	Omregistreringsavgift, for høyes med	14 000 000
		fra kr 2 270 000 000 til kr 2 284 000 000	
	76	Avgift på bensin, nedsettes med	74 000 000
		fra kr 7 464 000 000 til kr 7 390 000 000	
	77	Avgift på olje til framdrift av motorvogn (autodieselavgift), nedsettes med	57 000 000
		fra kr 8 541 000 000 til kr 8 484 000 000	
5537		Avgifter på båter mv.:	
	71	Avgift på båtmotorer, for høyes med	54 000 000
		fra kr 146 000 000 til kr 200 000 000	
5541		Avgift på elektrisk kraft:	
	70	Forbruksavgift, nedsettes med	115 000 000
		fra kr 7 382 000 000 til kr 7 267 000 000	
5542		Avgift på mineralolje mv.:	
	70	Avgift på mineralolje, for høyes med	59 500 000
		fra kr 1 310 500 000 til kr 1 370 000 000	
	71	Avgift på smøreolje mv., for høyes med	7 000 000
		fra kr 91 000 000 til kr 98 000 000	
5543		Miljøavgift på mineralske produkter mv.:	
	70	CO ₂ -avgift, nedsettes med	337 000 000
		fra kr 4 812 000 000 til kr 4 475 000 000	
	71	Svovelavgift, nedsettes med	46 000 000
		fra kr 93 000 000 til kr 47 000 000	
5546		Avgift på sluttbehandling av avfall:	
	70	Avgift på sluttbehandling av avfall, for høyes med	59 000 000
		fra kr 236 000 000 til kr 295 000 000	
5548		Miljøavgift på klimagasser:	
	70	Hydrofluorkarbon (HFK) og Perfluorkarbon (PFK), nedsettes med	5 000 000
		fra kr 240 000 000 til kr 235 000 000	
5549		Avgift på utslipp av NO _x :	
	70	Avgift på utslipp av NO _x , nedsettes med	3 000 000
		fra kr 72 000 000 til kr 69 000 000	
5550		Miljøavgift på plantevernmidler:	
	70	Miljøavgift på plantevernmidler, for høyes med	1 000 000
		fra kr 65 000 000 til kr 66 000 000	
5555		Avgift på sjokolade- og sukkervarer:	
	70	Avgift, nedsettes med	23 000 000
		fra kr 1 196 000 000 til kr 1 173 000 000	
5556		Produktavgift på alkoholfrie drikkevarer mv.:	
	70	Avgift, for høyes med	3 000 000
		fra kr 1 739 000 000 til kr 1 742 000 000	
5557		Avgift på sukker:	
	70	Avgift, nedsettes med	14 000 000
		fra kr 209 000 000 til kr 195 000 000	
5559		Avgift på drikkevareemballasje:	
	70	Grunnavgift på engangsemballasje, nedsettes med	31 000 000
		fra kr 832 000 000 til kr 801 000 000	
	71	Miljøavgift på kartong, nedsettes med	66 000 000
		fra kr 226 000 000 til kr 160 000 000	
	72	Miljøavgift på plast, nedsettes med	52 000 000
		fra kr 104 000 000 til kr 52 000 000	
	73	Miljøavgift på metall, nedsettes med	67 000 000
		fra kr 209 000 000 til kr 142 000 000	
	74	Miljøavgift på glass, for høyes med	3 000 000
		fra kr 56 000 000 til kr 59 000 000	

Kap	Post	Formål	Kroner
5565	70	Dokumentavgift: Avgift, f o r h ø y e s med fra kr 4 500 000 000 til kr 5 775 000 000	1 275 000 000
5580	70	Sektoravgifter under Finansdepartementet: Finanstilsynet, bidrag fra tilsynsenhetene, f o r h ø y e s med fra kr 286 900 000 til kr 291 400 000	4 500 000
5583	70	Særskilte avgifter mv. i bruk av frekvenser: Inntekter fra telesektoren, f o r h ø y e s med fra kr 197 600 000 til kr 198 600 000	1 000 000
5603	80	Renter av statens kapital i statens forretningsdrift: Renter av statens faste kapital, f o r h ø y e s med fra kr 74 029 000 til kr 75 675 000	1 646 000
5605	80	Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer: Av statskassens foliokonto i Norges Bank, n e d s e t t e s med fra kr 1 517 600 000 til kr 708 900 000	808 700 000
	82	Av innenlandske verdipapirer, f o r h ø y e s med fra kr 1 277 400 000 til kr 1 887 800 000	610 400 000
	83	Av alminnelige fordringer, n e d s e t t e s med fra kr 80 000 000 til kr 60 000 000	20 000 000
	84	Av driftskreditt til statsbedrifter, n e d s e t t e s med fra kr 227 200 000 til kr 182 500 000	44 700 000
	85	Renteinntekter fra bytteavtaler mv., n e d s e t t e s med fra kr 7 165 000 000 til kr 6 585 200 000	579 800 000
	87	Renteinntekter mv. fra Statens finansfond, f o r h ø y e s med fra kr 56 300 000 til kr 103 582 000	47 282 000
5700	71	Folketrygdens inntekter: Trygdeavgift, f o r h ø y e s med fra kr 89 900 000 000 til kr 90 900 000 000	1 000 000 000
	72	Arbeidsgiveravgift, n e d s e t t e s med fra kr 131 400 000 000 til kr 130 300 000 000	1 100 000 000
5800	50	Statens pensjonsfond utland: Overføring fra fondet, n e d s e t t e s med fra kr 153 780 000 000 til kr 109 355 528 000	44 424 472 000
5999	90	Statslånemidler: Lån, f o r h ø y e s med fra kr 44 188 378 000 til kr 66 739 760 000440	22 551 382 000

II

Stortinget samtykker i at folketrygdens finansieringsbehov for 2010 dekkes ved statstilskudd.

III

Fullmakt i forbindelse med avvikling av Statens petroleumsforsikringsfond

Stortinget samtykker i at Statens petroleumsforsikringsfond avvikles per 31. desember 2010, og at midlene i fondet fra samme tidspunkt overføres til Statens pensjonsfond utland.

Oppføring av midler i Statens petroleumsforsikringsfond og tilhørende avsetning for forpliktelser føres ut av statens kapitalregnskap. Overførte midler inkluderes i oppført kapital for Statens pensjonsfond utland i kapitalregnskapet per 31. desember 2010.

IV

Fullmakt til forskuttering

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2010 kan inngå avtaler om forskuttering av midler til veg-

formål utover gitt bevilgning på kap. 1320 Statens vegvesen, post 30 Riksveginvesteringer, post 31 Rassikring, post 36 E16 over Filefjell og post 37 E6 vest for Alta, likevel slik at samlede, løpende refusjonsforpliktelser ikke overstiger 2 100 mill. kroner. Forskutteringene skal refunderes uten kompensasjon for renter og prisstigning.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 16

Presidenten: Under debatten har Ib Thomsen framsatt følgende forslag på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om innlemming av e-bøker i merverdiavgiftsfritaket som gjelder for litteratur.»

Det voterer alternativt mellom dette forslaget og innstillingen fra komiteen.

Komiteen hadde innstilt.

Dokument 8:7 (2010–2011) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Solveig Horne, Ib Thomsen og Hanne C.S. Iversen om likestilling av litteratur – vedtas ikke.

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble innstillingen bifalt med 51 mot 46 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 12.58.32)

Votering i sak nr. 17

Presidenten: Under debatten er det framsatt to forslag, nr. 1–2, fra Christian Tybring-Gjedde på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag til en forbedret ordning for individuell pensjonssparing med årlig fradrag i alminnelig inntekt for årlige innbetalinger (inkludert kostnader) på inntil 40 000 kroner, samtidig som det innføres en symmetrisk beskatning av fradragene for innbetaling til, og utbetalingene fra ordningen.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om forbedringer i ordningen med boligsparing for ungdom (BSU). Forbedringene må innbefatte en økning av det årlige sparebeløpet og taket for ordningen. I tillegg bes det om en vurdering av å øke fradraget fra 20 pst. til 28 pst. og heving av aldersgrensen fra 34 år.»

Det voterer alternativt mellom disse forslagene og innstillingen fra komiteen.

Komiteen hadde innstilt:

Dokument 8:8 S (2010–2011) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Jan Tore Sanner, Christian Tybring-Gjedde, Hans Olav Syversen og Abid Q. Raja om å forbedre ordningene for privat pensjonssparing og boligsparing for ungdom – vedlegges protokollen.

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslagene fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble innstillingen bifalt med 52 mot 46 stemmer.

(Voteringsutkast kl. 12.59.22)

Sak nr. 18 [12:59:33]

Referat

- (137) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Geir Jørgen Bekkevold, Laila Dávøy, Rigmor Andersen Eide, Dagfinn Høybråten og Kjell Ingolf Ropstad om å legge ned de regionale helseforetakene og omgående å fryse alle omstillingsprosesser i lokal-sykehusene (Dokument 8:54 S (2010–2011))
Enst.: Sendes helse- og omsorgskomiteen.
- (138) Endringer i ekomloven og straffeprosessloven mv. (gjennomføring av EUs datalagringsdirektiv i norsk rett) (Prop. 49 L (2010–2011))
Enst.: Sendes transport- og kommunikasjonskomiteen, som forelegger sitt utkast til innstilling for justiskomiteen og utenriks- og forsvarskomiteen til uttalelse før innstilling avgis.
- (139) Samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2006/24/EF om lagring av data fremkommet ved bruk av offentlig elektronisk kommunikasjonstjeneste eller offentlig elektronisk kommunikasjonsnett (data-lagringsdirektivet) (Prop. 50 S (2010–2011))
Enst.: Sendes utenriks- og forsvarskomiteen.

Presidenten: I og med at vi nå har gjennomført det siste møtet i Stortinget før jul, og en rekke representanter allerede har brukt anledningen til å ønske hverandre god jul, finner presidenten det riktig og hyggelig på vegne av presidentskapet å kunne ønske alle stortingsrepresentanter en god, velsignet, fredelig og velfortjent juleferie og en god julehøytid. Så møtes vi til et godt nytt år etter nyttår. Takk for godt samarbeid og gode bidrag i den sesjonen vi nå har lagt bak oss!

Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 13.01.